

གཏོར་སྟོན་པ་དུ་སྤྲོད་པ་མཚོག་གོང་གསར་མང་སྡེ་སྤྱོད་ལས་ལུ་བྱོན་པ་དང་ལོང་གི་དམར་གཏུང་སྟོར་བཤད་པ།

སྟོན་བརྗོད།

དེ་ཡང་རྒྱལ་ཡོངས་སྲོལ་འཛིན་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ལོངས་གཏོགས་སྤྲོད་འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་འགྲེལ་སྟོན་ཁང་གིས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ལས་འགོ་འདྲན་མཛད་དེ། འབྲུག་གི་དངོས་ཅན་དང་དངོས་མེད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་བཟང་པོ་ཚུ་མི་ཉམས་རྒྱུན་སྦྲོད་དང་ཉམས་པ་གསོ་རྒྱུ་ཀྱི་དོན་ལས་ཞིབ་འཚོལ་དཔེ་དཔེ་གཅིག་ལྟུང་གཉིས་ལྟུང་རིམ་པར་བཏོན་གནང་མི་འདོད། བསྐྱེད་བརྗོད་དང་དག་ཚོར་བསམ་ཡུལ་འདས་པ་ཡོད་པ་མ་ཚད། འཕྲོ་མཐུད་དེ་ག་དེ་མང་མང་བཏོན་གནང་བེད་ལེ་བསྐྱེད་ལུ་ཉི་ཉམས། དེ་སྡེ་ལུ་དགོ་མིའི་གནད་དོན་ཡང་། འབྲུག་གི་འགངས་ཅན་ལྷན་ཚོགས་ལྟུང་ལྟུང་། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལུ་དམ་ཚོག་པའི་དངོས་པོ་བེད་ལེ་ལམ་སྲོལ་བཟང་པོ་ཉག་ཅིག་ལས་གཞན་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་སྟོ་རྒྱུན་ཚོད་མ་མཇུག། རྒྱུ་མཚན་འདི་ལས་བརྟེན་དུས་ཀྱི་འགྲུལ་བུ་དང་འཁྲིལ་ཏེ་བཅས་རའི་ན་གཞོན་ཚུ་ཕྱི་ལུགས་ཁྲ་ཁྲ་སིལ་སིལ་ལུ་མགོ་འཐོམས་ཉལ་ས་སྤྲོད་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྤར་སྲོལ་བཟང་པོ་ཚུ་བྱ་སྤྱོད་གནས་ཁར་གཏོར་དོ་བཟུམ་སྡེ་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་ཡལ་འགྲོ་བའི་གནས་སྟངས་འདི་ལུ་བཟོ་བཅིན། ལྷག་མཚོངས་སར་འམ་མཚོངས། འམ་གྱི་སྐྱེད་བཅག་བེད་བའི་དབྱེ་གཏམ་བཟུམ་སྡེ། ཕྱི་ལུགས་ཚོགས་ཁམ་ཚུད་པའི་ཁར་རང་ལུགས་ཡལ་འགྲོ་ཉིའི་ཉེན་ཁ་ཅིག་ལས་མན་པའི་ལམ་ཅིག་རྩ་ལས་མ་མཐོང་བེད་ལུ་ཉི་ཉམས། དེས་འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་འགྲེལ་སྟོན་ཁང་ལས་ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ཚུལ་ཅིག་འགྲི་དགོ་པའི་བཀའ་རྒྱ་གནང་མི་ལྟར་དུ། རང་ལུ་ཞིབ་འཚོལ་ཚད་ལྡན་འབད་རྒྱུགས་པའི་ལྷན་ཚོགས་ཏེ་ལུ་འབྲུ་ཅམ་ཡང་མེད་རུང་། སྤར་སྲོལ་བཟང་པོ་ལུ་དག་སྤར་དང་བརྗོད་མཐོང་ཆེ་བའི་མི་ཅིག་འབད་མ་ལས། མ་འོངས་པའི་མི་རབས་ཀྱི་དོན་ལས་རྣམ་ཏོག་གི་ས་བོན་ཅམ་ཅིག་ལུ་འགྲུར་རྒྱུགས་པའི་རེ་བ་བསྐྱེད་དེ། འབྲེལ་ཡོད་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་ལུ་ཞིབ་འཚོལ་གང་སྤྱོད་ལས་འབད་དེ་བཀའ་དོམ་སྟོན་ཅམ་དུ་ཕྱུལ་མི་འདི་གིས་ཡང་འབྲུག་གི་ལམ་སྲོལ་བཟང་པོ་ཚུ་རྒྱུན་སྦྲོད་གི་ཞབས་ཏོག་མི་དམན་མ་ཅིག་འབྲུང་བའི་རེ་སྟོན་ལུ་ཉི་དང་། ཞིབ་འཚོལ་འབད་ཐངས་ཡང་ཐད་ཀར་དུ་བརྗོད་གཞིའི་ཐོག་ལུ་མ་འགྲོ་བའི་ཉེ་མར། རིག་འཛིན་པ་དུ་སྤྲོད་པ་ལོང་གི་སྐྱེ་ཚེ་ལོ་རྒྱུས་བསྐྱེད་ཅམ་ཅིག་མ་ལུ་བཅིན། ལོ་རྒྱུས་དོན་གྱི་མ་ཤེས་ན། །ཡིད་མི་ཆེས་པའི་སྟོན་དུ་འགྲུར། །བེད་གསུངས་དོ་བཟུམ། རིག་འཛིན་པ་དུ་སྤྲོད་པ་མཚོག་ལུ་

དང་བ་དང་བཅི་མཐོང་མི་བསྐྱེད་པའི་སྐྱོན་འབྱུང་ནི་ཨིན་མ་ལས། ཐོག་མར་ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་བསྟུས་པ་ཅིག་དང་འབྲེལ་ས་བཅད་གསུམ་
གྱི་ཐོག་ལས་ལྷན་ཅི་ཨིན།

ས་བཅད་དང་པ། ཐོག་མར་དགེ་བ་རིག་འཛིན་པ་སྐྱོད་ཀྱིང་པའི་སྐྱོ་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་པ།

འདི་ཡང་པདྨ་བཀའ་ཐང་ལས།

མེ་འབར་མཚོ་ལ་སྐྱས་པའི་གཏེར་ཁ་འདི། མི་བཞག་འདོན་པའི་རྟགས་དེར་བསྟན་ནས་འབྱུང་ཅུ་རྒྱ་རྒྱན་པདྨ་སྐྱིང་པ་ཞེས་བྱ་འབྱུང་།

ཟེར་ལུང་བསྟན་གནད་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། རིག་འཛིན་པདྨ་སྐྱིང་པ་མཚོག་འདི་འབྲུག་བུམ་ཐང་ཁལ་བ་རི་བྱང་ལུ་ཡབ་སྐྱོས་/གཉེས་

རིགས་དོན་གྲུབ་བཟང་པོ་དང་ཡུམ་འབྲོག་མོ་པདྨ་སྐྱོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་ལུ་ལྷགས་པོ་རྟེ་ལོ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༥༠ ལོའི་རྒྱ་གཉིས་པའི་

ཚོས་བཅོལ་བཟང་སྤེལ་སྐར་མ་རྒྱལ་གྱི་ཉིན་མར་སྐྱེ་འབྱུངས་ཅུག། ཁོང་གི་སྐྱོ་ཚོ་ཉེ་མ་རྒྱ་ག་དེ་སྤེ་ཨིན་ན་ཟེར་བཅིན། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་

རབས་༡༥ པ་ལྷི་སྲོང་ལྷེ་འཕེན་གྱི་སྐས་མོ་ལྷ་ལྷུ་པདྨ་གསལ་གྱི་སྐྱ་སྐྱེ་མཐའ་མ་ཨིན་མ་དུ། ལྷི་སྲོང་ལྷེ་འཕེན་དང་བཅུན་མོ་བྱང་

རྒྱབ་སྐྱོལ་མ་ལུ་སྐས་མོ་འབྱུངས་སྤེ། མཚན་ལུ་ལྷ་ལྷུ་པདྨ་གསལ་བཟང་གསོལ་ཅུག། སྐས་མོ་དེ་དགུང་ལོ་ལྷ་བཞེས་སྐབས་ཉེ་མའི་

བག་ཆགས་སད་དེ་གུ་རུ་འི་ཞབས་ལུ་གཏུགས་སྤེ་གསལ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཚོས་ལེ་ཤ་ཅིག་ལྷ་སྤེ་ཉམས་ལེན་གནད་མ་ལས། ཚོས་ཀྱི་བབ་

དོན་མཐར་ཕྱིན་པར་མཁྱེན་ཅུག། ཨིན་རུང་ལུ་ལས་སྤིན་ནད་པོ་སྤྲང་གིས་བཏབ་སྤེ་བཅོས་ཐབས་གཅི་གིས་ཡང་མ་པན་པར་གཤགས་

པའི་ཚོ། གུ་རུ་རིན་པོ་ཆེ་གིས་མ་འོངས་པ་ལུ་གཏེར་སྐྱོན་པདྨ་ལས་འབྲེལ་ལ་སོགས་སུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་ཏེ། མཁའ་འབྲོའི་སྤིང་ཐིག་

སོགས་ཀྱི་གཏེར་བཞེས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་འགོ་དོན་མཛད་འོང་ཟེར་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་གནད་མ་བཞིན་དུ། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་

པའི་ནང་ལུ། གཏེར་སྐྱོན་པདྨ་ལས་འབྲེལ་ལུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་ཏེ་མཁའ་འབྲོའི་སྤིང་ཐིག་གི་གཏེར་བཞེས་ཏེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དཔག་མེད་

བསྐྱབས། འདི་གི་ལུལ་ལས་གཏེར་སྐྱོན་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་ཟེར་ཡོངས་གྲགས་ལུ་ཀུན་མཁྱེན་གློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་(༡༣༠༥_

༡༣༥༣) ཀྱི་སྐྱེ་བར་འབྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༣༥༡ ལོར་འབྲུག་ཡུལ་ལུ་བྱོན་སྤེ་བུམ་ཐང་ཐར་པ་སྤིང་སོགས་སྤིང་བརྒྱད་བཏབ། དགེ་

འབྱུན་གྱི་སྤེ་བཅུགས་ཏེ་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་མཛད་ཅུག། འདི་གི་ལུལ་མའི་སྐྱ་སྐྱེ་འདི་རིག་འཛིན་པདྨ་སྐྱིང་པ་འབད་བྱོན་ཅུག།

རིག་འཛིན་པ་དུ་སྒྲིབ་པའི་རིགས་རྩལ་འདི་ལྟར་རིགས་སྒྲིབ་པ་/གཉིས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན་པའི་ཁྲུང་ས་བཤད་པ།

ཉེ་མ་བོད་ལུ་གོང་སྤེ་ཆགས་ཏེ་ཡུན་རིང་མ་མ་འགྲོ་མཚུགས་ལ་ལུ། གཞུགས་ཁམས་གནས་རིས་ལས་འོད་གསལ་ལ་ལྷ་འི་བུ་ཅིག་སྒྲོན་གྱི་
 ལས་སྒྲོན་གྱི་མཐུ་ལས་སྒྲིབ་ཤོད་པའི་ཐིག་ལེ་ཤུན་གྱི་བྱ་བ་ཅེ་ལུ་བྱ་བྱུང་གི་རྣམ་པ་སྟེ་བབས། སྐབས་དེས་བྱ་རྒྱོད་པགས་པའི་ཐུལ་པ་
 གྲོན་མི་གི་རྣམ་པ་སྟེ་བཞུགས་པ་ལས། བྱ་ཐུལ་དཀར་པོ་ཟེར་ཡང་སྐབས་ཡིན་པས། ཡུན་མ་རིང་མཚུགས་ལས་བྱ་གི་རྣམ་པ་བཞག་སྟེ་མི་
 གཞུགས་མཛེས་ཏོག་ཏོ་ཅིག་གི་རྣམ་པ་སྟེ་སྟོན་འོང་པའི་སྐབས། མི་རྒྱུ་གིས་ཁྱོད་ག་ཡིན་མ་དང་། ག་ཏེ་ལས་འོང་མ་ཡིན་པའི་སྐོར་
 ལས་འདྲི་མ་ད། མི་འདི་གིས་འོད་གསལ་ལ་ལྷ་འི་གནས་ལས་འོང་མ་ཡིན་ཟེར་ལན་བཏབ་དེ་ལུ་མི་རྒྱུ་གིས་ཅུ་ཆེས་སྟེ་ཅིས་ཏེ་བསྟེན་
 བཀའ་ལྷན་ད། མིའི་ཟས་གོས་ཀྱི་གྲིབ་ཀྱིས་སྒྲིབ་པའི་འདི་གིས་དེ་ལས་མར་བརྒྱུད་པའི་རིགས་ལུ་སྒྲིབ་ཀྱི་རིགས་དང་གཅོང་མ་
 ལྷ་འི་རིགས་ཟེར་ཡོངས་གྲགས་ལུ་དར་བྱུང་འགྲོ་བའི་སྐོར། ཡམོང་ས་རྩལ་པ་རིག་འཛིན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་འི་རྣམ་ཐར་སྟོད་ཆ་
 ལས་ཐོན་མས་ཟེར་རྣམ་ཐར་གྱུ་གཟིངས་ཆེབ་དགུ་ལྷན་ལས་གསལ་མཛེས་མས། རིག་འཛིན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་འི་རྣམ་ཐར་ནང་འདི་
 བཟུམ་གསལ་དགོ་མིའི་ཁྲུང་ས་ཡང་། རིག་འཛིན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་འདི་ཡབ་སྐུ་རིགས་ཀྱི་གཏེར་སྟོན་པ་དུ་སྒྲིབ་པའི་དཔོན་རྒྱུད་
 རྒྱལ་འཆང་རིག་འཛིན་བཀའ་གིས་བསྟན་འཛིན་དང་། ཡུམ་ཚེ་དབང་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་ལུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༦༤༣ ལོ་ལུ་ལྷོ་མོན་ལ་འོག་
 ཡུལ་གསུམ་དུ་སྐྱུ་འཁྲུངས་པའི་སྐོར་ལས་གསལ་པ་¹དོ་བཟུམ། སྐུ་རིགས་ལས་འཁྲུངས་ནི་འདི་གིས་སྐུ་རིགས་སྐོར་གསལ་སྟོན་
 འབད་མ་ཡིན་མས། དེ་ལས་འདི་གིས་ལུ་མ་འདིང་མོ་བཅུན་མོར་བཞེས་པ་ལས་སྲས་སྐུ་རིགས་མེ་བཅོན་པོ་འཁྲུངས་ཅུག དེ་སྐུ་རིགས་
 དང་པ་ཡིན་མས། དེ་ལས་སྐུ་རིགས་རབས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་འོང་མིའི་ནང་ལས། ཡོངས་གྲགས་ཅན་ཅིག་ནི་སྐུ་རིགས་རབས་བཅུ་བདུན་པ་
 རྒྱལ་བ་ལྷ་ནང་པ་(༡༡༦༤-༡༢༢༤) ལུ་མི་འདི་ཡིན་པས། ཁོ་གི་ལོ་རྒྱུས་བསྟན་ཅིག་ལུ་བཅིན། ཁོ་གི་ཡབ་གྲགས་པ་དཔལ་ལུ་
 མི་ལུ་སྲས་གཟི་བུ་དེ་དཔལ་དང་། གྲགས་པ་འབུམ། བྱང་རྒྱལ་དཔལ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་གྲལ་ལ་ལས་དང་པ་འདི་ཡིན་མས།
 མཚན་གཞན་ལུ་སངས་རྒྱལ་རིན་ཆེན་ཟེར་ཡང་ལུ་ཡིན་མས། ལོ་སྤྱི་༡༡༦༤ རབ་བྱུང་༣ པའི་ཤིང་པོ་སྟེ་ལོ་རྒྱལ་རྒྱའི་ཚེས་༤ ཀྱི་
 ཉི་ཤར་ལུ་འཁྲུངས་མ་ཡིན་པས། ཁོང་དགུང་ལོ་༡༥ དེ་ཅིག་ལུ། ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀྱིས་མང་བཀའ་ཀྱི་སྲས་མོ་ལྷ་གཅིག་བདེ་མཚོག་
 ཟེར་མི་ཅིག་བཅུན་མོར་བསྲས་སྟེ་སྲས་ཅིག་ལྷུ་མས་སུ་ལྷགས་པའི་སྐབས་ལུ། བཅུན་མོ་བདེ་མཚོག་ཁྱིམ་ནང་ལོག་བཏང་སྟེ་ཁོར་
 ཁྱིམ་སྤངས་ཏེ། འབྲི་གུང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཚོས་མེ་འབྲི་གུང་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་ལམ་མཚན་གཞན་སྐྱོབས་པ་

¹ དུང་དཀར་རྫོང་འཕེན་ལས། དུང་དཀར་ཚོགས་མཛོད་ཚེན་མོ། མོད་ཆ། ཤོག་༤༡། གུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས་༢༠༠༢ ལོར་དབང་དུ་བསྐྱུན་པ།

འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་ལྷ་སར་བཅར་ཏེ་ཚོས་སྒོར་ལྷགས་ལུག་ ཕྱག་ཚེན་གྱི་ན་རོ་ཚོས་རྩལ་ལ་སོགས་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཟབ་ཚོས་ལེ་ག་
 གསལ། རགས་ཁོད་ལུ་ལོ་བདུན་ཅུ་སྐབ་པ་མཛད་སྤེམ་ལས་གྲུབ་ལུ་གྲུར་ཏེ་བོད་ས་གནས་ལྷ་ནང་ཟེར་ས་ལུ་གདན་ས་བཅག་སྤེ་
 སྒོབ་མའི་ཚོགས་བསྐྱེད་པའི་ཐོག་ལས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤེལ་བའི་སྐབས། མཚན་ལུ་སྒྲོམ་རྒྱལ་བ་ལྷ་ནང་པ་ཟེར་དར་བྱབ་
 སོང་ལུག

དེ་ལས་འགྲི་གུང་སྒོབ་པ་རིན་ཚེན་དཔལ་གྱིས་ལུང་བསྟན་དོ་བཟུམ་སྤེ། ལྷོ་མོན་འདི་ན་བྱོན་ཏེ་སྤྲ་གོ་ཅལ་ཁ་ལ་སོགས་པ་ལུ་བཞུགས་
 ཏེ། སྤྲ་གོ་གཅལ་ཁའི་རྫོང་བཅགས། དེ་ལས་ཐིམ་གཞུང་ལུ་དེ་སྤྲ་རྫོང་(ཉེ་མའི་བགྱིས་ཚོས་རྫོང་) དང་བྱ་ཐལ་རྫོང་གི་གདན་ས་
 བཅགས་ཏེ་སྤྲ་ཕྱི་བསྐྱེད་ས་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཅུ་སྐབས་སྤེ་འགོ་དོན་རྒྱ་ཚེན་པོ་གྲུང་ལུག དགུང་ལོ་༥༢ ལུ་ལོག་བོད་ལུ་འབྱོན་མ་ད།
 ལོ་རའི་ཚོ་བོ་ལྷ་པ་རིན་ཚེན་རྒྱལ་པོ་གདན་འཛིན་དུ་བསྐྱོས་ཏེ་འབྲུག་ནང་ལུ་ལོ་རའི་རིང་ལུགས་འཛིན་མི་རྒྱ་ལྷ་པ་ཟེར་ཞུས་ཨིན་
 པས། རྒྱ་མཚན་དེ་ལས་བརྟེན་ཏེ་བོད་ལས་སྤྲ་རྫོང་ས་འདི་ན་བྱོན་ཏེ་ཚོས་གཞིས་ལེ་ག་བཅུགས་མི་སྤྲ་ཤོས་ཅིག་རྒྱལ་བ་ལྷ་ནང་པ་
 ཨིན་མས། དེ་ལས་བོད་ལུ་ཡང་འཕྲོ་མཐུད་བསྟན་འགོ་འདི་དོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད་པའི་མཐའ་མར་དགུང་ལོ་༦༡ ལྷོ་ལོ་༡༢༢༤ ལོ་
 ལུ་སྤྲ་ཞི་བར་གཤེགས་ལུག

འདི་སྐབས་ལོ་རྒྱུས་དག་ཏེ་ཏེ་མ་ཤེས་མི་ཚུབ་ཀྱིས་པ་ཇོ་འབྲུག་སྒོམ་ཞིག་པོ་འབྲུག་ལུ་འབྱོན་མ་ད། རྒྱལ་བ་ལྷ་ནང་པ་དང་
 ལྷ་བས་མ་བདེམ་ཐོན་པའི་སྐོར་ལས་བཤད་པ་ཨིན་པའི་གཏམ་གོ་ནི་འདུག དེ་ལུ་དོགས་སེལ་ཅིག་ཞུ་བ་ཅིན། ལོང་དགུང་ལོ་༥༢ ལུ་
 བོད་ལུ་ལོག་བྱོན་ཏེ་སྤྲ་མའི་ཚོགས་བསྐྱེད་ས་བཞུགས་ཏེ་དགུང་ལོ་༥༦ བཞེས་པ་ད། འབྲུག་དབོན་རས་པའི་ཞལ་སྒོབ་པ་ཇོ་འབྲུག་
 སྒོམ་ཞིག་པོ་འབྲུག་ལུ་བྱོན་མ་ཡོད་པ་ལས། པ་ཇོ་དང་ཅིག་ཁར་སྐབས་མ་བདེམ་ཐོན་མི་འདི་རྒྱལ་བ་ལྷ་ནང་པའི་རྒྱལ་ཚབ་རིན་ཚེན་
 རྒྱལ་པོ་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན། ལྷ་ནང་པའི་རིང་ལུགས་སྤེལ་ནི་ལུ་དཀའ་ངལ་ཐོན་དེ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་འདི་རྒྱ་བོད་ལུ་རྒྱལ་བ་ལྷ་ནང་
 པ་ལུ་བསྐྱེད་མ་ད། རྒྱལ་བ་ལྷ་ནང་པ་གིས་ཡང་དེའི་ལན་ལུ། འདི་ལུ་ཚོ་གུང་ལང་མི་དགོ། དེའི་ཚོས་ལྷོ་མོན་ལུ་མ་དར་རུང་། གཡུས་
 ཀྱི་བདག་པོ་རང་གི་རྒྱུད་པ་ལས་འབྱུང་འོང་ག་ཡང་མི་ཤེས། ཟེར་གསུངས་ཡོད་པ་ཨིན་པ་ལས་བརྟེན། རྒྱལ་བ་ལྷ་ནང་པ་དང་པ་ཇོ་
 འབྲུག་སྒོམ་ཞིག་པོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་དངོས་སུ་སྐབས་མ་བདེམ་ཐོན་ཐོན་མེད་པ་ལས། འོ་རབ་རྒྱུན་འབྲུམས་སྤེ་དར་བྱབ་མ་གཏང་
 ཟེར་ཞུ་ནི་ཨིན།

དེལས་སྐྱོས་རབས་བཅོམ་རྒྱུ་དཔ་དེ་བདེ་ཚོག་གམ་མཚན་གཞན་སྐྱོས་སྟོན་འབྲུལ་ཞིག་ཚོས་ཇེ་(༡༡༧༩-༡༢༦༥) ཨིན་མས། འོང་
 བོ་ལས་འབྲུག་ལུ་བྱོན་སྡེ་བུམ་ཐང་ལུ་སྐུམ་སྤང་ཚོས་རྫོང་བཏབ་མི་འགོ་དང་པ་ཅིག་འབདཝ་ལས། བད་སྤྱིང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་
 འབྲེལ་བ་སྐོམ་ཡོད་ནི་འདི་གིས་འོང་གི་ལོ་རྒྱུས་བསྐྱུས་སུ་ཅིག་ལྷ་བ་ཅིན། ཡབ་རྒྱལ་བ་ལྷ་ནང་པ་དམ་པའི་ཚོས་ལུ་འབྱོན་མ་ད། ཡུམ་
 ལྷ་ཅིག་བདེ་མཚོག་མ་གི་ལྷུ་མས་སུ་ལྷགས་ཡོད་མིའི་སྐས་འདི་ཨིན་མས། སྐས་འདི་འབྲུངས་ཏེ་དགུང་ལོ་༡༥ ལས་ཁ་ལྷུ་དང་ཡབ་
 ལས་སྐྱོས་ཀྱི་ཚོས་སྐོར་ཚུ་བུམ་པ་གང་བྱོའི་ཚུལ་དུ་གསལ་བསམ་མཐིམ་བྱིན་མཛད། དེལས་སྐྱུགས་འཆང་རྣལ་འབྱོར་ཚུ་མོའི་ཞབས་
 སར་བཅར་ཏེ་གསང་སྐྱུགས་རྗེ་ཇེ་ཐེག་པའི་དབང་ལུང་མན་དག་ཚུ་གསལ། སྐྱབ་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་གནང་བའི་ལུལ་ལས་མཁས་གྲུབ་
 ལུ་གྱུརཝ་ད། མཚན་ཡང་སྐྱོས་སྟོན་འབྲུལ་ཞིག་ཚོས་ཇེ་ཟེར་དར་བྱབ་འགོ་ལུག
 སྐས་སྐྱོས་སྟོན་འབྲུལ་ཞིག་ཚོས་ཇེ་དགུང་ལོ་༧༧ ལུ། རང་གི་མ་ཡུམ་གྱི་དགོངས་རྫོགས་ཀྱི་དོན་ལུ་བསམ་ཡས་སོགས་ལུ་མཚོད་
 འབྲུལ་ལུ་བྱོན་པའི་ཞོར་ཁར་ལོ་རའི་སྐུམ་སྐྱུགས་འཆང་འབད་སར་བཅརཝ་ད། སྐུམ་གིས་ཚུད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་སྟོ་མོན་ལུ་ཨིན་མས། ལྷ་
 བ་པའི་གདུང་རྒྱུད་ཚུ་ཡང་དར་ཞིང་རྒྱས་འོང། མགོགས་པར་སོང་ཟེར་ལུང་བསྐྱུན་གནང་མི་འབྲིལ་ཏེ། ལྷོ་མོན་ལུ་འབྱོན་པའི་སྐབས་
 མོན་ལ་དཀར་ཅུང་བརྒྱལ་ཏེ་ཚོས་འཁོར་སྟོན་དང་ཟེར་མིའི་གཡུས་ཁ་ལས་མར་འཇུལ་ཏེ་རིམ་བཞིན་འབྱོན་མཛད། ལམ་འཛོལ་སྡེ་ཤར་
 ཕྱོགས་ཤིང་མཁར་ལས་པར་ཐལ་སོང་སྟེ། གདན་ས་ག་ཏེ་བཅག་ནི་ཨིན་པའི་སྐོར་ལས་མ་མཁུན་པར་རྩ་བུ་གསང་བའི་འབྲུག་ལྗོངས་དེ་
 བདུང་མ་ད། སོམ་འབྲང་ཟེར་བའི་སྐྱེ་ཅིག་བྱུང་སྟེ་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་གནམ་ཁ་ལས་འཕུར་བྱོན་མ་ལས། ཚོས་ཇེ་མཚོག་ཡང་འདི་གི་རྙིང་
 ལུལ་བདེ་འབྱོན་སྡེ་ལ་རྒྱུ་ཅིག་གྱུ་སྟོན་དཔ་ད། ཕྱོགས་བཞི་ཆར་གནས་ཀྱི་བཀོད་པ་ག་ནི་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་སྐྱུག་ལུ་རྗེ་རིང་
 གནས་ཀྱི་ཀམ་ཚུ་གཟིགས་པ་ལས། དེད་ཀྱི་གདན་ས་བཅག་ས་མཐོང་ཅི། ལེགས་སོ་ཟེར་སྐྱུགས་དགུས་ཏེ་གསུངས་མི་ལས་བརྟེན།
 ལ་འདི་གི་མིང་ལུ་ཡང་མཐོང་ལེགས་ལ་ཟེར་འབོ་རུང། ད་རེས་ནངས་པར་བཛོད་སྐྱེ་ཉམས་ཏེ་སྟོང་ལེགས་ལ་ཟེར་གཡུས་མི་ཚུ་གིས་དེ་
 སྡེ་འབོ་དེ་ཡོདཔ་ཨིན་མས། དེལས་རྗེ་རིང་ཀམ་འབད་སར་སྟོན་པ་ཅིག་ ར་ས་ཁར་བབས་པའི་སྐྱེ་སྐུམ་སྤང་ཟེར་བྱུང་མ་ལས་གདན་ས་
 བཅག་ས་རྒྱ་ཨིན་མ་སྐྱུགས་ལུ་དེས་ཤེས་འདྲོངས་ལུག དེལས་ས་གནས་དེ་ཁར་གདན་ས་བཅགས་ཏེ་མཚན་ཡང་དཔལ་གྱི་གནས་
 མཚོག་སྐུམ་སྤང་བསམ་གྲུབ་ཚོས་རྫོང་ཟེར་གསོལཝ་ཨིན་པས།

སྐྱུ་ཕྱང་ཟེར་བའི་ཡིག་སྒྲིབ་དང་དོན་གྱི་བཤད་པ་མ་འདྲུལ་ཡོད་མི་ཚུ་བཤད་པ།

སྐྱུ་འཕྲང་། སོ་འབྲང་། གསུང་ཕྱང་དང་སོར་བྲང་། སོམ་འབྲང་དང་སྐྱུ་ཕྱང་། ཟེར་འབྲི་སྒྲིབ་མ་འདྲུལ་ལེ་ཤུ་ཅིག་ཡོད་མི་དང་། འདི་
 ཚུ་གི་བཤད་པ་མདོར་བསྐྱུས་རེ་རྒྱབ་པ་ཅིན། དང་པ་སྐྱུ་ཕྱང་ཟེར་མི་འདི། སྐྱུ་སྐྱོན་འབྲུལ་ཞིག་ཚོས་ཇི་འབྲུག་ལུ་བྱོན་ཏེ། གནམ་
 ས་ག་ཏེ་བཅགས་ནི་མ་མཁུན་པར་གསང་བའི་རྗེ་རྒྱུ་འདི་དམོད་བོར་ཏེ་གནམ་ཁ་ལུ་བཀོལ་ད། གནམ་ཁ་ལས་སྐྱུ་ཕྱང་ཟེར་
 བབས་པའི་ས་གནས་དེ་ལུ་གནམ་ས་བཅགས་པ་ལས་སྐྱུ་ཕྱང་ཟེར་བཏགས་བཏགས་པ་ཨིན་པ་དང་། དེ་ལས་སོ་འབྲང་ཟེར་མི་འདི།
 ར་རྒྱུང་གནམ་ཁ་ལུ་བཀོལ་སྟེ་དགོན་གནས་ག་ཏེ་འབད་དགོ་ཟེར་དམོད་རྒྱབ་ད། སོ་འབྲང་ཟེར་བའི་སྐྱུ་བྱུང་མ་ལས་དེ་ན་དགོན་གནས་
 ཕྱག་བཏབ་པ་ལས་བརྒྱད་པ་ཚུ་ལུ་སོ་འབྲང་ཚོས་ཇི་ཟེར་བཏགས་བཏགས་པ་དང་། གསུང་ཕྱང་ནི། ར་རྒྱུང་གསང་བའི་འབྲུག་ལྗིར་འདི་
 གནམ་ཁ་ལས་འཕྱར་འབྱོར་མ་ད། སྐད་གསུང་ཕྱང་ གསུང་ཕྱང་ཟེར་གསུང་བྱོན་མ་ལས་བརྟེན་གསུང་ཕྱང་དང་། སོར་འབྲང་ཟེར་མི་འདི།
 ར་རྒྱུང་འདི་གནམ་ཁ་ལས་ས་ཁར་བབས་ད། ཚེལ་མ་ལས་མར་སོར་སོར་ཟེར་བའི་སྐྱུ་དང་བཅས་པ་གྲིལ་འོང་ཏེ་ས་ཁར་ཆགས་པ་ད།
 སྐད་འབྲང་ཟེར་རྒྱབ་པ་ལས་བརྟེན་སོར་འབྲང་ཟེར་བཏགས་བཏགས་པ་ཨིན་པ་དང་། སོམ་འབྲང་དང་སྐྱུ་ཕྱང་ཟེར་མི་འདི། ར་སྐྱུ་
 ལས་སོམ་འབྲང་ཟེར་བབས་རུང་ཕྱང་གསུམ་འཛོམས་ཡོད་པ་ལས། སྐྱུ་ཕྱང་ཟེར་དར་རྒྱག་ཟེར་ཨིན་མས།

དེ་ལུ་ཞིབ་དཔྱད་ཅིག་འབད་བཏུ་ཨ་ད། ཡིག་སྒྲིབ་ག་དེ་འབད་བུམ་རུང་། དོན་ངོམ་ལུ་ར་རྒྱུང་གསང་བའི་འབྲུག་ལྗིར་འདི་གནམ་ཁ་
 ལས་མར་བབས་པའི་སྐྱུ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མི་ཅིག་ཨིན་མས། ཏེ་མ་བརྗོད་སྐྱུ་ག་དེ་སྟེ་ཐོན་དོ་ཡོད་པ་ལུ་ཞི་མེད། ད་རེས་ནངས་པ་
 འབད་བཅིན་ཡོངས་བྲགས་ལུ། སྐྱུ་ཕྱང་སྐྱུ་བ་ཨིན་མ་ཚེད་ཡིག་སྒྲིབ་ཡང་དེ་སྟེ་འབྲི་སོམ་འདུག དོན་དག་ཡང་དུག་ཤོས་སྐྱུ་
 གསང་སྐྱུ་གསུམ་འཛོམས་ཡོད་པ་ལས་སྐྱུ་ཕྱང་ཟེར་དར་རྒྱབ་འབྱོ་ཡོད་པའི་སྐྱོར་ལས་གསུངས་མི་འདི་རང་འོས་
 འབབ་མཐོང་མས། གནམ་དོན་ག་ཅི་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཨིན་ན་ཟེར་བཅིན། ཤར་ཁ་ཐུག་ལས་ཤིང་མཁའ་བརྒྱད་དེ་སྐྱུ་སྐྱོད་ལུ་འབྱོ་སའི་
 ལམ་གཅིག་དང་། ལུ་ཁ་ཐུག་ལས་ལྷུ་མ་མཁའ་བརྒྱད་དེ་གོང་གསར་ལུ་འབྱོ་སའི་ལམ་གཅིག དེ་ལས་སྟོ་ཁ་ཐུག་ལས་ལྷུ་ར་བརྒྱད་
 དེ་ཁེངས་ཁ་ཐུག་ལུ་འབྱོ་སའི་ལམ་གཅིག་སྟེ་ལམ་ཕྱང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་གཡུས་ཀྱི་མིང་ཡང་སྐྱུ་ཕྱང་ཟེར་བཏགས་བཏགས་པ་
 ཨིན་མིའི་སྐྱོར་ལས་གསུངས་མི་འདི་རྒྱ་མཚན་དང་ལྡན་སྟེ་མཐོང་མས། སྐྱུ་ཕྱང་སྐྱུ་བས་ལམ་ཕྱང་གསུམ་ཡོད་པའི་སྟོ་ཨིན་རུང་། སྐྱུ་
 ཟེར་ག་སྐྱོན་འབྲུག་མ་འབྲི་མིའི་གནམ་དོན་ག་ཅི་ཨིན་ན་ཟེར་བཅིན། འདི་ནི་དག་ཡིག་གུངས་ཁའི་ཡིག་སྒྲིབ་འབྲུག་ཐངས་སྐྱོར་ལས་

ཡིན། དཔྱེ་འབད་བཅིན། ཚིག་སྟོང་། སྟོང་གཅིག ཉིས་སྟོང་། སྟོང་གཉིས། ལྷམ་སྟོང་། སྟོང་གསུམ། ལྷམ་ཚུ། ཟེར་བྱངས་ཁ་གསུམ་
ཚུན་འབྲི་ཐངས་ལུ་བྱུང་བར་ཡོད་མི་ལས་བརྟེན་ཏེ། གསུམ་སྤང་བེར་མེན་པར་སུམ་སྤང་བེར་བཀོད་པ་ཡིན།

དེ་ལས་གཤུངས་སྟོས་རབས་༡༩ པ་ཞིག་པོ་བཀྲ་ཤིས་སེང་གོ་དང་། དེ་ལས་གཤུངས་སྟོས་རབས་༢༠ པ་བརྗོད་འདུས་པ། དེ་
ལས་གཤུངས་སྟོས་རབས་༢༡ པ་བདེ་བའི་དཔལ་འབྱོར། དེའི་གཤུངས་སྟོས་རབས་༢༢ པ་རྟོགས་ལྡན་དཔལ་ལྡན། དེ་ལུ་
སྲས་མཚེ་མ་ཉི་ལྔ་གཉིས་འཁྲུངས་ཡོད་པ་ལས། གཤུངས་ཚེ་བ་བསྟན་པའི་ཉིམ་དང་རྒྱུང་བ་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་འོད་ཟེར་ཡིན་
མས། སྟོས་རབས་༢༣ པ་བསྟན་པའི་ཉིམ་ལུ་སྲས་སྲས་མོ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་བར་ན་སྐོར་མ་འདི་དོན་གྲུབ་བཟང་པོ་ཡིན་མས།
བསྟན་པའི་ཉིམ་དང་སྲས་སྲས་མོ་ཚུ་སུམ་འཕྲང་གི་གཞི་ཁྲིམ་ལས་ཟུར་ལུ་དགོན་སྐྱང་བྱང་བེར་བའི་གདན་ས་བཅགས་ཏེ་བཞུགས།
སྟོས་རབས་༢༤ པ་དོན་གྲུབ་བཟང་པོ་དགྲུང་ལོ་༡༤ དེའི་ལུ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཆ་རང་དགོངས་པ་རྗོགས་པའི་འབྲེལ་བེད་བསྐྱུང་ལུ་
དགོན་སྐྱང་བྱང་འདི་ཡང་མེ་ལུ་ཤོར་ཅུག། དེ་ལས་བུམ་ཐང་ལྷང་ཁལ་པ་བ་རི་བྱང་ལུ་གཞི་སྟོ་སྟེ་འབྲོག་མོ་པ་སྐྱོན་མ་དང་བཟང་འཚང་
བསྟོམས་ཏེ་བཞུགས་པ་ལས། སྲས་དཔལ་འབྱོར། ལྷ་ཟུ། ལ་འཕེལ། ལ་ལེགས། འཛོམས་དར། ཚོས་འབུམ། པརྟ་བཀྲིས། རྒྱ་
དར། ལོ་རྒྱུན་བཟང་པོ་དང་དགུ་འཁྲུངས་ཡོད་པ་ལས། སྲས་སྟོམ་ཤོས་དཔལ་འབྱོར་འདི་རིག་འཛིན་པརྟ་གྲིང་པ་ཡིན་མས།

རིག་འཛིན་པརྟ་གྲིང་པ་འཁྲུངས་སའི་ས་གནས་འདི་གི་ཡིག་སྟེབ་མ་འདྲ་བའི་སྐོར་བཤད་པ།

བུམ་ཐང་ཆལ། བུམ་ཐང་སྟང་ཆལ་བ་རི་བྱང་། བུམ་ཐང་ཆལ་བ་རི་འཕྲང་། སྟང་ཆལ་བ་རི་བྱང་། ཟེར་ཡིག་སྟེབ་མ་འདྲུམ་ལེ་ཤ་
བཀོད་དེ་འདུག། ཞིབ་འཚོལ་དང་འཁྲིལ་བཅིན། ལྷང་ཁལ་བ་རི་བྱང་ཟེར་ཡིན་པས། དེ་སྟེ་ཡིན་པའི་ར་ཁྲུངས་གཅི་ཡོད་པ་སྟོ་བེར་བ་
ཅིན།

བུམ་ཐང་ལྷང་མེ་འབར་མཚོ་ནས་གཏེར་བཞེས་སྐབས། ཟེར་འབུག་དཀར་པོའི་ནང་ལུ་ཐོན་དོ་བཟུམ་སྟེ། ལྷང་བེར་མི་དེ་བུམ་ཐང་པའི་ཁ་
སྐད་ནང་། རྒྱ་གི་རྗེ་བུ་དེ་ལུ་སྐབ་ཡིན་པས། ཚོས་སྐད་ནང་ལྷང་ཀ་ཟེར་འགོང་བུ་ཡོད་ཅུང་བུམ་ཐང་པའི་ཁ་ནང་འགོང་བུའི་བརྗོད་སྟེ་མ་
ཐོན་པར་ལྷང་བེར་ཐོན་མ་ཡིན་པས། བུམ་ཐང་ལྷང་ལུ་མེ་འབར་མཚོ་རྗེ་འདི་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ས་གནས་སྟེ་ལུ་ལྷང་བེར་དར་བྱུང་
འགྲོམ་ཡིན་པས་ཟེར་ཞིབ་འཚོལ་པ་རང་རྒྱུང་གི་བསམ་འཆར་ཡིན།

དཔེ་དེབ་གཞན་ནང་ལུ། ལྟངས་དང་སྒྲུབ་ཟེར་མེན་པར་ཉང་ཟེར་གྱིས་དགོ་མི་གི་ཁྲུངས་འབད་བ་ཅིན། ཉང་ཟེར་མི་འདི་བུམ་ཐང་པའི་ཁ་
 བད། ལྷེམ་ལྷེམ་སྟེ་གང་སྟེ་ཡོད་པའི་མཛོད་ཀྱི་དོན་ཨིནམ་ལས། བུམ་ཐང་སྟེ་བཞི་ལས་ཉང་རྒྱུད་འོག་འདི་འབྲུག་གི་མཛོད་བཟུམ་ཅིག་
 འབད་ནི་འདི་གིས་ཉང་ཟེར་སྐབ་སྟོལ་ཡོད་པའི་ཁ་རྒྱུན་ཅིག་དང། དེ་ལས་ཁ་རྒྱུན་གཞན་འདི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ཁ་ར་ཐོད་མཐའ་བཤུད་བཏང་
 པའི་སྐབས་ལུ། བུ་རུ་རིན་པོ་ཆེ་གིས་ཤིང་གི་གནམ་གྲུ་ནང་བཅུགས་ཏེ། སྐས་ཡུལ་མཁན་པ་ལྗོངས་བརྒྱུད་བུམ་ཐང་སྐྱིད་འཇུག་སེར་
 སར་ཆགས་པ་ད། སྐྱ་ཉང་ཟེར་རྒྱབ་ནི་འདི་གིས་ཉང་ཟེར་སྐབ་སྟོལ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཅིག་ཡང་འདུག། ཨིན་རུང་དེམ་ཅིག་རང་འབྲེལ་བ་
 མ་མཐོང།

ཆལ་ཟེར་ག་ར་གིས་དེ་སྟེ་གྱིས་ཡོད་རུང། བུམ་ཐང་ལྟངས་ལུ་སྟོད་མི་རྩེ་གིས་འབད་བ་ཅིན། ས་གནས་དེ་ལུ་ཁལ་ཟེར་སྐབ་ཨིནམ་ད།
 རྫོང་ཁའི་ནང་ཁལ་ཟེར་འབྲི་དགོ་པ་ཨིན་རུང། ཆལ་ཟེར་འཁོད་རུག་དེ་སྟེ་མོར་བ་འོང་དགོ་མི་འདི་ཡང། ཤར་ཕྱོགས་ཁ་བུག་ལུ་སྟོད་མི་
 མང་ཤོས་ཀྱིས་ར་ཁལ་འདི་ལུ་ཆལ་ཟེར་བའི་བཛོད་སྐྱོབ་ཐོན་མ་ལས་བརྟེན་ཏེ་མེན་ཉེ་ཟེར་བའི་དོགས་པ་ཅིག་ཡོད་མི་འདི་ཡང། དཔེར་ན་
 རྒྱ་ལུ་ཇའི་བཛོད་སྐྱོབ་ཐོན་མ་ལས། རྒྱལ་པོ་ལུ་ཇའི་པོ་དང། རྒྱ་མཚོ་ལུ་ཇའི་མཚོ་ཟེར་བའི་བཛོད་སྐྱོབ་ཐོན་མ་བཟུམ་ཅིག་ཨིནམ་འོང་ཟེར་
 མཚོ་མས། ཁལ་ཟེར་བའི་དོན་ཡང་ཁལ་པ་ཟེར་ཏེ་མ་བརྟེན་སྟོལ་ཡོད་མི་གྲུ་གི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཁལ་པ་ཟེར་ཁལ་བཏབ་སྟེ་འཚོ་སྐྱོང་
 འབད་མི་འི་ས་གནས་ཅིག་འབད་བ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཨིན་མས། བ་རི་བྱང་ཟེར་མི་འདི་ཡང་བུམ་ཐང་པའི་ཁ་སྐད་ནང་ཨིནམ་ལས། རྫོང་ཁ་
 རང་སྐྱང་གི་བྱང་ཏེ་ཟེར་སྐབ་ཨིན་པས། འདི་ཡང་ས་གི་བཟོ་དབྱིབས་དེ་སྐྱང་ཉལ་ཉལ་མ་བཟུམ་ཅིག་ཡོད་མི་གི་བྱང་ཏེ་གྲུ་ལུ་གཞན་ས་
 བཏབ་ཡོད་པ་ལས། ཁལ་བ་རི་བྱང་ཟེར་སྐབ་ཨིནམ་དང་རྫོང་ཁ་ནང་ལུ་ཁལ་སྐྱང་གི་བྱང་ཏེ་ཟེར་ཨིན་མས། བུམ་ཐང་པའི་ཁ་ནང་བྱང་
 གི་བཛོད་སྐྱོབ་ཡང་བརང་ (brang) ཟེར་གསལ་ཏོག་ཏོ་སྟེ་ཐོན་མས།

ཡུལ་གྲིང་པ་མཚོག་བཟོ་བའི་གནས་ལུ་མཁས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་གཏེར་བཞེས་པའི་སྐྱོར་བཤད་པ།
 ཡུལ་གྲིང་པ་འདི་འབྲུངས་སྟེ་ལོ་གཅིག་མ་ལང་མ་ཅིག་ཁ་ལས་ལས་ལོ་གཅུང་གྲུ་རུ་དེ་འབྲུངས་མ་ལས། དུས་ཅིག་ལུ་རུ་ཞོ་འབྲུང་ངོ་མ་བདེ་
 བར་མེས་པོ་མགར་བ་ཡོན་ཏན་བྱང་རྒྱབ་དང་ཨ་ཤེ་དོན་གྲུབ་བཟང་མོ་གཉིས་ཀྱིས་གཅེས་པའི་ཐོག་ལས་བསྐྱངས་རུག་ ཚར་ཅིག་
 འབད་མ་ད། ཨ་རྒྱས་མགར་བ་འདི་གིས་རྩོམ་སྐྱིད་པའི་ཐུགས་སྐྱེས་ཚོས་དབྱིངས་བཞུགས་སར་འབྱིད་པའི་སྐབས་ལུ། རིན་པོ་ཆེ་
 གིས་ སྐུལ་པའི་སྐྱོ་འདི་གིས་མ་འོངས་པ་ལུ་བརྟེན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལུ་པན་ཐོགས་འོང། མགར་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་ལུ་ལེགས་ཤོམ་

འབད་ད་ཟེར་གསུངས་ཡོད་པ་ཨིན་མས། བདུ་གླིང་པ་འདི་སྐྱེན་རྒྱུང་ཀྱི་དུས་ལས་རང་ཚོ་ཉེ་མའི་བག་ཆགས་སངས་རྒྱལ་གྱིས་མཚོན་
 ཉེན་དང་ཚོས་མི་བརྟེན་ནི་དང་། ཚོས་གསུངས་ནི། དེ་ལས་ཤིང་གི་འདབ་མ་གུ་ཚོས་འབྲི་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་མཛད་སྤྱོད་
 གནད་ནི་དང་། དེ་བཟུམ་སྟེ་མི་གིས་གཅི་སྐྱབ་རུང་མ་ཉན་པར་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་སྤང་བ་གང་ཤར་སྟེ་གནད་ནི་དང་། གསུང་དེས་པ་
 མེད་པར་ཐོལ་བྱུང་དུ་གསུངས་པ་ལས་བརྟེན་ཏེ། ཡབ་ཡུམ་ཚུ་ཅིག་པ་ཟེ་ཡབ་ཀྱིས་ཉེབ་ལང་དང་། ཡུམ་གྱིས་བསོད་ཟད་ཟེར་སྐྱོན་
 མིང་དེ་སྟེ་བཏགས་ཡོད་པ་མ་ཚད། ཡུམ་མི་ཚུ་གིས་ཡང་རྩུན་གྱི་རྒྱལ་པ་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་ཟེར་བཏགས་ཡོད་པ་ཨིན་མས། དགུང་ལོ་
 དགུ་ལུ་ལྷོད་པ་ད། ཨ་ཁྱེས་མགར་བ་ཡོན་ཏན་ལས་གོས་བཟོ་དང་། ཤིང་བཟོ། རྩོམ་བཟོ། ལྷགས་བཟོ་ལ་སོགས་པ་སྤྱངས་པ་མཛད་
 ཡོད་པ་བཞིན་དུ། ཐོགས་ཆགས་མེད་པར་མཁུན་ཏེ་དོ་བཟོ་ལས་དོ་རང་འཐག་དང་ཚུ་འཐག་གཡམས་འཁོར་མ། ལྷགས་བཟོ་ལས་ཁྲར་
 ལེབ་སྟོག་སའི་མཁོ་ཆས་ཁྲར་སྤྱང་ཟེར་པལ་སྐྱད་ནད་གོ་སྤྱང་ཟེར་མི་འདི་བཟོ་གནད་ཡོད་པ་དང་། ལྷགས་ཀྱི་གྱི་ཆེ་རྒྱུད། སུར་པ་ཆེ་རྒྱུད་
 གི་ཕྱག་བཟོ་ལེ་ཤ་གནད་བའི་ཐོག་ལས་འཛིག་རྟེན་པ་ཚུ་ལུ་པན་ཐབས་རྒྱ་ཆེས་མཛད་ཡོད་པ་མས།

ཕྱག་དཔེ་གཟིགས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐད་ཁར་ལྷོད་པ་ད། ས་སྐྱེ་བ་རྩི་ཏེ་གིས། བྱི་མ་ཐོས་པས་པན་པ་ལྟར། །སྐྱིན་པ་ཡིས་ཀྱང་ག་ལ་
 འགྱུར། །ཟེར་གསུངས་དོ་བཟུམ། རིག་འཛིན་བདུ་གླིང་པའི་སྐྱེ་བ་སྲ་མ་འདི་ཤེས་བྱའི་གནས་ཀྱན་མཁུན་པའི་གྲོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་
 ཨིན་མ་ལས། སྐྱེ་བ་སྲ་མའི་བག་ཆགས་སངས་དེ་གིས་ཤེས་བྱའི་ཚོས་ག་ར་འབད་ཚོལ་མེད་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཡོད་པའི་སྐོར་ལས་རྣམ་ཐར་
 ཚུ་ནད་གསལ་མས།

དེ་ལས་མ་ཉི་དགོན་པར་བཞུགས་ཏེ་དགུང་ལོ་ཉེར་བདུན་འགྲོམ་ད། ལུང་བསྟན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་བ་རི་བྱང་གི་མདའ་ལུ་སྐྱ་རིང་བྲག་ཟེར་
 མེ་འབར་མཚོ་ལས་གྲོང་གསལ་གསང་བ་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་གཏེར་སྟོན་འདི་སྐྱེ་ལོ་༡༥༢༦ བཞེས་ཡོད་པ་དང་། འདི་གི་ལུལ་ལས་ཁྲོམ་
 གཏེར་བཞེས་ནི་གི་དུས་ཚོད་རན་མ་ད། རུམ་ཐང་ཚོས་འཁོར་དཔོན་ཐུབ་པ་གིས་མི་དམངས་ཚུ་བཀྱག་སྟེ། གཏེར་ཐོན་པ་ཅིན་གསོལ་
 རས་སྟོན་གནད་ནི་དང་། མ་ཐོན་པ་ཅིན་ཁྲིམས་ཆད་བཀའ་ནི་ཨིན་ཟེར་བཀའ་གནད་སྐབས། བདུ་གླིང་པ་གིས་མི་ཁྲོམ་འཛོམས་པའི་
 སྐྱག་ལུ། ཕྱག་ལུ་དཀར་མེ་ཅིག་བསྐྱམས་ཏེ་རབ་དུད་སྐུལ་ཨིན་པ་ཅིན། རྒྱུ་འདི་ནད་སྟོག་དང་བུལ་བར་ཤོག་ཅིག གལ་སྲིད་གཏེར་སྟོན་
 འཁྲུལ་མེད་ཨིན་པ་ཅིན། དཀར་མེ་མ་ཤི་བར་གཏེར་འདི་ཐོན་པར་གྲུང་ཅིག་ཟེར་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་འདི་མཚོངས་པའི་སྐབས་ལུ་མི་ཚུ་
 གིས་ཁོ་ངོ་ཚོ་སྟེ་རྒྱུ་འདི་ལྷེབས་ཨིན་མ་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་དན་སྐྱོགས་བཤད་པའི་མཐའ་མ་ལུ། དཀར་མེ་མ་ཤི་བར་ཐོན་པ་ཁ་
 སྐྱར་ཅིག་དང་སྟོན་པའི་སྐྱེ་ཅིག་གི་གཏེར་བསྐྱམས་སྟེ་མཚོ་ལས་ཡར་ཐོན་འོང་མ་དུ་ལུ། མི་དམངས་ག་ར་ཉ་ལས་ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་ཅུག

དེལས་ཚུར་གཏེར་སྟོན་ཚེན་པོ་རིག་འཛིན་པ་དམ་སྤྲོད་ལྷན་པ་ཟེར་བའི་གཏམ་སྟོན་གྲགས་གཏེ་ལུ་ཡང་དང་འབྲེལ་མ་ཚད། མཚོ་འདི་ལུ་
 མེ་འབར་མཚོ་ཟེར་བཏགས་དགོ་པའི་གནད་དོན་ཡང་འདི་ཨིན་མས་ཟེར་འཁོད་ལུགས་ རྒྱ་མཚན་དེལས་བརྟེན་ཚོས་འཁོར་སྡེ་པ་ཀུན་
 ལུབ་དང་སྐབ་པ་བཀའ་ཤིས་སྐྱེ་མཚེད་གཉིས་ཡང་དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་ཏེ་ས་ཆ་སྐུལ་མ་བཞིན་དུ། ཚོས་འཁོར་མི་སེར་དམངས་ཀྱིས་
 གནད་ས་གཏམ་ཞིང་སྐྱེད་སྐྱབ་ཚོས་སྤྱིང་འདི་ཚོས་འཁོར་སྡེ་པའི་བཟུགས་གནས་ལུར་བ་ཞིང་གི་རྩོད་གཞོལ་ལུ་བཞེངས་ཏེ་སྐུལ་མ་
 ཨིན་པའི་སྐོར་ལས་པ་ད་སྤྱིང་ལོ་རྒྱུས་དང་གཏམ་ནང་གསལ་ལུགས་

རྒྱ་མཚན་དེལས་བརྟེན་གཏེར་དང་པ་གྲོད་གསལ་གསང་བ་སྤྱིང་བཅུད་འདི་སྐུ་རིང་བཀའ་ལས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ ལོར་བཞེས་ནི་འགོ་
 བཅུགས་ཏེ། གཏེར་གནས་སོ་སོ་ལས་རྩོགས་ཚེན་ཀུན་བཟང་དགོངས་འདུས། རྩོགས་ཚེན་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་བུ་རྒྱུད་གི་སྐོར་དང་།
 ལྷ་མ་འོར་བུ་རྒྱ་མཚོ། ལུགས་རྩོམ་པོ་སྐུན་སེལ་སྐོར་མེ། བཀའ་བརྒྱུད་སྐབས་ཀྱི་མེ་ལོང་། ལུར་པ་ཡང་གསང་སྟོག་གི་སྐྱེ་གི། བདུད་
 ཅི་སྐུན་སྐྱབ་ཀྱི་སྐོར་ཏེ་བཀའ་ལུར་སྐུན་གསུམ། ལུགས་རྩོམ་པོ་གསལ་འདུལ་དང་གཏམ་རྒྱུད་། དུག་པོ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ། ཚོ་འཁྲིད་རྩོམ་
 སེང་བ། ཚོ་སྐྱབ་འོར་བུ་ལམ་ཁྱེར། འག་པོ་སྐོར་གསུམ། ལས་སྐབས་ཀྱི་སྐོར་སོགས་མང་དུ་བཞེས་ཤིང་། འོར་གཏེར་ཀྱང་ཚོས་རྒྱལ་གྱི་
 ལྷ་གཡུ་རིན་པོ་ཆེ་འོད་འབར། ལྷ་གཡུ་རྟོང་རི་འོད་འབར། མེ་ལོང་རྒྱུད་གསལ་ལ་སོགས་རྒྱལ་བརྒྱུད་ཀྱི་འོར་སྐུ་ལྷ་ལྷན་འཕགས་མང་
 པོ་འང་གཏེར་ལས་བཞེས་ཏེ། མཚུག་རང་ཏེ་མ་གྲུ་ལྷ་གིས་བསམ་ཡས་མཚེམས་སྤྱི་བུག་ལུ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་ལྷེ་ལྷ་བཅོན་གྱི་སྐས་མོ་ལྷ་
 ལུམ་པ་དམ་གསལ་གྱི་རྒྱན་ཆ་རྩོད་གཏེར་ལུ་སྐྱེ་ཡོད་མི་འདི་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༣ ལོར་བཞེས་ལུགས་ གཏེར་ཁ་བརྒྱུ་ཙ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཁ་བྱང་ལུགས་
 ཐོབ་རུང་ལྷེད་ཀ་ཅམ་ལས་བཞེས་མ་ཚུགས་པ་ལས། གཏེར་སྟོན་སྐྱེ་གཤེགས་ཁར་སྐབས་སྐབས་སྐྱེ་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བཏོན་ཚོགས་
 སྡེ་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་ལོ་གིས་ཡང་གཏེར་ཁ་དག་པ་ཅིག་སྐྱེན་དངས་ཡོད་པའི་སྐོར་ལས་གསལ་མ་མས།

རིག་འཛིན་པ་དམ་སྤྲོད་ལྷན་པ་དེ་གཏེར་སྟོན་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ལས་བཞེ་པ་ཨིན་མིའི་ལུངས་བཤད་པ།

མི་རྒྱ་གིས་ལོ་ལུ་ལྷ་ཐངས་ལེགས་ཤོམ་མེད་པའི་སྐོར་ལས་རང་གིས་གོ་མི་ལྷ་རུ་འབད་བཅིན། གཏེར་སྟོན་ཚེན་པོ་རིག་འཛིན་པ་
 སྤྱིང་པ་དེ་གཏེར་སྟོན་པ་ཚད་ལྷན་ཨིན་མིན་སྐོར་ལས་རྩོད་རྩོག་ལེ་ཤེད་པ་འོང་ནི་མས། ཨིན་རུང་ལོང་གི་རྣམ་ཐར་དང་མཁས་པ་ཚད་
 ལྷན་གྱི་གསུང་དེ་རྩོན་མང་མང་བ་ཅིན། གཏེར་སྟོན་པ་དོམ་ཨིན་མིའི་ངེས་ཤེས་འདྲོངས་ཚུགས་ནི་ཨིན་མས། རྒྱ་མཚན་དེལས་བརྟེན་
 ཏེ་མཁས་པ་ཚད་ལྷན་གྱི་གསུང་ཅིག་ལུ་ལུངས་གཏུགས་ཏེ་བཤད་པ་ཅིན། དེ་ཡང་གསལ་ན་ཡིག་གསུང་འི་རྒྱ་རྒྱུ་²ལས།

² གསལ་ན་ཡིག་ནི། རྒྱལ་དབང་ལྷ་པོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་གིས་སྤྱིང་སྤྱད་པ་དགོན་མཚོག་ཚོས་འཕེལ་ལས་ཚད་བཟུས་དང་། རྟོན་འགོ་བརྗེ་ཏེ་ཡལ་སྐས་ལས་སྐྱེན་དག་དང་སྐྱེ་སོགས་དང་། པ་བོང་ཁ་
 པ་འཁོན་སྟོན་དང་ཚོས་རྒྱལ་གཏེར་བདག་སྤྱིང་པ་ལ་སོགས་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་ཡོངས་འཛིན་ལྷན་པར་ཅན་མང་དུ་བརྟེན་ནས་ས་དགོ་རྩོད་གསུམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དེ་སྐབས་བོད་དུ་མངོན་གསལ་གྱི་བཤད་

ཨོ་རྒྱན་དུས་གསུམ་མཁུན་པས། གཏེར་སྟོན་ཆེན་པོ་ལྷ་ལ་བུན་བརྒྱལ་བསྐྱོར་ཅེ་ ཞེས་གསུངས་པའི་ལྷ་ནི་གཏེར་སྟོན་གོང་མ་ཉང་ཉི་
 མའི་འོད་ཟེར། འོག་མ་གུ་རུ་ཚེས་དབང་གཉིས། རྗེ་རྗེ་སྤིང་པ། སྤྲུ་སྤིང་པ། མདོ་སྤྲུགས་སྤིང་པ་རྣམས་ཡིན་པར་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་ལུང་
 བསྟན་མང་པོ་ནས་བཤད།³ ཟེར་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྱུལ་ལྷ་སེར་བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱན། ཕ་བོང་ས་སྤྱབས་
 མགོན་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ལྷ་པ་སློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་(༡༦༡༧-༡༦༤༢) མཚོག་གིས་ཉང་རལ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་(༡༧༢༤-༡༧༩༢)།
 གཏེར་སྟོན་འོག་མ་གུ་རུ་ཚེས་དབང་(༡༢༡༢-༡༢༧༣)། རྗེ་རྗེ་སྤིང་པ་(༡༣༤༦-༡༤༠༥)། སྤྲུ་སྤིང་པ་(༡༤༥༠-༡༥༢༡)།
 མདོ་སྤྲུགས་སྤིང་པ་འཇམ་འཇམ་དབྱུངས་མཁུན་བཙེ་དབང་པོ་(༡༤༢༠-༡༤༩༢) བཅས་གསང་སྤྲུགས་རྙིང་མའི་གཏེར་སྟོན་རྒྱལ་པོ་
 ལྷ་ལས་སྤྲུ་སྤིང་པ་དེ་བཞི་པ་ཨིན་མ་སྤེ་རོས་འཛིན་གནང་སྟེ་འདུག
 དོ་རུང་གསལ་ན་ཡིག་གསུམ་ལྷ་ལྷུ་ལས། དེ་ཡང་མ་ཉི་དགོན་པར་སྤྱུལ་སྤྱུ་སྤྲུ་སྤིང་པ་ལ་ཨོ་རྒྱན་ཆེན་པོས་དངོས་སུ་ཁ་བྱང་སྤྱུལ་བར་
 བརྟེན་གསོལ་འདེབས་ལས། དུས་བཟང་བྱུང་འཕགས་སྒྲ་བ་ཉ་ཡི་ལུག། ། ཟབ་དགུའི་གཏེར་གནས་སྤྱ་རིང་བྲག་འོགས་ནས། །
 རྗེ་གསལ་ཆེན་སྒྲ་མེད་ཨ་ཉི་ལྷོང་གསལ་སྟོར། ། ཀུན་བཟང་ལུགས་བཅུད་གསང་བའི་ཡང་བཅུད་རྙེད། ། ཅེས་པ་ལྷ་ར་ཟབ་གཏེར་གྱི་ཐོག་
 མར་བུམ་ཐང་ལྷལ་གྱི་མདུན་སྤང་རྒྱ་རྒྱ་མདུད་འབྱིལ་བའི་ས་སེང་གེ་སྤྱ་རིང་བྲག་གམ་མེ་འབར་མཚོར་གྲགས་པའི་གཏེར་གནས་ནས་
 སྤྱན་དངས་པའི་ཟབ་གཏེར་ཀུན་ཏུ་བཟང་མོ་སྟོང་གསལ་གསང་བ་སྤིང་བཅུད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོས་ཕྱོགས་གཅིག་
 ཏུ་སྤེབས་པའི་སྟོང་གསལ་གྱི་སྟོར་ལ། རས་བྱིས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བཞི།⁴ ལ་སོགས་པ་གིས། སྤྲུ་སྤིང་པའི་ཟབ་གཏེར་གྱི་
 ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཁྲིད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྗེ་གསལ་པ་ཚོས་རྒྱལ་གཏེར་བདག་སྤིང་པ་སྤྲུ་གར་དབང་འབྱུར་མེད་རྗེ་རྗེ་(༡༦༤༦-
 ༡༧༡༤) ལས་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་སློ་བཟང་མཚོག་གིས་གསལ་གནང་ཡོད་པའི་སྟོར་ལས་གསུངས་ལུག རྒྱལ་དབང་མཚོག་འདི་ཚོས་
 རྒྱལ་གཏེར་བདག་སྤིང་པའི་སྟོབ་མ་གཙོ་བོ་ཅིག་ཨིན་མ་སྤེ་དུང་དཀར་ཚོག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ནང་གསལ་ལམ་མས།⁵

པ་སྤྲུགས་ཀྱི་དབང་ལུང་མན་དག་གི་རྒྱན་བཞུགས་པ་པལ་ཆེར་གསལ་བསམ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་པའི་གསལ་ཡིག་སྟེགས་བམ་བཞེར་བཞུགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཚད་མར་མཛད་པ་དེ་ཡིན། ཟེར་
 བདུད་འཛོམས་འཛིགས་བྲལ་ཡི་ཤེས་རྗེ་རྗེ་གིས་མཛད་པའི་ཚོས་འབྱུང་ལྷ་དབང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་ར་བོ་ཆེའི་རྒྱ་དབྱུངས། ཤོག་ ༣༡༩-༣༢༤། ཀེ་ཨིན་གྱི་དཔེ་རྒྱན་ཁང་ལས་༢༠༠༢ ལོར་དབར་དུ་
 བསྟན་པའི་ནང་གསལ།

³ རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་སློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། གསལ་ཡིག་གསུམ་ལྷ་རྒྱན་པོད། ག་པ། ཤོག ༢༧།
⁴ རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་སློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། གསལ་ཡིག་གསུམ་ལྷ་རྒྱན་པོད། ང་པ། ཤོག ༧-༤༣།
⁵ དུང་དཀར་ཚོ་སློ་བཟང་འཕྲིན་ལས། དུང་དཀར་ཚོག་མཛོད་ཆེན་མོ། རྟོན་ཆ། ཤོག ༡༢༣། གུང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས་༢༠༠༢ ལོར་དབར་དུ་བསྟན་པ།

འདིགིས་མ་ཚད་པར་དུས་རབས་༡༩ པའི་ནང་ལུ་བྱོན་ཏེ། མཛོད་ཚེན་རྣམས་ལྟ་གསལ་བར་མཛོད་པའི་མཁུན་པའི་བདག་པོ་ཚོས་བརྒྱུད་
རིས་མེད་གྱི་སྐྱེས་ཚེན་དམ་པ་འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་སློབ་གྲོགས་མཐའ་ཡས་(༡༨༡༣-༡༨༩༨) གྱིས་ཡང་རིན་ཚེན་
གཏེར་མཛོད་ནང་ལུ་ག་དེ་སློབ་གསུངས་འདུག་ག་ཟེར་བ་ཅིན།

ཨོ་རྒྱན་ཚེན་པོས། གཏེར་སྟོན་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ལ་བྲན་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཞེས་ལུང་བསྟན་པའི་གཏེར་སྟོན་རྒྱལ་པོ་ལྷ་དང་མཚོག་གི་སྤུལ་སྤྱི་
རྣམས་གསུམ།⁶ ཟེར་གསུངས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

འགོས་གྱི་ཕག་རིར་གནས་གཞི་རྫོང་ལ་འགའ་ཞེས་ལ་སྟོན་སྟག་གུར་དུག་གི་ཚོང་དུས་འོང་ཞེས་མེད་མཚོ་ལ་སྐྱས་པའི་གཏེར་ལ་འདི་
མི་བཞག་འདོན་པའི་རྟགས་དེ་བསྟན་ནས་འབྱུང་ཞེས་ཨོ་རྒྱན་པ་སྤྲོ་གྲོགས་པ་ཞེས་བྲ་འབྱུང་ཞེས་པའི་གཏེར་སྟོན་རྒྱལ་པོ་ལྷ་འི་བཞི་པར་
བསྐྱབས་པ་ཨོ་རྒྱན་པ་སྤྲོ་གྲོགས་པ་ཞེས་མེད་མཚོ་ལ་སྐྱས་པའི་སྤྲོ་བ་ལྷ་འི་མཐའ་མ་མོན་བུམ་ཐང་དུ་
མྱོས་གྱི་རིགས་ལས་ཡབ་དོན་གྲུབ་བཟང་པོ།⁷ སོགས་གྱིས་ཨོ་རྒྱན་གྱི་རྩ་བའི་ཚེ་གི་ལུང་བསྟན་དང་མཐུན་པ་སློབ་གསུངས་ཡོད་པ་
ལས་བརྟེན། གཏེར་སྟོན་རྒྱལ་པོ་བཞི་པ་སློབ་པའི་འཛིན་གནང་མ་ཡིན་པས། དེ་ལས་དུས་རབས་20 པའི་ནང་ལུ་བྱོན་མི་སྲུ་འབྱུར་
བསྟན་པའི་བདག་པོ་བདུད་འཛོམས་འཇིགས་བྲལ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་མཚོག་གིས་ཡང་། པ་སྤྲོ་གྲོགས་པ་དེ་གཏེར་སྟོན་རྒྱལ་པོ་བཞི་པ་ཡིན་མ་
སློབ་གསུངས་འདི་ཡོད་པ་ལས། རིག་འཛིན་པ་སྤྲོ་གྲོགས་པ་དེ་གཏེར་སྟོན་རྒྱལ་པོ་ལྷ་འི་བཞི་པ་ཡིན་མ་བཅི་སྟེ་དད་གུས་སྐྱེ་བ་ལུ་ཐེ་ཚོམ་ཅ་
ལས་རང་མི་དགོ་པས་ཟེར་བྱ་ནི་ཡིན།

འདིགི་ཐོག་ལུ་ཚོས་གྱི་བདུད་ཅི་བཞེས་མི་སློབ་མ་ཡང་། རྩོམ་སྤྲོ་གྲོགས་པའི་སྤུལ་སྤྱི་མཚོག་ལྟ་མགོན་པོ། ལས་འབྲོ་གྲོགས་པ་སོགས་གྱི་
གཏེར་སྟོན་པ་ཚུ་དང་། ཚོས་རྩོམ་སྤྲོ་གྲོགས་པ་ཀུན་དགའ་ལེགས་པ། ཀུན་པ་བདུན་པ་ཚོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་མི་སྟོར་
ལས་པད་གྲོགས་པ་རྣམས་ཐར་ནང་གསལ་པའི་རི་སློབ་འཁོད་དེ་ཡོད་པ་ལས། གཏེར་སྟོན་རྒྱུས་མ་ཅིག་ཡིན་པ་ཅིན། སློབ་མ་འདི་བཟུམ་འོང་བའི་
སྐབས་ཡང་མི་སྲུ་པ་ཡིན།

ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་རྩོམ་སྤྲོ་གྲོགས་པ་རྣམས་མཚོག་གིས་ཡང་སྟག་ལུང་ཞབས་རྒྱུ་རིན་པོ་ལས་པ་སྤྲོ་གྲོགས་པའི་ཚོས་སྟོར་གསལ་པའི་སྟོར་
ལས་རྒྱ་རྒྱ་ཐང་གི་རྣམས་ཐར་ནང་མཇུག་མས།

⁶ ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་སློབ་གྲོགས་མཐའ་ཡས། རིན་ཚེན་གཏེར་མཛོད། གཏེར་བརྒྱའི་རྣམས་ཐར། ཐོག་ ༤༡།
⁷ ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་སློབ་གྲོགས་མཐའ་ཡས། རིན་ཚེན་གཏེར་མཛོད། གཏེར་བརྒྱའི་རྣམས་ཐར། ཐོག་ ༥༥།
⁸ བདུད་འཛོམས་འཇིགས་བྲལ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་མཚོག་གིས་ཡང་། ཀུན་པ་བདུན་པ་ཚོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་མི་སྟོར་ལས་པད་གྲོགས་པ་རྣམས་ཐར་ནང་མཇུག་མས། ཨོ་རྒྱན་པ་སྤྲོ་གྲོགས་པ་ཞེས་པའི་སྤྲོ་བ་ལྷ་འི་མཐའ་མ་མོན་བུམ་ཐང་དུ་མྱོས་གྱི་རིགས་ལས་ཡབ་དོན་གྲུབ་ཐང་པོ། ཐོག་ ༡༧༡། ཀེ་ཨེམ་གྱི་དབུ་སྐྱོན་ཁང་ལས་༢༠༠༡ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱབ།

འདི་བཟུམ་སྟེ་ཞབས་རྩུང་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་མཚོག་གིས་སྐང་སྟེང་སྐྱེས་སྤེང་དང་པ་རྒྱལ་སྲས་པདྨ་འཕྲིན་ལས་(༡༥༤༤-༡༤༤༨)
 མཚོག་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༡ ལོ་ལུ་དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་གདན་ས་སྤངས་ཐང་བདེ་བ་ཚེན་པོའི་པོ་བྱང་ནང་ལུ། གདན་འདྲེན་ལྷ་སྟེ་མཇལ་
 བྱང་མཛོད་སྐབས། ཞབས་རྩུང་མཚོག་རིག་འཛིན་པདྨ་སྤྲིང་པ་དང་ལོ་གི་གཏེར་ཚོས་ལུ་དག་སྤང་གནམ་མེད་ས་མེད་ཡོད་པ་ལས་
 བརྟེན། དཔྱོད་ཚད་ཚེ་བའི་དུས་ཚོད་འབད་བ་ལས་ནམ་དུས་སེར་ལ་ལུ་གདན་འདྲེན་ལྷ་སྟེ་མཇལ་ཡོད། འདི་སྐབས་པད་སྤྲིང་གི་ཚོས་འཁོར་
 ག་ར་ག་དེ་འབད་རུང་ལྷ་ནི་ཨིན་ཟེར་རྒྱལ་སྲས་པདྨ་འཕྲིན་ལས་ལུ་གསུངས་རུང་། ཡུན་མ་རིང་མ་ལས་རྒྱལ་སྲས་མཚོག་དགོངས་པ་
 རྫོགས་པ་ལས། ཞབས་རྩུང་མཚོག་གིས་རིག་འཛིན་ཞིག་པོ་སྤྲིང་པའི་རྣམ་སྤྱུལ་ཚོས་རྗེ་རྒྱལ་དབང་མཚོག་ལས་པད་སྤྲིང་ཚོས་འཁོར་
 ག་ར་ལྷ་གནང་ཡོད་པའི་སྐོར་ལས་གསལ་མཛུ་མས།⁹

འདི་བཟུམ་སྟེ་རྒྱལ་སྲས་བསྟན་འཛིན་རབ་རྒྱས་(༡༤༣༤-༡༤༣༤) མཚོག་འབྲུག་གི་སྟེ་སྤྲིད་བཞི་པའི་ཁྱི་ཐོག་གུ་བཞུགས་པའི་
 སྐབས་ལུ། དཔལ་ལྷན་ས་སྤྲིང་སྟེ་ཚེན་བྲག་ཐོག་པ་བསོད་ནམས་བཟང་པོའི་སྟོབ་མ་ཐུམ་ཀུན་དགའ་རྣམ་རྒྱལ་(༡༤༣༢-༡༤༤༤)
 གྱིས་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་སྤྲིད་ཤོད་སྤྲིད་ཕྱོགས་ཅིག་ལུ་ཐུག་བཏབ་གནང་ཡོད་མི་སྟགས་སྟེ་འཚོས་སྟེ་ཤོད་དཀར་རྗེ་རྗེ་གདན་ནམ་ཤོད་
 དཀར་ཚོས་སྟེ་ནང་ལུ། གསལ་སྟགས་གསལ་རྣོང་དང་རྒྱུད་སྟེ་འཚོས་པ་དང་མཐུན་པའི་གར་འཆམ་ཚུ་ལུ་མཁས་པའི་མིང་གཏམ་
 ཡོད་མི་འདི་ནང་འཆམ་སྟོབ་དགོ་སྟོང་ཨོ་རྒྱན་ཚེ་རིང་འཆམ་གྱི་སྟོབ་སྟོང་འབད་བར་བཏང་སྟེ། གུ་རུ་མཚན་བརྒྱུད་དང་རྒྱ་དམངས་
 འཆམ་སོགས་གདན་འདྲེན་ལྷ་ས་མཚོད། པད་སྤྲིང་གདན་ས་ལྷ་ལུང་ལས་པད་སྤྲིང་གཏམ་ཇམ་སོགས་གདན་བྱངས་ཏེ། རྫོང་གཞིས་
 ཚུ་ནང་སྐྱེ་འཆམ་གྱི་མཇལ་ལ་གནང་ནི་སྟོལ་བཅུགས་ཡོད་མིའི་གནད་དོན་འདི་ལུ་བལྟ་རུང་། རིག་འཛིན་པདྨ་སྤྲིང་པ་འདི་གཞན་ལུ་
 མགུ་སྐོར་རྒྱབ་མིའི་སྐབས་ཐོག་པོ་ཅིག་མེན་པས།

རྒྱ་མཚན་དེ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཕྱོགས་རིས་དང་ཆགས་སྤང་མེད་པའི་ཐོག་ལས་གནས་ཚུལ་ག་ཨིན་མི་འདི་ལུ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བལྟ་བཅིན།
 རིག་འཛིན་པདྨ་སྤྲིང་པ་འདི་གཏེར་སྟོན་ཅིག་ཨིན་མེད་ས་བདེན་ཨིན་མེད་ལས། དོན་མེད་བསྟན་འཚོལ་ཏེ་སྐྱུར་འདེབས་ལྷ་བ་འདི་ནི་ལེ་
 མེད་སྤྲིག་པའི་རྒྱ་ཅིག་ལས་དགོ་མཚན་གཞན་མ་མཐོང་ཟེར་ལྷ་ནི་ཨིན།

གཏེར་སྟོན་འདི་གི་གདན་སའི་སྐོར་ལས་ལྷ་བཅིན།

⁹ དགོ་སྟོང་བསྟན་འཛིན་ཚོས་རྒྱལ། སྐང་སྟེང་སྐྱེས་སྤེང་འཛིན་ལེགས་པའི་དོན་གྱི་བྱི་རྣམ་ཐར། ཤོག ༣༡། གེ་ཨིན་གྱི་པར་ལང་ལས་༢༠༠༧ ལོར་དབང་དུ་བསྐྱུན་པ། གཞན་ཡང་ ལྷ་མ་ཚོ་བརྟན་
 རྗེ་རྗེ། པད་སྤྲིང་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་ཐར་པདྨ་ར་གའི་ཐེང་བ། ཤོག ༡༡༡། དབུ་མེད་ཚེ་ཨ་ཉི་མཚོད་ཉེན་བཟང་མའི་རྗེས་དྲན་ཚོགས་པ་གིས་༢༠༡༡ ལོར་དབང་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནང་གསལ།

བུམ་ཐང་གཏམ་ཞིང་ལྷན་སྲུབ་ལྷན་སྲུབ་ཚོས་སྲིད། ཀུ་རེ་སྟོང་ཀུན་བཟང་སྲིད། པདྨ་སྲིད། བམ་རིན་བདེ་སྲིད་སྲིད། ཀུན་བཟང་བྲག་
 བདེ་ཚེན་སྲིད་ལ་སོགས་པ་དགོན་སྡེ་དང་གཙུག་ལག་ཁང་ལེ་ཤ་བཞེངས་ཏེ། དགོས་པ་གི་སྡེ་བཙུགས་པ་སོགས་སངས་རྒྱལ་གྱི་
 བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་ཅུག་སྲིད་འདི་ཚུ་གི་ནང་ལས། གཏམ་ཞིང་ལྷན་སྲུབ་ཚོས་འཁོར་སྲིད་དང་། གདན་ས་ལྷ་ལུང་ཐེག་
 མཚོག་རབ་རྒྱས་སྲིད་གཉིས་གདན་ས་གཙོ་བོ་ཅིག་ཡིན་མ་ལས། འདི་གཉིས་ལོ་རྒྱུས་མདོ་ཅོམ་ཅིག་ཤེས་དགོས་ལག་ཆེན་མཐོང་
 མས།

དང་པ་གཏམ་ཞིང་ལྷན་སྲུབ་ཚོས་སྲིད་གི་སྟོར་ལས་དུམ་གྲུ་ཅིག་ལུ་བ་ཅིན།

དེ་ཡང་ཚོས་འཁོར་དཔོན་པོ་ཀུན་སྲུབ་གྱིས་རིག་འཛིན་པདྨ་སྲིད་པ་མཚོག་མཛད་འཕྲིན་ཆེན་ལས་བརྟེན། ས་གནས་གཏམ་ཞིང་ལུ་
 གཙུག་ལག་ཁང་ཅིག་བཞེངས་དགོས་འདུག་ཟེར་ཞུས་བཞིན་དུ། དགྲུང་ལོ་༥༢ བཞེས་པའི་རབ་བྱུང་༥ པའི་ལྷགས་བྱ་སྟེ་ལོ་༡༥༠༡
 ཟླ་བ་༩ པའི་ཚེས་༡༩ ཉིན་ཅིག་མང་བཏིང་པ་ལས་འགོ་བཙུགས་ཏེ། སྟེ་ལོ་༡༥༠༥ ལོར་ཤིང་སྤང་མགོ་སློབ་ཚོས་བཙོ་ལྷ་ཉིན་ལྷོ་ནང་
 གཉིས་ཀ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ་ལས་གཏེར་སྟོན་ལོ་རང་དང་མཁན་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་དཔལ་འབྱོར་རྣམས་གཉིས་གྱིས་རབ་གནས་
 མངའ་གསོལ་རྒྱས་པར་གནང་སྟེ། འགོ་བ་སེམས་ཅན་ཚུ་བསོད་ནམས་གསལ་སའི་རྟེན་ཞིང་མཚོག་དམ་པ་ཅིག་ལུ་བསྐྱུན་གནང་ཅུག་
 རྟེན་གཙོ་བོ་ཡང་སྐྱུན་སྐྱེལ་རྒྱུ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེ་གཙོ་འཁོར་གསུམ། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱལ། སྐྱུན་རས་གཟིགས། ལུ་ལྷ་མཚོན་བརྒྱད་ཚུ་
 བཞེངས་གནང་བ་གིས་མ་ཚད་པར་ནང་གཟུངས་ཡང་པད་སྲིད་རང་གིས་གཏེར་སྡེ་བཞེས་མི་སྐྱེ་རྟེན་དང་ཕྱག་དཔེ་ཚུ་སྤུལ་ཏེ། རབ་
 གནས་གྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་མི་དང་མཐུན་པར་གནང་ཡོད་པ་ཡིན་མས།

སྟེ་ལོ་༡༥༡༩ ལོར་བོད་ནང་དུས་འགྲུར་བྱུང་བའི་སྐབས་ལུ། བོད་ལྷ་ལུང་ལས་ཐུགས་སྐྱེས་སྐྱེ་མེད་༡༠ པ་ཐེག་མཚོག་བསྟན་པའི་
 རྒྱལ་མཚོན་མཚོག་དགོས་པ་བརྒྱད་དང་ཅིག་ཁར་གཏམ་ཞིང་ལུ་ཐེགས་པའི་སྐབས། པད་སྲིད་གི་གདུང་རྒྱུད་ལྷག་ཤོས་སློབ་མ་རྟོ་རྟོ་
 གིས་གཏམ་ཞིང་ལུ་བཞུགས་གནང་ཟེར་ཞུས་བཞིན་དུ། ཞལ་བཞེས་གནང་སྟེ་བཞུགས་ཅུག་སྟེ་ལོ་༡༥༢༥ ལོ་ལུ་པད་སྲིད་གི་ཚོས་
 བརྒྱད་འཛིན་མི་དགོས་པའི་སྡེ་བཙུགས་གནང་ཅུག། ཀམ་པ་སྐྱེ་མེད་བཙུན་པ་རང་བྱུང་རིག་པའི་རྟོ་རྟོ་དང་སྐབས་རྗེ་བདུད་འཛོམས་
 རིན་པོ་ཆེ་གིས་རོས་འཛིན་གནང་བའི་པད་སྲིད་བཙུན་པའི་ཡང་སྲིད་འཛིན་གསུམ་གྲལ་ཀུན་བཟང་པདྨ་རྟོ་རྟོ་གཏམ་ཞིང་ལུ་གདན་འདྲན་ལུ་སྟེ་
 བསྐྱུན་འགྲོའི་དོན་མཛད་གནང་ཅུག་སྟེ་ལོ་༡༥༤༥ ལོ་ལུ་འབྲུག་རྒྱལ་བཞི་པ་མཚོག་གིས་ཐུགས་བརྟེ་ཆེ་བའི་སྟོན་ལས་དགོས་པའི་

འཚོ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་འབྲུག་གཞུང་ལས་སྐྱུལ་གནང་བ་ལས་བརྟེན། དགེ་སློང་གི་གྲངས་ཁ་ཡར་སེང་འགྲོ་སྟོ་རིམ་པར་ལོ་འཁོར་མོ་
 ཅིག་གི་དུས་མཚན་ཡང་རྒྱན་མ་ཆད་པར་དེ་ལྟོ་གི་བར་ན་ཡང་གནང་མ་ཉིན་མས།
 གཏམ་ཞིང་གི་ཡིག་སྐབ་མ་འདྲམ་སྟེ་འབྲི་ནི་ཡོད་མི་དཔྱེ་འབད་བ་ཅིན།
 བུམ་ཐང་གཏམས་གཞི།¹⁰ གཏམས་ཞིང་།¹¹ གཏམ་ཞིང་།¹² གཏམས་ཞིང་།¹³ གཏམ་ཞིང་།¹⁴ ཟེར་འབྲི་སྟོལ་སོ་སོ་སྟེ་ཡོད་
 ཅུང་། དེ་སྟེ་འབྲི་དགོ་པའི་ལུངས་ཅིག་མ་ཐོབ་ལས། འབྲི་སྟོལ་ཡོངས་གྲགས་ལུ་གཏམ་ཞིང་ཟེར་ཡོད་མི་དང་འབྲིལ་ཏེ་བྲིས་ཡོད་པ་
 ཡིན།

གཉིས་པ་གདན་ས་ལྷ་ལུང་ཐེག་མཚོག་རབ་རྒྱས་སྒྲིང་གི་སྟོར་དུམ་གྲ་ཅིག་ལུ་བ་ཅིན།

རྒྱལ་པོའི་ཞུས་ལན་ལུང་བསྟན་དུས་གསུམ་ཀུན་གསལ་ལས།

སོ་བྲང་ལུང་ལོ་ཅན་ཉིད་དང་། །མཚུངས་པའི་དཔལ་གྱི་ལྷ་ལུང་དེ། །

ལུང་པ་གནས་ལུགས་དོ་རྗེའི་རིས། །རི་རྣམས་དོ་རྗེ་གྲུན་བསྐྱིགས་ཡོད། །

གནས་ལུགས་དོ་རྗེའི་རིམ་ཅན། །ལུ་ན་གངས་རི་དཀར་པོ་སེང་ལྟར་འགྲིངས། །

མདའ་ན་ཚི་ཤིང་ནགས་ཚལ་གཡག་ལྟར་འཕྱོ། །བར་ན་རོ་བཅུད་ལྡན་པའི་ཟས་མཚོག་ཚང་། །

དཔལ་ཚེན་གསང་བདག་སྐྱབ་པའི་གནས་སུ་བསྐྱབས། །¹⁵

ཟེར་ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེ་གིས་གསང་བའི་བདག་པོ་དཔལ་ཕྱག་ན་དོ་རྗེའི་གནས་ལུང་ལོ་ཅན་དང་ལྷན་པར་མེད་པ་སྟེ་ལུང་གིས་ཟེན་པའི་ས་

གནས་བོད་སྟོ་བྲག་ཡ་བཞིའི་གཡོན་ཕྱོགས་མ་པ་ས་ཡི་ཐིག་ལེའི་ནང་ལུ་ལྷ་ལུང་ཟེར་སར་ཉེ་མ་ཚོས་རྒྱལ་སྟོར་བཅོན་སྐྱེས་པོ་དང་རྒྱ་

བཟའ་ཀོང་ཚོ་གཉིས་ཀྱིས་དགོན་པ་ཕྱག་བཏབ་གནང་བ་དེ་ནང་ལུ། ལུལ་ལས་གཏེར་སྟོན་གུ་རུ་ཚོས་དབང་དང་ཀུན་མ་ཁྱེན་གྲོང་ཚོན་

---

¹⁰ རྗེ་དགེ་འདུན་རིན་ཆེན། རྗེ་འབྲུག་ཚོས་འབྲུང་། ཤོག ༡༧༥། ༢༠༠༥ ལོར་ཀེ་ཨེམ་གྱི་གིས་དཔར་དུ་བསྐྱབ།
¹¹ ལྷ་མ་གནག་མདོག་འབྲུག་དཀར་པོའི་ནང་། ཤོག ༡༥༥།
¹² བསྐྱེད་ཚེད་བང་། བད་སྐྱིང་ལོ་རྒྱུས་དང་གཏམ་ནང་། ཤོག ༡༧༣།
¹³ ཞིང་གཤེགས་དྲག་ཤོས་ལུན་ཚོགས་དབང་འདུས། འབྲུག་ཚོས་ཐིང་། ཤོག ༡༧༡། རྒྱལ་ཡོངས་དཔེ་མཛོད་ནས་༢༠༠༧ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱབ་པ།
¹⁴ ལྷ་མ་ཚོ་བརྟན་དོ་རྗེ། བད་སྐྱིང་ཡབ་ལས་གསུམ་གྱི་མཛོད་རྣམ་པར་གྲུ་ལའི་ཕྱིང་བ། ཤོག ༡༠༥།དབུ་མེད་ཅེ་ཨ་ཉི་མཚོད་རྟེན་བཟང་མོ་རྗེས་དྲན་ཚོགས་པ་གིས་༢༠༡༡ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱབ་པ།
¹⁵ ལྷ་མ་ཚོ་བརྟན་དོ་རྗེ། བད་སྐྱིང་ཡབ་ལས་གསུམ་གྱི་མཛོད་རྣམ་པར་གྲུ་ལའི་ཕྱིང་བ། ཤོག ༡༡༥།དབུ་མེད་ཅེ་ཨ་ཉི་མཚོད་རྟེན་བཟང་མོ་རྗེས་དྲན་ཚོགས་པ་གིས་༢༠༡༡ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱབ་པ།

སོགས་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས། དེ་ལས་དུས་རབས་བཙོ་ལྟ་དང་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་ལུ་གཏེར་ཆེན་པོ་སྤྲོད་པ་ཚར་ཀྱང་། དེ་ཅིག་ཕྱོག་ཏེ།
 ལྷ་ལུང་གཙུག་ལག་ཁང་ཉམས་གསོ་དང་དབང་དང་སྐྱབ་ཆེན་སོགས་བཙུགས་གནང་ཅུག དུས་རབས་༡༦ པའི་ནང་ལུ། དཔའ་བོ་
 གཙུག་ལག་སྲིང་བ་གིས་གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱ་བསྐྱེད་བཏང་པའི་ཐོག་ལས་རྟེན་རྒྱ་བཞེངས་གནང་སྟེ། ལྷོ་ཕྱག་སྲས་མཁར་དང་ལྷ་ལུང་
 གཉིས་གདན་ས་ཡར་མར་མཛད་དེ་བཞུགས་པ་ལས། ཀམ་ཚང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལྷོ་ཙམ་ཅིག་དར་བའི་ཤུལ་ལས། ལྷོ་
 ལོ་༡༦༤༡ ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་མཚོག་ལྷ་པ་སློབ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་གིས་ ལུས་བང་སྟངས་སྤྲོད་འབྲུངས་པའི་པད་སྤྲིང་ཐུགས་སྲས་
 བཞི་པ་ལུ་དགེ་སློང་གི་སློམ་པ་གནང་སྟེ་མཚན་ཡང་བསྟན་འཛིན་འགྲུང་མེད་དོ་རྗེ་ཟེར་གསོལ་ཞིན་མ་ལས། ལྷ་ལུང་དགོན་པ་དང་ཚོས་
 གཞིས་དག་པ་ཅིག་གནང་མ་ཞིན་མས། ཐུགས་སྲས་འདི་གིས་ལྷོ་ལོ་༡༦༥༢ ལོར་ལྷ་ལུང་ལུ་གྲུ་ཚང་བཙུགས་སྟེ་མཚན་ཡང་ཐེག་
 མཚོག་རབ་རྒྱས་སྤྲིང་ཟེར་བཏགས་གནང་ཅུག དེ་ལས་པད་སྤྲིང་བཞི་པ་རག་དབང་ཀུན་བཟང་དོ་རྗེ་དང་ཐུགས་སྲས་བཞི་པ་ལས་འགོ་
 བཟུང་སྟེ་པད་སྤྲིང་ཡབ་སྲས་མཚོག་སྐུལ་རིམ་ཕྱོག་རྒྱ་གིས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་མཛད་དེ་བོད་ནང་པད་སྤྲིང་གི་རིང་ལུགས་འཛིན་མི་གི་
 གདན་ས་གཙོ་བོ་ཅིག་ཞིན་མས།

ཐུགས་སྲས་རིམ་ཕྱོག་དང་གདུང་སྲས་རྒྱ་གི་སློབ་ལས་ལུ་བཅོན།

རིག་འཛིན་པོ་སྤྲོད་པ་མཚོག་གིས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱ་ཆེས་སྟེ་མཛད་དེ། མཐར་དགུང་ལོ་༥༢ བཞེས་པ་དུས་ལོ་༡༧༢༡ ལུ་
 དགོངས་པ་ཚོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་བསྟན་ཡོད་པ་ཞིན། ཞིན་རུང་སྐུ་འཚོ་བཞུགས་སྐབས་མ་འོངས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལུ་
 དམིགས་ཏེ། ལྷ་ལུང་ལུ་གིས་ཟེན་པའི་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རྣམ་སྐུལ་ཐུགས་སྲས་རྒྱ་བ་རྒྱལ་མཚོན། ཐུགས་སྲས་གྲགས་པ་
 རྒྱལ་པོ། ཐུགས་སྲས་དགོན་མཚོག་བཟང་པོ་གསུམ་དང་། མཁས་གྲུབ་ཀུན་དགའ་དབང་པོ་དང་གསང་བདག་སོགས་གདུང་སྲས་སྟེ་
 བསྐྱེད་གནང་ཡོད་པ་ལས། འདི་རྒྱུ་གི་གྲལ་ལས་ཐུགས་སྲས་རྒྱ་བ་རྒྱལ་མཚོན་(༡༧༤༤-༡༧༥༦) ལྷོ་གདུང་སྲས་པོ་འཕྲོད་ལས་
 (༡༧༥༤-༡༧༥༨) དང་། འདི་གི་ཡང་སྤྲིང་སྤྲིང་སྐུལ་སྐུ་བསྟན་འཛིན་ལེགས་པའི་དོན་གྱི་ལ། དེ་ལས་སྐུ་སྲིང་གསུམ་པ་ཀུན་
 བཟང་སྤོང་ལས་རྣམ་རྒྱལ། བཞི་པ་བསྟན་འཛིན་སྤོང་ཞི་རྣམ་རྒྱལ། ལྷ་པ་ཨོ་རྒྱན་དགེ་ལེགས་རྣམ་རྒྱལ། དུག་པ་ཀུན་བཟང་བསྟན་
 པའི་ཉིམ། བདུན་པ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད། བརྒྱུད་པ་ཨོ་རྒྱན་སྤོང་ལས་དོ་རྗེ་དང་། དགུ་པ་དུལ་སྐུ་འཚོ་བཞུགས་ཡོད་མི་ཀུན་
 བཟང་པོ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱ་ལོ་རིམ་པར་ཕྱོག་ཏེ། འགྲོ་དོན་མཛད་དང་མཛད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ཐུགས་སྲས་རྒྱ་བ་རྒྱལ་མཚོན་ལས་ཡང་

ཐུགས་སྒྲིལ་སྒྲུབ་ཐེངས་གཉིས་པ་ཉི་ལྔ་རྒྱུ་མཚན། གསུམ་པ་ཉི་ལྔ་གྲོང་ཡངས། བཞི་པ་བསྟན་འཛིན་འགྲུར་མེད། ལྷ་པ་འགྲུར་མེད་
མཚོག་གྲུབ་དཔལ་འབར། རྟུག་པ་བསྟན་འཛིན་ཚོས་ཀྱི་ཉིམ། བདུན་པ་ཀུན་བཟང་འགྲུར་མེད། བརྒྱད་པ་ཀུན་བཟང་ཟེལ་གཞོན་
བཞུད་པ་རྩལ། དགུ་པ་པར་ཀུན་བཟང། བཅུ་པ་ཐུགས་སྒྲིལ་ཐེག་མཚོག་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་(༡༧༥༡-༢༠༡༠) བར་བྱོན་ཏེ་
འགོ་དོན་དཔག་མེད་མཛད་ཡོད་པ་ཡིན།

དེ་ལས་རིག་འཛིན་པར་སྒྲིལ་པའི་སྐྱེས་ཐེངས་རིམ་འགྱོན་འབད་བཅིན། སྐྱེས་ཐེངས་གཉིས་པ་བསྟན་འཛིན་གྲགས་པ་(༡༥༣༦-༡༥༩༧)
དང་། གསུམ་པ་ཀུན་མཁུན་ཚུལ་ཁྲིམས་དོན་མེ་(༡༥༩༤-༡༦༦༩)། བཞི་པ་རག་དབང་ཀུན་བཟང་ལོ་ལོ་འཛིན་མེ་(༡༦༤༠-
༡༧༢༣)། ལྷ་པ་པར་བསྟན་འཛིན་གྲུབ་མཚོག་དོན་མེ་(༡༧༢༥-༡༧༦༢)། རྟུག་པ་ཀུན་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་(༡༧༦༣-
༡༨༡༧)། བདུན་པ་ཀུན་བཟང་རག་དབང་ཚོས་ཀྱི་སྐྱོ་གོས་(༡༨༡༩-༡༨༤༢)། བརྒྱད་པ་ཀུན་བཟང་བསྟན་པའི་ཉིམ་(༡༨༤༣-
༡༨༩༧)། དགུ་པ་བསྟན་འཛིན་ཚོས་རྒྱུ་(༡༨༩༨-༡༩༢༥)། བཅུ་པ་པར་རག་དབང་ཚོས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་(༡༩༣༠-༡༩༥༥)།
བཅུ་གཅིག་པ་དམོ་སྐྱེས་འཚོ་བཞུགས་ཀུན་བཟང་པར་དོན་མེ་(༡༩༦༤-) བར་སྐྱེས་ཐེངས་བྱོན་ཚུ་གིས་སེམས་ཅན་འགོ་དོན་སྐྱོན་མེད་པ་
ཅིག་མཛད་དང་མཛད་བཞིན་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་བཟུམ་སྐྱེ་གདུང་སྒྲིལ་མ་ལས་སྐྱེ་བ་ཀུན་དག་འདབ་པོ་ལས་མཁོ་རྩང་ཚོས་མེ་དང་དུང་
དཀར་ཚོས་མེ་ཚུ་དར་ཡོད་པ་དང་། གདུང་སྒྲིལ་གསང་བདག་ལས་གཏམ་ཞིང་ཚོས་མེ་སོགས་རིམ་པར་བརྒྱད་དེ་འོང་མ་ལས་བཞེན།
འདི་ཚུ་གི་རྩ་བ་འདི་རིག་འཛིན་པར་སྒྲིལ་པ་ལུ་ཐུག་ཡོད་པ་ཡིན་མ་ལས། ཁོང་གིས་དངོས་དང་བརྒྱད་པའི་སྐྱོ་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་འགོ་
དོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཅིག་མཛད་ཡོད་པ་ཡིན་མས།

ས་བཅད་གཉིས་པ། བར་དུ་དགོ་བ་གཞུང་དངོས་བཤད་པ།

སྐྱེ་ཚེ་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་བསྐྱེད་པ་ཅིག་ལྷོ་ཚེ་སྤྱོད། ད་གནས་ཚུལ་དོམ་རིག་འཛིན་བརྒྱ་སྤྱོད་པ་མཚོག་གོང་གསལ་མང་སྤྱོད་ལུ་
ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་བདུད་རྩི་གིས་སེམས་ཅན་ཚུ་ཚོམ་པར་མཛད་པའི་སྐོར་ལས་ལྷོ་བཅིན།

དེ་ཡང་འབྲུག་གི་སྤྱོད་རབས་ཡང་གསལ་མེ་ལོང་ལས།

དེ་ལས་བྱ་ལི། ཏྲ་ལི། ཞང་མ་ཞོང་། མང་སྤྱོད་ཚུ་ལུ་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ་དབང་དང་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལེ་ཤ་བཏགས། ཟང་ཟིང་གི་
འབྲེལ་བ་འབྲུག་བ་ཡང་ལེ་ཤ་རང་བྱུང་རྣམ་ཟེར་གསལ་ཡོད་པ་དང་།¹⁶ ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

འདི་བཟུམ་སྤྱོད་ མི་ལོག་གི་སྐྱེས་གྲགས་པ་འོད་ཟེར་གྱི་བྱ་ཚོས་མཛད་ཀྱིས་གཏེར་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ལྷོ་བར་བཏང་སྟེ། ཤར་ཀུན་བཟང་སྤྱོད་
ལུ་བྱོན་པའི་ཞོར་ལུ་སྟག་ཅེ། སྟང་སི་སྤྱིས། རུ་བྱ་སྤྱིས། རི་དུགས་ཚུ་བརྒྱུད་དེ་བྱོན་པའི་སྐོར་ལས་ཡང་གསལ་པོ་བཟུམ།¹⁷ བུམ་ཐང་
སྤྱོད་བཞི་དང་། མང་སྤྱོད་ཚོ་བཞི། དེ་ལས་ཁེངས་རིགས་རྣམ་གསུམ་ལུ་པད་སྤྱིང་བྱོན་ཏེ་ཚོས་ཀྱི་འགོ་དོན་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་མཛད་
ཡོད་པའི་ནང་ལས། མང་སྤྱོད་སྟག་ཅེ་དང་། དུངས་དུང་། དེ་ལས་མནའ་སྤྱིས་སྐོར་བྱུག་ལུ་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ་འགོ་དོན་མཛད་པའི་
སྐོར་ལས་ལྷོ་ནི་ཨིན།

¹⁶ དག་ཤོས་རྣམ་གསལ་ཐུགས། འབྲུག་གི་སྤྱོད་རབས་ཡང་གསལ་མེ་ལོང་། ཤོག ༡༠༢། གེ་ཨོམ་གྱི་བར་རྒྱན་ཁང་། ༢༠༠༥།
¹⁷ དག་ཤོས་རྣམ་གསལ་ཐུགས། འབྲུག་གི་སྤྱོད་རབས་ཡང་གསལ་མེ་ལོང་། ཤོག ༡༠༣། གེ་ཨོམ་གྱི་བར་རྒྱན་ཁང་ལས་༢༠༠༥ ལོར་དབང་དུ་བརྒྱན་པ།

དེ་ཡང་ཐོག་མར་མང་སྡེ་ཟེར་བའི་མིང་དོན་བཤད་པ་ཅིན། བུ་མ་ཐང་ལྷ་འི་སྤྲུལ་ཡུལ་གྱི་བཀོད་པ་ལས།
 ལུབ་སྤྱོད་མང་སྡེ་འི་ཡུལ་ཁམས་བཟང་པོ་ནི། །ཡིད་འོང་གཞུ་ཡི་དབྱིབས་ལྟར་མཛེས་པ་ལ། །
 གོང་རྣམས་ལྷུང་ཞིང་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་འདུ། །རྒྱ་བོའི་རྒྱན་ཡང་ལུབ་ནས་ཤར་སྤོར་བབས། །
 འདི་ཡི་སྤྱན་ནགས་འི་འཛོགས་མང་ཞིང། །བར་དུ་འབྱུང་མང་སྤྲུལ་ཤིང་ལོ་འབྲས་འཕེལ། །
 མང་འན་འབྲས་དང་ཁྲེ་དང་ཡོན་ལ་སོགས། །འབྲུ་སྤྱ་མང་ལ་ཇ་ཤིང་བཟང་པོ་སྤྱེ། །
 སྤྱང་དང་བཙོན་དང་སྤྱ་མཚར་ལ་སོགས་པ། །ཚོང་བོང་གུངས་མང་དར་དང་རས་བལ་སོགས། །
 ཤིང་དང་ས་ལས་འབྲུངས་པའི་བཟའ་བ་ཡང། །རོ་མཚོག་བརྒྱ་ལྷན་དཀར་དམར་ལྷན་པ་དང། །
 བུ་རམ་ཤིང་དང་ཁ་ཟས་རྣམ་པ་མང། །མང་སྡེ་འི་ཡུལ་ཞེས་མིང་དོན་མཐུན་པར་གྲགས། །¹⁸
 དོ་རུང་ཀུན་མཁྱེན་གྲོང་ཚེན་གྱི་གསུང་ཐོར་བུ་ལས།
 ཐབས་ཤེས་འཛོམས་པའི་པོ་མོ་ལོ་མཚར་ཆེ། །ལྷ་ཡི་སྤྲུལ་ཡུལ་གྱི་ཚེན་ཉམས་ལེ་དགའ། །
 འབྲུ་ནོར་སྤྱ་ཁག་མང་བས་མང་སྡེར་གྲགས། །ལུང་པའི་ཆགས་ཡུལ་གཞུ་ཡི་དབྱིབས་ལྟར་གནས། །
 ཟེར་གསུངས་དོ་བཟུམ། སའི་བཟོ་དབྱིབས་གཞུ་བཟུམ་ཡོད་མི་འདི་ནང་ཡོད་པའི་པོ་མོ་རྒྱ་ཐབས་ཤེས་འཛོམས་ཡོད་པ་དང། འབྲུ་སྤྱ་
 དང་ཕྱི་ཤིང་གི་རིགས་ཡང་ལྷམ་པ་མ་འདྲུམ་ལེ་ཤ་འཚོ་བའི་ཡུལ་ལུང་ཅིག་ཡིན་མ་ལས། མང་སྡེ་ཟེར་ཡོངས་གྲགས་འགྲོམ་ཡིན་
 མས། དཔེ་དེབ་གཞན་ནང་མང་འདུས་ཟེར་བྲིས་ཡོད་མི་ཡང་མཇལ་ནི་འདུག
 དེ་ལས་མང་སྡེ་གོང་གསར་ཟེར་བའི་མིང་དོན་ཡང། བོད་འབྲུག་ར་ལུང་གི་གདན་འཛིན་བརྒྱ་གསུམ་པ་འབྲུག་ཚེན་དག་དབང་ཚོས་རྒྱལ་
 གྱི་སྤྲུལ་རྒྱུང་བ་ཡོངས་འཛིན་དག་གི་དབང་ལྷན་(༡༧༡༧-༡༧༥༤) ལྷུ་ལོ་༡༧༥༣ ཅམ་ཅིག་ལུ་འབྲུག་ནང་གནས་གཟིགས་དང་
 འབྲེལ་འབྲོན་སྐབས། མང་སྡེ་སྤྱོད་ལུ་ཡང་བྱོན་ཏེ་དེ་ལྟོ་གོང་གསར་རྫོང་ཆགས་ཏེ་ཡོད་ས་ལུ། རྩོམ་པག་མོའི་རྒྱ་ག་དང་མཁའ་འགོ་
 མ་འབྲུམ་གྱི་ཞབས་རྗེས་ཡོད་པ་གཟིགས་ཏེ། སྤྱབ་ཁང་རྒྱུང་ཀུ་ཅིག་འགོ་དང་པ་བཅགས། དེ་ལས་སྤྱ་སྤྱོད་ཚུ་གིས་ཡང་སྤྱབ་ཁང་དང་
 བཞུགས་གནས་གཅིག་ཁར་སྤེ་མཚམས་ཁང་ལེ་ཤ་བརྒྱུ་སྤེ་གཡུས་ཚན་གསར་བཟུམ་ཅིག་གི་རྣམ་པ་ལུ་འགྲོ་ཡོད་པ་ལས། མང་
 སྡེ་པ་རྒྱ་གིས་གོང་གསར་ཟེར་འབོ་སྤོལ་དར་ལུག་ གོང་ཟེར་མི་འདི་མང་སྡེ་པའི་ཁ་སྐད་ནང་གཡུས་ཚན་ལུ་སྤྱབ་ཡིན་མ་ལས། བཙོན་སྤྱ་

¹⁸ ཀུན་མཁྱེན་གྲོང་ཚེན་རབ་འབྲུམས། བུ་མ་ཐང་ལྷ་འི་སྤྲུལ་ཡུལ་གྱི་བཀོད་པ། ཐོག་ ༥། ཀེ་ཨམ་གྱི་དཔེ་རྒྱན་ཁང་གིས་༢༠༡༢ ལོར་དབང་དུ་བསྐྱུན་པ།

ངོམ་འདི་ཀོང་ (Krong) ཟེར་ཨིན་ཅུང་། སྤྱུང་ཉམས་ཏེ་ཀོང་ (Trong) ཟེར་དར་བྱུང་འགྲུ་ལུ་ ཚོག་གི་རྩ་བ་འདི་
 ཚོས་སྐད་ནང་གོང་ཟེར་ཡོད་མི་འདི་མིང་གཞི་ག་འདི་མང་སྡེ་པའི་ཁ་ནང་ཀ་ལུ་རྒྱུར་རྒྱུར་མ་ཨིན་མས། མང་སྡེ་ཚོ་བཞི་ཟེར་མི་འདི། ཉེ་མ་
 སྤང་སི་སྤིས་རྩུང་ཁག་ ལུ་སྤིས་རྩུང་ཁག་ བྲག་སྤེང་རྩུང་ཁག་ སྤང་མཐིལ་རྩུང་ཁག་ཟེར་རྩུང་ཁག་དེ་བཞི་ལུ་སྤྱུང་ཨིན་མས། ལ་ལུ་
 ཅིག་གིས་ལུལ་གྲིང་། གཡུང་རྩུང་ཚོས་གྲིང་། ལྷག་ཅེ། ཚང་ཁ་དེ་བཞི་ལུ་མང་སྡེ་ཚོ་བཞི་ཟེར་སྤྱུང་སྤོལ་ཡོད་པའི་སྐོར་ལས་བཀོད་དེ་
 འདུག¹⁹ དེ་ལས་བརྟེན་ཀོང་གསར་ལུང་པ་ཟེར་སྤྱུང་ད་མང་སྡེ་ཚོ་བཞིའི་ལུང་པ་ལུ་གོ་དོ་ཡོད་པ་ཨིན། ད་རིས་ནངས་པ་འབད་བ་ཅིན།
 མང་སྡེ་ཚོ་བཞི་ཟེར་བའི་ཐ་སྤྱད་ཡོངས་གྲགས་མེད་པར་ཀོང་གསར་རྫོང་ཁག་ཟེར་སྤྱུང་ཨིན་མ་དང་། དེ་ལས་རྩུང་ཁག་ཟེར་ཡང་མེན་
 པར་སྤང་སི་སྤིས་མེད་འོག་ ལུ་སྤིས་མེད་འོག་ བྲག་སྤེང་མེད་འོག་ སྤང་མཐིལ་མེད་འོག་ སྐོར་ལུག་མེད་འོག་ཟེར་མེད་འོག་ལུ་ཡོད་པ་
 ཨིན།

མང་སྡེ་སྤྱུང་ཅེ་ལུ་བྱོན་ཡོད་པའི་སྐོར།

བྲག་སྤེང་མེད་འོག་ནང་ལུ། གཡུས་སྤྱུང་ཅེ་ཟེར་མི་འདི་གི་ས་གནས་ལུང་ཅན་ཟེར་ས་ལུ་ཡུ་གྲིང་པ་རང་གི་བཞུགས་གནས་ཀྱི་དོན་
 ལུ། བྱིམ་ཐོག་ཅིག་བཅགས་ཡོད་པ་ཨིན་མིའི་སྐོར་ལས་བཤད་ནི་འདུག། རྒྱལ་ལས་ཀོང་གསར་དཔོན་སྐོབ་གཉིས་པ་ནས་ལུང་པ་
 ཤེས་རབ་ལྷན་གྲུབ་ཀྱིས་ཀོང་གསར་དཔོན་སྐོབ་དང་པ་དང་སྡེ་སྤིད་གསུམ་པའི་འགན་འཁུན་བཞེས་མི་ཚོས་རྒྱལ་མི་འགྱུར་བརྟན་པའི་
 དགོངས་རྒྱུགས་ཀྱི་དོན་ལས་༡༦༤༠ ཡོར་རྒྱ་བསྐྱེད་བཏང་སྟེ་ལུ་ཁང་རྫོང་བཟུམ་ཅིག་བཞེངས་ཏེ་མཚན་ཡང་གསང་སྤྱུགས་ཚོས་གྲིང་
 ཟེར་བཏགས་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན། ད་ལྟོ་སྤྱུང་ཅེ་ལུ་ཁང་ཆགས་ཡོད་པའི་མཐའ་མ་བདེ་སྟེ་རྫོང་མཚུག་ཟེར་སྤྱུང་ནི་ཡོད་པ་དང་། རྫོང་
 བཟུམ་མའི་ལུ་ཁང་འདི་ལུ་ལས་ཉམས་ཆག་ཤོར་ཏེ་རྫོང་བསྐྱུང་ཡོད་པ་ལས། ད་ལྟོ་སྤྱུང་ཅེ་ལུ་ཁང་འདི་སྐོར་རྒྱུང་གི་གི་ཡོད་ཅུང་།
 འདི་གི་མཐའ་མ་བདེ་སྟེ་ཉེ་མ་ལུ་ཁང་སྐོར་སྤེལ་ཆགས་ཡོད་མིའི་རྩིག་པ་རྩུ་མཐོང་ནི་འདུག།
 དོ་རུངས་གནས་ཁོམ་གྲིང་ཟེར་ས་ལུ། ཡུ་གྲིང་པའི་བཞུགས་གནས་བཅགས་ཡོད་པ་ཨིན་མིའི་སྐོར་ལས་སྤྱུང་ནི་འདུག། ཁོམ་གྲིང་ལུ་
 མ་སྟོད་ཅིག་ཁར་གསང་རྒྱས་ཟེར་ས་ལུ། ཡུ་གྲིང་པ་མཚོག་ཆིབས་རྟ་གྱུ་ཆིབས་འབད་བྱོན་མ་ད། ཆིབས་རྟ་གིས་རྟོག་ཐལ་
 སྤྱུགས་ཏེ་རྒྱུཅིག་བཏོན་མི་འདི། པད་གྲིང་དང་ཆིབས་རྟ་རང་གིས་མ་གཏོགས་གཞན་ག་གིས་ཡང་མ་ཤེས་པ་ལས། མིང་ཡང་གསང་རྒྱ

¹⁹ ཤར་རྫོང་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཀོང་གསར་རྫོང་གི་ཆགས་རབས་བསྐྱགས་པའི་དོན་གྲུག་ཤོག་༡༥། འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་འབྲེལ་སྟོན་ཁང་ལས་༢༠༠༧ ལོར་དཔར་ཐེགས་གཉིས་པ་སྤེལ་བ་དུ་བསྐྱུག།

སྒྲིབ་མེད་བཏགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལས་དུམ་གྲུ་ཅིག་གི་སར་བྱོན་ཏེ་བཞུགས་གནས་བཅགས་ཞིན་མ་ལས། དགུན་ཐོག་དག་པ་ཅིག་ས་
 གནས་དེ་ལར་བཞུགས་ཡོད་པ་ཨིན་མས་ཟེར་བཤད་ནི་འདུག།

རྒྱ་མཚན་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་ས་གནས་དེ་ལ་ལུ་པད་སྒྲིབ་གིས་རྒྱ་གཏོར་གཤགས་པའི་དོ་ལེབ་དང་། ན་བཟའ་བསྐྱམ་སའི་དོ་ལེབ།
 གསང་ཆབ་གནང་ས། དེ་ལས་དུར་ཁྲོད་བཅས་པའི་ས་གནས་རྩུ་དུལ་ཡང་མཇུག་སར་འདུག། སྐྱོ་སྒྲིབ་པ་མཚོག་གིས་གདན་ས་
 གཞན་བསྐྱམ་སྟེ། ས་གནས་དེ་ལ་ལུ་ལྟ་ཁང་མ་བཞེངས་པར། བཞུགས་གནས་རྒྱུ་ཀུ་ཅིག་བཅགས་གནང་སྟེ་འབད་རུང་། འདི་པད་
 སྒྲིབ་གི་བཞུགས་གནས་ཨིན་ཟེར་བཅི་མཐོང་བསྐྱེད་དེ། ས་གནས་དེ་ལར་སྐྱ་ལེབ་ཀྱི་བྱིམ་ཅིག་དང་འདི་གི་ནང་རྟེན་ལུ་རྩེ་བཙུན་སྟོན་
 མའི་རྒྱུ་འདྲ་ཅིག་ལས་མེད་རུང་། གཡུས་མི་རྩུ་གིས་འཕྲོ་མཐུན་དེ་བདག་འཛིན་ལེགས་ཤོམ་འབད་འཐབ་ཅུག། ལུ་ལས་འབྲུག་
 རྒྱལ་དང་པ་གོང་ས་ལྷ་རྒྱན་དབང་ལུག་གི་སྐབས་ལུ། ཀྲོང་གསར་ཚོས་ཕེའི་མགོན་གཉེར་ཨོ་རྒྱན་དོ་རྩེ་ཟེར་མཚན་གཞན་ཡོངས་
 གཤགས་ལུ། མགོན་གཉེར་བཀྲིས་སྒྲིབ་ཁང་པ་ཟེར་བྱ་མི་འདི་གིས། ཉེ་མ་པད་སྒྲིབ་གི་བཞུགས་གནས་བཅགས་སའི་ས་གནས་འདི་གི་
 དུམ་གྲུ་ཅིག་ལྷག་ལུ། དུལ་མཇུག་ནི་ཡོད་པའི་ཁོམ་སྒྲིབ་ལྟ་ཁང་འདི་བཞེངས་བཞེངས་པ་ཨིན་མས། ཁོ་གིས་དེ་སྟེ་བཞེངས་དགོ་མིའི་
 གནད་དོན་ཡང་། ཁོ་རའི་བསྐྱེད་ལུ་དམག་གི་བྱེད་ལས་པའི་སྐབས་ཅིག་འབད་མ་ལས། དམག་ནང་མི་ལེ་ཤ་ཅིག་བསད་པའི་
 སྒྲིག་པ་རྩུ་བཤགས་སྐྱུང་གི་དོན་ལས། ཞབས་ཏོག་འབད་ཁོ་ར་བཞུགས་ས་བཀྲ་ཤིས་སྒྲིབ་ཁང་ལུ། དུང་སྒྲིབ་ལྟ་ཁང་དང་སྐྱུག་ཅེ་ལུ་ཁོམ་
 སྒྲིབ་ལྟ་ཁང་འདི་བཞེངས་བཞེངས་པ་ཨིན་པས་ཟེར་རྟེན་ཤོས་རྩུ་གིས་སྐབ་ནི་འདུག། རྒྱ་མཚན་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྐྱེར་བཏང་གཡུས་
 ཁའི་མི་རྩུ་གིས་ཁོམ་སྒྲིབ་ལྟ་ཁང་ཟེར་བྱ་རུང་། ས་གནས་དེ་ལར་ཆགས་པའི་རིག་གཞུང་མཐོ་རིམ་སྟོན་བྱའི་སྟོན་བྱ་དོན་དང་སྟོན་བྱུག་
 རྩུ་གིས་ཡོངས་གཤགས་ལུ་པད་སྒྲིབ་ལྟ་ཁང་ཟེར་བྱ་མ་ཨིན་པས།

མང་སྟེ་དུངས་དུང་ལུ་བྱོན་ཡོད་པའི་སྟོན་པ།

སྐྱེད་མཐིལ་རྟེན་འོག་ནང་ལུ། ས་གནས་དུངས་དུང་ཟེར་ས་ལུ་རིག་འཛིན་སྐྱོ་སྒྲིབ་པ་མཚོག་བྱོན་ཏེ་བཞུགས་ཡོད་མིའི་སྟོན་པས་སྐྱེབ་
 ནི་འདུག། འདི་གི་སྟོན་པས་དུམ་གྲུ་ཅིག་ལྷ་བཅིན། དེ་ཡང་ས་གནས་ཀྱི་མིང་ལུ་དུངས་དུང་ཟེར་མི་འདི། གཏོར་སྟོན་སྐྱོ་སྒྲིབ་པ་མཚོག་
 མནའ་སྐྱིས་སྟོན་བྱུག་ལས་ཡར་བུམ་ཐང་ཁ་བྱུག་ལུ་བྱོན་པ་ད། མང་སྟེ་རྒྱལ་ཁ་ལས་ས་གནས་འདི་ཁམས་ལྟ་ལྟར་དུངས་དུང་བྱིབས་

དུང་ལྷ་འཁྲིལ་ཏེ་ཡོད་པ་གཟིགས་ཏེ། གཡུས་ཚོན་གྱི་མིང་ཡང་དུངས་དུང་ཟེར་བཏགས་གནང་མ་ཞིན་པའི་སྐོར་ལས་རྒྱན་ཤོས་ཚུ་
གིས་སྐབ་ནི་འདུག།

དེལས་རིག་འཛིན་པ་དུ་སྐྱོད་པ་མཚོགས་གནས་དེ་ལར་བྱོན་ཏེ་བཞུགས་ཅུག། འདི་གི་སྐབ་བྱེད་ཅིག་གཅི་འདུག་ཟེར་བ་ཅིན། དང་དུང་
གཡུས་སྐོར་ནང་ལུ་ད་ལྟོ་ཡང་སྐྱོད་མའི་གཟིམས་ཅུང་དང། སྐྱོད་མའི་གསོལ་ཐབ། དེལས་སྐྱོད་མའི་ཏྲ་། དམངས་ཐབ། ཐོག་མའེ། ཏྲ་
སྐྱོད་མའི་ཟེར་མི་པ་བཞིན་དུ་གསལ་འི་རི་འབད་འབོ་ནི་འདུག།

སྐྱོད་མའི་གཟིམས་ཅུང་ཟེར་མི་འདི། རིག་འཛིན་པ་དུ་སྐྱོད་པ་བཞུགས་སའི་གཟིམས་ཅུང་ཞིན་མ་ལས། ཁྱིམ་དེ་ནམ་རང་འབད་ཅུང་
དཀར་པོ་སྐྱོད་ཏེ་མངས་ས་ཅིག་དང། སྐྱོད་མའི་གསོལ་ཐབ་ཟེར་མི་འདི་དུ་སྐྱོད་པའི་གསོལ་ཐབ་བཟོ་སའི་ཁྱིམ་ཞིན་མ་ལས། ཁྱིམ་དེ་
ནམ་འབད་ཅུང་གནག་པོ་སྐྱོད་རང་སྐྱོད་དོ་བཟུམ་ཅིག་མཐོང་ནི་ཡོད་ཟེར་སྐབ་སྐོལ་ཡོད་པ་མ་ཚད། རྒྱལ་ལས་ཁྱིམ་དེ་ནང་ལུ་བཟོ་མིའི་
བཞེས་སྐོར་གི་བོ་མ་ཡང་ཞིམ་ཏོག་ཏོག་སྐྱོད་ཏེ་ཡོད་ཟེར་གཡུས་མི་རྒྱན་ཤོས་ཚུ་གིས་སྐབ་སྐོལ་ཡོད་པའི་དག་རྒྱུན་འདུག། ད་ལྟོ་ཁྱིམ་
འདི་ནང་སྐྱོད་མི་ཨམ་ལུ་འདི་ལྟ་མ་ད། བཞེས་སྐོར་གི་བོ་མ་ཞིམ་ཏོག་ཏོག་ཐོབ་པའི་སྐོར་ལས་རྒྱན་ཤོས་ཚུ་གིས་སྐབ་ནི་འདུག། དེ་འབད་མ་
ད། གསོལ་ཐབ་འདི་ལུ་ད་ལྟོ་ནངས་པ་ཚོན་དཀར་པོ་བཏང་པའི་སྐབས་ལུ། གནག་པོ་སྐྱོད་མའི་དཀར་པོ་སྐྱོད་པ་ལས། ཏྲ་མ་
ཁྱིམ་གནག་པོ་ཟེར་མི་འདི་ཚོན་དཀར་པོ་བཏང་ནི་མེད་པའི་སྐབས་ལུ་ཞིན་མ་འདུས་ཟེར་དགོད་བྱོ་དང་བཅས་པའི་ཐོག་ལས་སྐབ་མས།
དེལས་ཏྲ་མ་ཟེར་ས་ལུ་ཚིབས་ཏྲ་བཏགས་སའི་རྒྱལ་སྐྱོད་ཏེ་ལུང་ཅན་འདི་ད་ལྟོ་ཡང་མིག་གིས་མཐོང་སར་འདུག། ཐོག་མའི་ཟེར་མི་འདི་
གཡུས་སྐོར་ཁ་ནང་ལུ་སྐབ་ཞིན་མ་ལས། ཐོག་ཟེར་མི་འདི་བྱུག་ཐུག་གི་དོན་དང། མའེ་ཟེར་མི་འདི་གད་པ་ལུ་སྐབ་ཞིན་མ་ལས། གད་
པ་ལུ་ཚགས་ཡོད་པའི་བྱུག་ཐུག་འདི་ནང་ལུ་རིག་འཛིན་པ་དུ་སྐྱོད་པ་མཚོགས་སྐོར་སྐབ་གནང་ཡོད་པའི་སྐོར་ལས་སྐབ་ནི་འདུག། ཏྲ་
སྐྱོད་མའི་ཟེར་མི་འདི་བྱུག་ཐུག་གི་གདོང་ལ་ལས་དུམ་གཅིག་གི་རྒྱང་ཐབ་ལུ་ཡོད་པ་ལས། ས་སྐོར་འདི་པད་སྐྱོད་གི་ཏྲ་འཚོ་ས་དང་ལལ་
དེལ་བཏགས་ས་ཞིན་ཟེར་གཡུས་མི་རྒྱན་ཤོས་ཚུ་གིས་སྐབ་ནི་འདུག།

པ་དུ་སྐྱོད་པ་མཚོགས་གནས་དེ་ནང་བྱོན་མ་དེས་བདེན་ཞིན་མ་ལས། གཡུས་སྐོར་འདི་ནང་ཚགས་ཡོད་པའི་བཀྲ་ཤིས་དགའ་ལྡན་ལྷ་ཁང་
འདི་ཡང་རིག་འཛིན་པ་དུ་སྐྱོད་པ་མཚོགས་གི་ལྷ་ཁང་ཅིག་ཞིན་མ་སྐྱོད་བཟུ་ནི་ཡོད་པ་དང། ཏྲ་མ་འབད་བ་ཅིན་ལྷ་ཁང་འདི་ཐོག་བཟུགས་
གཅིག་ལས་མེད་ཅུང། རྒྱལ་ལས་སྐྱིལ་༡༩༥༠ སྐོར་ཅིག་ལུ་སྐྱོད་ཐོག་བཀའ་ཡོད་པ་དང། ལྷ་ཁང་འདི་གི་གསུང་ཏེན་བྱིན་ཅན་
འབུམ་གྲིས་མ་འདི་དུ་སྐྱོད་པ་ཁོ་རའི་བྱུག་གིས་འབྲུལ་མེད་ཞིན་མ་སྐྱོད་སྐབ་ནི་འདུག།

མངསྐྱེ་མནའ་སླིས་དང་སྐོར་ཕུག་ལུ་བྱོན་ཡོད་པའི་སྐོར།

སྐོར་ཕུག་སྐྱེ་མའི་གདན་ས། །ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ས། །

མནའ་སླིས་ཨོ་རྒྱན་སྐྱེས་ཡུལ། །སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་དར་ས། །

ཟེར་གཡུས་ཁའི་ཕམ་རྒན་རྒྱུ་ལྷོ་གིས་དེ་སྐྱེ་སྐྱབ་སྐོལ་ཡོད་དོ་བཟུམ།

དེ་ཡང་ཉེ་མ་འབད་བཅིན། མནའ་སླིས་སྐོར་ཕུག་འདི་གྲང་མཐིལ་རྒྱེད་འོག་ནང་ལུ་ཨིན་ཅུང་། རྩལ་ལས་སྐོར་ཕུག་རྒྱེད་འོག་ཟེར་

ལོགས་སུ་སྐྱེ་བཅི་ནི་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན། མནའ་སླིས་དང་སྐོར་ཕུག་འདི་སྐོར་ཕུག་རྒྱེད་འོག་ནང་ཚུད་ཡོད་པ་ཨིན་མས། དེ་ཡང་ཉེ་མ་

དུས་རབས་༥ པའི་ནང་། ཨོ་རྒྱན་གུ་རུ་རིན་པོ་ཆེ་བོད་ལུ་མ་བྱོན་པའི་ཉེ་མ་མོན་བུམ་ཐང་གི་རྒྱལ་པོ་སི་རྩུ་རྩུ་ཇོ་དང་རྒྱའི་རྒྱལ་པོ་སྐྱེ་བོ་ཆེ་

གཉིས་ཀྱི་འཆམ་ཁ་བཟོ་ནིའི་དོན་ལས། ཨོ་རྒྱན་གུ་རུ་འཁོར་བཅས་དང་། མོན་བུམ་ཐང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱའི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་འཁོར་དང་

བཅས་པ་ཡང་མོན་དང་རྒྱའི་ས་མཚམས་ཀྱི་སྐོར་ལོགས་ཁར་བྱོན་ཏེ་ཐང་ཆེན་ཅིག་ནང་། འཆི་མེད་ཞི་བའི་དོ་རིང་ཅིག་བཅུགས་ཏེ་དུས་ད

འི་ས་ལས་ཕན་ཚུན་དམག་མི་རྒྱབ་ཟེར་བའི་མནའ་བོར་བཅུག་ཅུག དེ་ལས་ཚུར་ས་གནས་ཀྱི་མིང་ཡང་མནའ་ཐང་ཟེར་སྐྱབ་སྐོལ་བུང་

ཡོད་ཅུང་།²⁰ རྩལ་ལས་སྐྱེ་བུར་ཉམས་ཏེ་མནའ་སླིས་ཟེར་དར་བྱབ་འགྲོ་ཅུག མནའ་སླིས་ཀྱི་མནའ་དོ་འདི་དེ་ལྟོ་ཡང་ལྷ་ཁང་ནང་

མཇལ་སར་འདུག མནའ་སླིས་ཟེར་མི་འདི་ས་གནས་དེ་ཁའི་ཁ་སྐད་ནང་ལུ་ཨིན་མ་ད། མནའ་ཟེར་མི་འདི་དམ་བཅའི་ཆིག་དང་། སླིས་

ཟེར་མི་འདི་བྱིན་པའི་དོན་ཨིན་པས། དོ་རིང་འདི་བཅུགས་ཚར་ཞེན་མ་ལས་གཏེར་ཁ་ཡང་ལེ་ཤ་ཅིག་སྐྱེས་གནང་བའི་ས་གནས་བྱང་དུ་

འཕགས་པ་ཅིག་ཨིན་མ་ལས། ཨོ་རྒྱན་སྐྱེས་ཡུལ་ཟེར་དར་བྱབ་འགྲོ་ཅུག

དེ་བཟུམ་སྐྱེ་བུ་ལ་ཕྱུ་སྐྱིད་པ་མཚོག་སྐོར་ཕུག་ལུ་བྱོན་ཏེ་གདན་ས་ལྷུན་གྲུབ་ཚོས་དར་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་བཅགས་ཞེན་མ་ལས།

སྐོར་ཕུག་འདི་གྲང་མའི་གདན་ས་དང་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ས་ཅིག་ལུ་བྱུང་མ་ཨིན་པས། རྒྱ་མཚོན་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་རིག་འཛིན་ཕྱུ་

སྐྱིད་པ་མཚོག་སྐོར་ཕུག་ལུ་བྱོན་པའི་སྐོར་ལས་དུམ་གྲུ་ཅིག་ལུ་བཅིན།

ས་གནས་ཀྱི་མིང་སྐོར་ཕུག་ཟེར་མི་འདི་རང་རིག་འཛིན་ཕྱུ་སྐྱིད་པ་མཚོག་དང་འབྲེལ་ཏེ་དར་བྱབ་འགྲོ་ཅུག། འདི་ཡང་གཏེར་སྐོར་དོ་རིང་

སྐྱིད་པའི་སྐུལ་སྐུ་མཚོག་ལུན་མགོན་པོ་མཚོག་མནའ་སླིས་གཙུག་ལག་ཁང་ནང་བྱོན་ཏེ་བསྟན་པའི་ཞབས་ཏོག་མཇོད་དེ་བཞུགས་པའི་

²⁰ ཞིབ་འཚོམ་པ་གུན་བཟང་ཕྱིན་ལས། རྒྱལ་པོ་སི་རྩུ་རྩུ་ཇོ་རྩུ་ཐང་དང་ལུང་བསྟན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། ཤོག ༡༥། ༡༡ ཨོམ་ཀྱི་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་ལས་༢༠༡༠ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

སྐབས་ཅིག་ལུ། མནའ་སློལ་གཡུས་ཐར་པ་སླིང་ཟེར་ས་དང་བཀྲ་ཤིས་སླིང་གཉིས་ལུ་འབྲུམ་ནད་ཐོན་སྡེ་མི་རབས་ཆད་ནི་གུ་ཉོད་པའི་
 སྐབས། ཁོ་རའི་རྩ་བའི་སྐྱེ་མ་པ་དྲུག་སླིང་པ་གདན་འདྲེན་ལུ་སྟེ། རིམ་གྲོ་མཛད་གནད་ལུ་གཞུག་རིམ་ས་ནད་ཚུ་ཞི་བའི་སྐབས་ལུ་ས་གནས་
 བཀྲ་ཤིས་སླིང་ལུ་མགར་ཚང་བཅགས་ཏེ་བཞུགས་ཡོད་པའི་མགར་ཚང་གི་སའི་མིང་ལུ་མགར་སྤང་ཟེར་སྐབས་མས། འདི་ཁར་དོ་གུ་འི་ལ་
 བུ་སྐྱེ་གས་པའི་འི་ལ་ལུ་འབྲུང་དུ་ཐོན་ཡོད་མི་དང་། སྤྱད་པ་རྒྱབ་སའི་དོ་སྤྱད་གཞུག་ཏེ་ལས་པད་སླིང་སྐྱེ་རྒྱབ་ཉེན་བཞུགས་སའི་དོ་སྤྱད་ཚུ་ད་
 ལྟའི་བར་ན་ཡང་མཛལ་ནི་འདུག། དེ་ལས་སློར་ཕྱག་གི་རི་མཐོ་རི་བོ་པོ་ཏེ་ལ་ཟེར་སར་གཟིགས་སློར་ལུ་བྱོན་པའི་སྐབས། ད་ལྟོ་སློར་
 ཕྱག་གཡུས་ཆགས་ས་ལུ་གདན་ས་བཅག་ནིའི་ས་གནས་ལེགས་ཤོམ་ཅིག་སྟེ་གཟིགས་ཏེ། རྒྱ་འཚོ་ལ་མ་ད་རྒྱ་རྒྱུ་ཅིག་ཡང་ཡོད་པ་
 གཟིགས་ཞིན་མ་ལས། ས་གནས་དེ་ལ་ལུ་གདན་ས་བཏབ་ནིའི་ལུང་བསྟན་གཟིགས་ཏེ་མར་ལོག་བྱོན་མ་དུ། ཆར་པ་དང་སེར་མ་གི་
 གནོད་ཀྱིན་རྒྱབ་ནི་འདི་གིས། པདྲུ་སླིང་པ་མཚོག་ག་ཏེ་འགྲོ་མ་ཆམེད་སོང་ཏེ་བྱུག་ལུ་མི་རྒྱ་གིས་འཚོ་ལ་བཟུ་བའི་སྐབས། དོ་སྤྱད་རྒྱུ་རྒྱུ་
 གུ་ཅིག་གི་ལོག་ལུ་བཞུགས་ཡོད་པ་མཛལ་ཏེ་བྱུག་ལུ་མི་ག་ར་ཡ་མཚོན་ཆེ་སྟེ། ལྷམ་ལུ་ཕྱག་འཚོལ་མི་འདི་ལས་ས་གནས་འདི་གི་མིང་
 ཡང་སློར་ཕྱག་ཟེར་དར་བྱུག་འགྲོ་ཡོད་པའི་སློར་ལས་བུམ་ཐང་ལུ་གས་མཁར་སྐྱེ་མ་དོ་རྗེ་གིས་དེ་སྟེ་གསུངས་མས་ཟེར་གཡུས་མི་རྒན་
 ཤོས་རྒྱ་གིས་སྐབ་ནི་འདུག།

གཡུས་ཁའི་རྒན་ཤོས་རྒྱ་གི་ལ་གཏམ་ལྟར་དུ་འབད་བ་ཅིན། གོང་གི་འདི་ལས་དུམ་གྲུ་ཅིག་སོ་སོ་སྟེ་སྐབ་ནི་འདུག། འདི་ཡང་པདྲུ་སླིང་
 པ་མཚོག་མགར་ཚང་བཅགས་བཞུགས་ཏེ་སློར་ཕྱག་ལུ་ཆགས་ས་ལུ་གདན་ས་བཅགས་ནིའི་ལུང་བསྟན་གཟིགས་སྟེ། ས་གནས་
 དེ་ནང་རྒྱ་གི་བདེ་སྤྱད་འཚོལ་བར་འབྱོན་མ་དུ། རྒྱ་རྒྱུ་ཅིག་གི་སྟོ་ལོགས་ཁར་མནའ་སློལ་གི་ཤོ་ལོགས་པ་ཅིག་གིས་ཉིང་བཀལ་བའི་ནང་
 ལུ་སེམས་ཅན་རྒྱུ་དེ་ཡོད་པ་གཟིགས་ཏེ། སེམས་ཅན་ཆེ་ཐར་བཏང་གནད་མི་འདི་ལུ་ཤོ་ལོགས་པ་གིས་ཚོག་རན་ལེ་ཤོ་སྐབ་སྟེ་ཉིང་
 བཏགས་འཚོལ་འོང་མ་དུ། པདྲུ་སླིང་པ་མཚོག་གིས་རྒྱུ་འཚོལ་དང་སེར་མ་ཐབ་སྟེ། པདྲུ་སླིང་ཁོ་རང་རྒྱ་འབྲུལ་གི་ཐོག་ལས་སེར་
 སྤང་མ་ཅིག་ལུ་སྐྱེ་ཏེ་དོ་རྒྱུ་གུ་ཅིག་གི་ལོག་ལུ་འཚོལ་བཞུགས། ཤོ་ལོགས་པ་འདི་ནང་དོག་བཅུག་པ་དུ། ཤོ་ལོགས་པ་འདི་གིས་མི་
 འདི་སློལ་ཆེན་སྤྱད་སློང་མེན་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་པ་ཅིག་ཞིན་མ་འོང་ནི་མས་ཟེར་སྟོ་འགྲོད་བསྐྱེད་དེ། བཤགས་པ་ལུ་བའི་ཐོག་
 ལས་རྒྱ་གི་བདེ་སྤྱད་ཡང་འཚོལ་བྱིན་མ་ལས། སློར་ཕྱག་གི་གདན་ས་ཕྱག་བཏབ་མི་ལས་བརྟེན་ཏེ། ས་གནས་འདི་གི་མིང་ཡང་སློར་
 ཕྱག་ཟེར་དར་བྱུག་འགྲོ་བུག་ཟེར་ཞིན་མས། དེ་འབད་མ་ད་ སློར་ཕྱག་ཟེར་མིའི་དོན་ག་ཅི་ཞིན་ན་ཟེར་བ་ཅིན།

ཡོངས་གྲགས་ལུ་སྐོར་སྤྱད་ཟེར་འགྲི་རུང་། དོན་ངོམ་ལུ་སྐོར་སྤྱད་མེན་པར་གོར་སྤྱད་ཟེར་ཨིན་མི་འདི་ཡང་། ཚར་པ་དང་སེར་མ་རྒྱུ་
 པའི་སྐབས་ལུ་སྤྲོ་སྤྲོད་པ་མཚོག་དོ་གི་སྤྱད་ནང་འཇུག་མི་ལས་ཏཱ་བུ་དང་སྟེ། ལ་སྐད་ནང་ལུ་གོར་ཟེར་མི་འདི་དོ་གི་མིང་དང་།
 སྤྱད་ཟེར་མི་འདི་ཞི་བྱུག་སྤྱད་གི་དོན་ཨིན་མས། ཚོས་སྐད་ནང་ལུ་ཡང་གོར་དང་གོར་མ་ཟེར་མི་འདི་དོ་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཅིག་ཨིན།
 དེ་འབད་མ་ད་ གོར་ལས་སྐྱ་རྩམས་ཏཱ་སྐོར་ཟེར་སྐབ་མ་ཚད་འགྲི་ཞི་ཡང་དེ་སྤྱེ་དར་ཏཱ་འདུག། དེ་བཟུམ་སྤྱེ་སྤྱད་ཟེར་འགྲི་རུང་ལ་སྐད་
 ནང་ལུ། ཐོག་ཟེར་བའི་བརྗོད་སྐྱོན་ཐོན་མས། དཔྱེ་འབད་བ་ཅིན། ལ་སྐད་ནང་ལུ། ལྷུང་མ་ལུ་རྫོང་ཟེར་བའི་བརྗོད་སྐྱོན་ཐོན་མ་དང་། ཇ་འཕྱུང་
 ཞི་ལུ་ཇ་འཕྱུང་དང་། ལུ་ཞི་ལུ་དེ་ཟེར་བའི་བརྗོད་སྐྱོན་དང་། མིག་གིས་མཐོང་ནི་ལུ་མིག་གིས་མཐུང་ཟེར་བའི་བརྗོད་སྐྱོན་ཐོན་མི་ཚུ་ལུ། ཞིབ་
 དཔྱད་འབད་བཏུ་བ་ཅིན། སྐྱ་ཉམས་པའི་སྐྱོན་མེན་པར་ལ་སྐད་ཀྱི་དག་གཤེས་ལུ་རང་ཞབས་ཀྱུ་ལུ་ན་འདི་བརྗོད་སྐྱོན་དང་། ན་འདི་ལུ་
 ཞབས་ཀྱུ་འདི་བརྗོད་སྐྱོན་ཐོན་མ་ཨིན་མས་ཟེར་ལུ་ནི་ཨིན།

ཞོར་ལ་ལུ་སྐོར་སྤྱད་གི་གཡུས་ཚན་ཆགས་ཚུ་ལ་དུམ་གཅིག་ལྷོ་བ་ཅིན།

སྐོར་སྤྱད་སྐད་ཏོག་ལ་ལུ། །ག་ཐོབ་འགྲོ་བའི་ཚ་གྲང་། །

མནའ་སྤྱིས་སྤྲུའི་ཐང་གི། །ས་གཞི་ཤོར་བའི་ཚ་གྲང་། །

ཟེར་གཡུས་ཁའི་ཕམ་ཆན་ཆན་ཚུ་གིས་དེ་སྤྱེ་སྤྱེ་བའི་ཡོད་མིའི་ལ་རྒྱན་དང་འཁྲིལ་ཏཱ་བཤད་པ་ཅིན།

དིག་འཛིན་སྤྲུ་སྤྲོད་པ་མཚོག་གིས་གདན་ས་སྤྱད་བཏང་ཞིན་མ་ལས། གཅིག་ལས་སྐོར་སྤྱད་ཀྱི་ས་གནས་འདི་མནའ་སྤྱིས་ལས་ས་

ལ་མཐོ་ས་ཅིག་ནང་ཆགས་ཏཱ་ཡོད་པ་ལས། ཡར་ལས་བཏུ་མ་དང་མནའ་སྤྱིས་ཀྱི་གཡུས་ཚུ་ལྷོ་ལྷོ་མ་མེར་མཐོང་ཚུགས་པའི་མཐོང་རྒྱ་

ཆེས་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་ལས་ཏཱ་མ་མནའ་སྤྱིས་ཀྱི་གཡུས་ནང་འབྱུང་ནད་ཐོན་ནི་འདི་གིས་མི་ཚུ་གི་སེམས་ཁར་ཚ་གྲང་ཐོབ་ས་ཅིག་

ཡོད་པ་ལས་བརྟེན། མནའ་སྤྱིས་ཀྱི་མི་སེར་ཆ་ལྷན་འགྲོས་ཀྱིས་འབད་དགོན་པ་ཆགས་ཡོད་སའི་སྤོ་ལོགས་ལ་ལུ་གནས་སྤོ་ཡི་རང་

འགྲོ་སྟེ། སྐོར་སྤྱད་གི་གཡུས་ཚན་འདི་ཆགས་ཡོད་པ་ཨིན་ཟེར་བཤད་ནི་འདུག།

འདི་སྐབས་གནས་སྤོ་འགྲོ་མ་དེ་མ་ག་ཐོབ་འགྲོ་སྟེ་ཤུལ་ལས་འོང་མི་ཚུ་ལུ་ས་གནས་ལེགས་ཤོམ་ཅིག་མི་འཐོབ་འོང་མཐོང་བའི་ཚ་

གྲང་ཡོད་པའི་ལ་ལུ། ཏཱ་མ་ལས་ག་ཐོབ་འགྲོ་བ་ཅིན། མནའ་སྤྱིས་སྤྲུའི་ཐང་གི་ས་གཞི་དགའ་ཏོག་ཏོ་འདི་ཤུལ་ལུ་སྤོ་མི་ཚུ་ལུ་ཤོར་

འོང་མཐོང་བའི་ཚ་གྲང་འདི་གིས་གཅི་འབད་ནི་ཨིན་ན་མི་ཤེས་པའི་གནས་སྤངས་འདི་སྤྱི་ཚོག་གི་ཐོག་ལས་བཤད་པ་རྒྱབ་ཨིན་པས། ད་

སྟོང་འབད་བཅིན། སྐྱོར་ཕུག་ལུ་གྲིམ་གུང་པ་༥༥ ཡོད་པ་དང་། མན་འསྐྱིས་གཡུས་ཚན་ནང་ལུ་གྲིམ་གུང་པ་༥༨ ཡོད་པ་ལས། མན་འསྐྱིས་ཀྱི་ས་གཞི་ཤོར་བའི་ཚ་གྲུང་འདི་ལས་སྐྱོར་ཕུག་ལུ་ག་ཐོབ་འགྲོ་བའི་ཚ་གྲུང་ལྷག་ས་ཚེ་སུ་ཅིག་འབག་ཡོད་པའི་གནད་དོན་ཨིན་པས།

བཤད་ཚུལ་གཅིག་ལས་འབད་བཅིན། སྐྱོར་ཕུག་གཡུས་ཚན་གྱི་གྲིམ་ཚུ་ལང་བསྐྱོར་ཏེ་སྐོ་ལོག་ས་ཁར་ཚགས་ཡོད་མི་འདི། ཉེ་མ་རིག་འཛིན་པ་དྲུག་གི་འདི་སྐོབ་མ་ས་གནས་ཕྱོགས་སོ་སོ་ལས་འོང་མི་འདི་སྐོམ་ཚེན་དང་ཨ་ལེ་ཚུ་གི་གྲུ་ཤག་ཨིན་ཟེར་སྐབ་མས། ལུ་ལས་སྐོམ་ཚེན་དང་ཨ་ལེ་ལེ་ནང་དོག་གཉེན་རྒྱབ་སྐྱེ་འཕེལ་འགྲོ་མི་འདི་རིགས་ཅིག་ཨིན་མ་ལས། ད་སྟོང་ཡོད་པའི་མི་རྒྱུད་ཚུ་མི་རྒྱུད་གཅིག་ལས་མ་ཚེད་མ་ཚེད་པ་མེན་པར་འབྲུག་ས་ཕྱོགས་སོ་སོ་ལས་འོང་མི་གི་མི་རྒྱུད་མ་འདྲུལ་ལེ་ཤ་ཡོད་པ་མ་ཚད། མན་འསྐྱིས་ལས་འོང་མི་འདི་མི་རྒྱུད་ཡང་ཡོད་ཟེར་ཀན་ཤོས་ཚུ་གིས་སྐབ་མས།

སྐྱོར་ཕུག་ལྷན་གྲུབ་ཚོས་དར་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་ཚུ་ཚེད་ག་སྐྱེ་བཅུ་དགོ་མི་འདི་གནད་དོན་འདི་ག་ཅི་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཨིན་ན་ཟེར་བ་ཅིན། དང་པར་དུ་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ཨོ་རྒྱན་གྲུ་རུ་རིན་པོ་ཆེ་གིས་གཏེར་སྟོན་པ་སྐྱེ་ལུང་གིས་ཟིན་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རིག་འཛིན་པ་དྲུག་གིས་མཚོག་གིས་ཕྱག་བཏབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཅིག་ཨིན་པའི་ཁ་ལུ། གཙུག་ལག་ཁང་འདི་གི་ནང་རྟེན་ཡང་མགར་ཚད་ནང་བཞུགས་པའི་སྐབས། ཕྱག་བཏོན་གནང་བའི་པད་གླིང་ཁོ་རའི་སྐྱེ་འདུ་བཟང་ས་ལས་གྲུབ་མི་གཅིག་དང་། རྒྱ་ལི་ལས་བསྐྱབས་པའི་ཀྱིང་ཀྱིང་ཆ་གཅིག་དང་བྲིལ་བུ། དེ་ལས་ཁོ་རའི་ཕྱག་བྲིས་བརྒྱུད་སྟོང་པ་གསེར་བྲིས་མ། བརྒྱུད་སྟོང་པའི་གྲེགས་ཤིང་གུ་རྒྱ་གསེར་ལས་གྲུབ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་གསེར་སྐྱེ། པད་གླིང་གི་སྤུང་འཁོར་གཟུ། པད་གླིང་གི་རྒྱ་གམ། པད་གླིང་གི་ཨོ་རྒྱན་པད་ལྷ་དང་རྟེན་འབྲེལ་དབུ་ལྷ། པད་གླིང་གི་སྐྱེ་བཅིངས། ཨ་ལེ་མཚོད་རྟེན་བཟང་མེའི་དབུ་ལྷ་ཚུ་ད་སྟོང་འི་བར་ན་ཡང་མ་ཉམས་པར་ཡོད་ཟེར་གཡུས་མི་ཀན་ཤོས་ཚུ་གིས་སྐབ་མ་ཚད་མཇལ་སར་ཡང་འདུག།

སྐྱོར་ཕུག་ལུ་རིག་འཛིན་པ་དྲུག་གིས་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་མཇལ་དགོ་བཅིན། སྐྱོན་ཚུ་སྐྱང་ས། པད་གླིང་གི་ཚུ་ལས་བཏོན་ནི་འབད་སྐྱིག་མི་འདི་དོན་ཁྲི་གསུམ། ཨ་མ་སྐོར་ར། གོར་ཕུག་གི་དོ། ལུ་མ་རྒྱས་དང་། སྐྱུར་སྐོར་ས་(པད་གླིང་གི་སྐྱེ་བུ་སྐྱེ་བཞག་ས་) པད་གླིང་གི་སྐྱེ་བུ་ལུ་སྟེ་ངལ་གསོ་བཞག་སའི་དོ་ཁྲི་ཚུ་མཇལ་ནི་འདུག།

ས་བཅད་གསུམ་པ། མཐའ་མར་དགོ་བ་རིག་འཛིན་པ་ལྟ་བུར་ལེ་དམར་གཏུང་སྐྱོར་བཤད་པ།

༡༽ དམར་གཏུང་གཏམ་ཞིང་ལྟ་ལང་ནང་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་སྐོར།

རིག་འཛིན་པ་ལྟ་བུར་ལེ་དམར་གཏུང་ལྟོ་བའི་དོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཅིག་མཛད་དེ་སྐྱུ་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་ཤུལ་ལུ། ལུང་བསྟན་
ཀུན་གསལ་མེ་ལོང་ལས།

ཕྱི་མ་ཚོས་བརྒྱད་དར་འདོད་ན། །སྐྱུ་དེ་སྐྱུ་འབྲུམ་བཅིག་ལ་ཞོག།

ཟེར་སྐྱུ་གཏུང་འདིག་ཅི་འབད་དགོ་པ་ཞིན་ན་ཉེ་མ་ལས་ལུང་བསྟན་གནང་བཞག་ཡོད་མི་དང་འཁྲིལ་མེ་མཚོད་མ་ཤུལ་བར་བཞག་ལུག
སྐྱུ་གཏུང་འདི་མཇལ་བའི་སྐབས། སྐྱུ་འི་ཆ་ཤས་སོ་སོ་སྟེ་མཇལ་བ་ཅིན་རྒྱུ་མ་འགྲོ་ཤ་བཟུམ་ཅིག་ལུ། སྐྱུ་རིལ་པོར་མཇལ་བ་ཅིན་
རྒྱུ་མ་འགྲོ་ཤ་བཟུམ་ཅིག་བཟང་པོའི་དྲི་གིས་གོས་ཏེ། ཡ་མཚན་ཆེ་ཏོག་ཏོ་ཡོད་མི་སྐྱུ་གཏུང་དེ་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་དཔུལ་ལས་གྲུབ་པའི་
མཚོད་རྟེན་གྱི་བུམ་པའི་ནང་བཞུགས་སུ་གསོལ་སྟེ། གཏམ་ཞིང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྟོང་ཁང་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ། སྤྱི་ལོ་༡༥༢༡
ལུགས་སྐུལ་རྒྱ་༡༡ ཚེས་༣ ལུ། སྐུལ་སྐྱུ་མཚོག་ལྟན་མགོན་པོ་དང་ལུགས་སྐུལ་གྲགས་པ་རྒྱལ་པོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ལུགས་སྐུལ་
ལོ་རྒྱུ་རྒྱ་མཚོའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞལ་ཕྱེ་ཞིན་ན། སྐྱུ་གཏུང་རིན་པོ་ཆེ་དང་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་ལུ། རབ་གནས་
ཀྱི་མེ་ཏོག་འཐོར་བའི་སྐབས་བྱིས་སྐྱུ་རྒྱ་ལུ་ཕྱག་ནས་ལུགས་པ་དང་། ལམ་མཁའ་འཇའ་ཚོན་གྱིས་གང་བ་ལ་སོགས་པའི་དོ་མཚན་བའི་
རྟེན་ཆུ་ག་ར་གིས་མཐོང་སར་བུང་ཡོད་པའི་སྐྱུ་གཏུང་རིན་པོ་ཆེ་འདི། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཚོགས་གཉིས་བསགས་པའི་
ཕྱག་མཚོད་ཀྱི་རྟེན་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ལུག

༢༽ དམར་གཏུང་དེ་གཞུང་ལུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་བའི་སྐོར།

ཤུལ་ལས་བུམ་ཐང་ཚོས་འཁོར་སྟེ་པ་གིས་འབྲུག་གཞུང་ལུ་དོ་རྟོགས་འབད་བའི་ཚོ། ཚོས་ཕྱི་དོན་སྟོབ་མི་འགྱུར་བརྟན་པ་གིས་
གཞུང་ལས་དམག་རྒྱུ་ལྟར་དུ། གཞུང་ལས་དམག་དཔོན་གཉེར་པ་འབྲུག་རྣམ་རྒྱལ་དང་། ལྷ་མ་རྣམ་སྐུལ་དོ་རྟོགས་གཙོས་

པའི་ཤར་མང་གི་དམག་རྒྱ་མང་སྲེལ་གི་དམག་རྒྱ་བ་སྲེ་བུམ་ཐང་ལུ་བཏང་སྟེ། ཚོས་འཁོར་ཡུར་བ་ཞིང་གི་རྫོང་བཅོམ་སྲེ་བུམ་ཐང་སྲེ་
 བཞི་མང་འཁོག་ལུ་བཅུག་པ། ཐུགས་སྲས་གྲགས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་རབས་གཏམ་ཞིང་ཚོས་རྗེ་རྒྱ་གིས་ཡང་ཚོས་འཁོར་སྲེ་པའི་ཕྱོགས་
 བཟུང་སྟེ་གཞུང་ལུ་རོ་རྒྱལ་འབད་ཡོད་པའི་རྒྱུ་གིས་གཏམ་ཞིང་ནང་བཞུགས་ཡོད་མི་པདྨ་སྒྲིང་པའི་སྐུ་གདུང་རིན་པོ་འདི་སྟོ་སྟོང་ས་འདི
 གི་སྐུ་རོར་བཟུམ་ཅིག་ལུ་དགོངས་ཏེ་གཞུང་ལུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་སྟེ། གདན་ས་ཚེན་པོ་སྐྱུང་ས་ཐང་བདེ་ཚེན་དུ་སྐྱབས་མགོན་གོང་མའི་སྐུ་
 གདུང་ཚེན་མོ་དང་ཅིག་ཁར་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཞུག་ཟེར་སྟོ་འབྲུག་ཚོས་འབྲུང་²¹ ནང་ལས་དེ་སྲེ་གསུངས་ཏེ་འདུག
 འདི་བཟུམ་སྲེ་སྟོ་བ་དཔོན་པདྨ་ཚེ་དབང་མཚོག་གིས་ཡང་། སྐུལ་པའི་གཏེར་ཚེན་རིག་འཛིན་པདྨ་སྒྲིང་པའི་སྐུ་དམར་གདུང་གདན་ས་
 ཐུམ་ཐང་ཚོས་འཁོར་གཏམ་ཞིང་ལྷོན་གྲུབ་ཚོས་སྒྲིང་དུ་བཞུགས་ཡོད་མི་འདི། ཚོས་རྒྱལ་ཞབས་དུང་མཚོག་གིས་རོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་
 དབང་གི་རྒྱལ་པོ་འདི་དོ་རྗེ་མིན་པར་དགོངས་ཏེ། ཚོས་འཁོར་རབ་བརྟན་ཅེ་འུ་སྟེ་སྟེ་མི་འབྲུར་བརྟན་པ་ལུ་བཀའ་གནང་སྟེ། ཤར་ཕྱོགས་
 ཅིབས་བརྒྱད་དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཆབ་འོག་ལུ་དབང་བསྐྱར་མི་དང་ཅིག་ཁར་མི་འབྲུར་བརྟན་པའི་ཐབས་འཕྲུལ་གྱིས་སྐུ་ལོ་
 ༡༦༤༦ ཞབས་དུང་རིན་པོ་ཆེ་དགུང་ལོ་༥༣ བཞེས་པའི་ལོ་ལུ། དམར་གདུང་གཏམ་ཞིང་ལྷོན་གྲུབ་ཚོས་སྒྲིང་ལས་གཞུང་བཞེས་གྱི་
 ཐོག་ལས་གདན་འདྲེན་ཞུ་སྟེ། གདན་ས་སྐྱུང་ས་ཐང་བདེ་ཚེན་པོ་བྲང་ལུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་མཁུ་ལས། དེ་ལས་ནངས་པ་མ་ཚེན་རྣམ་
 གཉིས་ཟེར་ཞུ་མི་འདི། པདྨ་སྒྲིང་པའི་སྐུ་དམར་གདུང་དང་། སྐུ་ལོ་༡༦༥༡ ལས་ཞབས་དུང་རིན་པོ་ཆེ་གི་སྐུ་དམར་གདུང་གཉིས་སྟེན་
 སྟོང་ས་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་སྐུ་རོར་མཚོག་དུ་འབྲུར་པ་ཅིག་སྲེ་བཅིང་ཨིན་པས།²² ཟེར་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ལས། ཞིབ་འཚོལ་འབད་བལྟམ་ད།
 འདི་ལུ་བཤད་སྟོལ་གཉིས་འདུག འདི་ཡང་བཤད་རྒྱུ་ལ་གཅིག་དེ་གོང་ལུ་བཀོད་དོ་བཟུམ་དང་། བཤད་སྟོལ་གཉིས་པ་འདི་འོག་ལས་
 མར་རིམ་པ་བཞེན་དུ་སྲེ་ཞུ་ནི་ཨིན།

དེ་ཡང་རིག་འཛིན་པདྨ་སྒྲིང་པའི་དམར་གདུང་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ་ལོ་གཅིག་བརྒྱ་ལྷམ་ལས་མས་ཅོམ་སོང་བའི་ཤུལ་ལས། སྐུ་ལོ་
 ༡༦༥༠ ཡར་མར་སྐོར་ཅིག་ལུ་ཀྲོང་གསར་ཚོས་འཁོར་མི་འབྲུར་རབ་བརྟན་ཅེ་རྫོང་གི་དཔོན་སྟོ་བ་དང་པ་ཚོས་རྗེ་མི་འབྲུར་བརྟན་པའི་
 སྐབས། པདྨ་སྒྲིང་པའི་སྐུ་གདུང་དེ་སྐྱུང་ས་ཐང་བདེ་ཚེན་པོ་འདི་པོ་བྲང་ནང་ལུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་ནི་ཞུ་མཁུ་གྱིས་གཞུང་གི་མི་དྲག་
 མང་རབས་ཅིག་གཏམ་ཞིང་ལུ་སྟོ་དུག་གི་དེ་བསྐྱུང་གཏམ་ཞིང་ཚོས་རྗེ་དཀོན་མཚོག་བསྟན་འཛིན་གྱིས་ཏེ་མ་ལས་གནད་དོན་འདི

²¹ རྗེ་དགོ་འདུན་རིན་ཚེན། རྗེ་འབྲུག་ཚོས་འབྲུང་། ཤོག ༡༢༥-༡༢༥༡ ༢༠༠༥ ལོར་ཀུ་ཨམ་གྱི་གིས་དབར་དུ་བསྐྱབ།
²² པདྨ་ཚེ་དབང་། པདྨ་སྒྲིང་པོ་རྒྱུས་དང་གཏམ། ཤོག ༡༢༣-༡༢༤།

བཟུམ་འབྲུང་ནི་ཡིན་མ་མཁུན་ཞིན་ན།   ཕད་སྒྲིང་སྐྱུ་གདུང་དོམ་དེ་སྲས་སྲུག་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གདུང་ཁང་མཚན་རྟེན་ནང་ལུ་
བཅུག་ས།   འདི་གི་སྲས་སྲུག་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐྱུ་གདུང་དེ་ཕད་སྒྲིང་གི་གདུང་ཁང་མཚན་རྟེན་ནང་བཅུག་ས་སྐྱུ་གདུང་གཉིས་པན་
ཚུན་སོར་ཏེ་བཞག་ཅུག།

ཡིན་ཅུང་དེ་གིས་ཡང་མ་བཏུབ་པར་གཞུང་གི་མི་དྲག་གིས་ཕད་སྒྲིང་གི་གདུང་ཁང་ལུ་བཟླ་སྟེ་འདི་ཕད་སྒྲིང་གི་དམར་གདུང་ཡིན་མ་
འབད་མནའ་འབོ་བཅུག་ཅུག། མནའ་འབོ་བཅུག་པ་ད་   ཚོས་རྗེ་འདི་སྐོ་སྐོ་བས་ཡོད་པའི་ཐོག་ལུ་རིག་ཅུམ་ཡང་མཁུན་དྲག་ཡོད་པ་ལས་
གཞན་གྱིས་མ་ཚོར་བར་ཁོ་ར་གི་སྐྱུང་འཁོར་གཏུ་ནང་ལུ་ཕད་སྒྲིང་སྐྱུ་འདྲ་མཐེ་བོང་ཅོམ་ཅིག་ཡོད་མི་དེ་བཏོན་ཞིན་མ་ལས། གོ་གི་སྐྱུང་
གཡོན་པའི་བར་ན་བཅུག་ས།   ལག་གཡམ་པའི་མཚུབ་མོ་གཡོན་པའི་སྐྱུང་ནང་ཡོད་མིའི་སྐྱུ་འདྲ་ལུ་གཏད་དེ་སྐྱུ་གདུང་འདི་ཕད་སྒྲིང་
གི་སྐྱུ་གདུང་མེན་པ་ཅིན། ད་རང་ལ་ལས་ཞབ་བསྐྱུག་ས་ཏེ་ཤི་བར་ཤོག་ཟེར་མནའ་འབོ་མ་ད། ཁོ་ག་ནི་ཡང་མ་འབད་མ་ལས་གཞུང་མི་
ཡིད་ཆེས་ཏེ་ཕྱག་ན་རྩོ་རྗེའི་སྐྱུལ་པར་ལུང་གིས་ཟེན་པ་སྲས་སྲུག་པ་རྒྱལ་པོའི་སྐྱུ་གདུང་དེ་གཞུང་ལུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་སྟེ་སྐྱུང་ས་རྗེང་
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཕོ་བྲང་ནང་ལུ་འབད་ཞབས་ཅུང་གི་སྐྱུ་གདུང་མ་ཆེན་དང་ཅིག་ཁར་བཞུག་ས་སུ་གསོལ་མེད་ཡིན་མི་སྐོར་ལས། འབྲུག་
ཚོས་སྲིད་གྱི་རབས་²³དང་ཕད་སྒྲིང་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་མཚན་རྣམ་པར་སྐྱུ་ར་གའི་²⁴ནང་གསལ་མེད་མ་ཚད། ད་ལྟོ་གཡུང་རྩུང་ཚོས་སྒྲིང་
རྗེང་ནང་བཞུག་ས་མི་སྐྱུལ་པར་ཤེས་རབ་གྱིས་ཡང་དེ་སྟེ་གསུང་སམ་ཡིན་མས།

3 ། རིག་འཛིན་པར་སྐྱུ་གདུང་པའི་དམར་གདུང་དེ་ཁེངས་སྐྱུག་མ་ལུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་བའི་སྐོར།

སྲས་སྲུག་པ་རྒྱལ་པོའི་དམར་གདུང་དེ་གཞུང་ལུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ།   གཞུང་ལས་གཏམ་ཞིང་ཚོས་སྒྲིང་ལུ་གཞིས་
ཁང་དང་ལོ་རྒྱུས་ལ་སོགས་པ་གསོལ་རས་སྟེ་གནང་ཅུག།   ཡིན་ཅུང་ཚོས་རྗེ་འཁོར་དང་བཅས་པ་འཛིགས་སྐྱུང་འདི་གིས་བཟོད་མ་
ཚུགས་པར་ཕད་སྒྲིང་སྐྱུ་གདུང་དེ་མི་གཞན་ག་གིས་ཡང་མ་ཤེས་པར་གསལ་བའི་ཐོག་ལས་འབད་ཁེངས་སྐྱུག་མ་ལུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་
ཅུག། སྐྱུག་མ་འདི་གཞུང་ལས་སྐྱུང་རྗེང་ལས་ཀི་ལོ་མི་ཏར་༤༠ ལྷག་པ་ཅིག་གི་ས་ཁར་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། སྐྱུག་མ་ཟེར་བའི་མིང་དོན་
བཤད་པ་ཅིན། ཏེ་མ་ལུང་པ་འདི་གི་མིང་ལུ་མཁུན་སྐོར་ཟེར་སྐྱུང་ཅུང་། དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་རིག་འཛིན་པར་སྐྱུ་གདུང་པའི་སྐྱུ་

²³ ཞིང་གཞུགས་དྲག་ཤོས་ཕུན་ཚོགས་དབང་འདུལ། འབྲུག་ཚོས་སྲིད། ཤོག་ ༡༥༥། རྒྱལ་ཡོངས་དབེ་མཚན་རྣམས་༢༠༠༧ ལོར་དབར་དུ་བསྐྱུན་པ།
²⁴ ལྷ་མ་ཚོ་བཏོན་རྗེ་ཞེ། ཕད་སྐྱུང་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་མཚན་རྣམ་པར་སྐྱུ་ར་གའི་ཤེང་བ། ཤོག་ ༡༡༩-༡༡༤། དབྱ་མེད་ཚེ་ཨ་ཁེ་མཚན་རྟེན་བཟང་མོ་རྗེས་དྲག་ཚོགས་པ་གིས་༢༠༡༡ ལོར་དབར་དུ་བསྐྱུན་
པ།

གདུང་བུམ་ཐང་ལས་སློབ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་འབག་འོང་སྟེ་ས་གནས་དེ་ལའི་སྐད་ཏོག་གུ་ལུ་སྟོན་པ་དང་། གཅན་གཟན་སྟག་ཨམ་ཅིག་
 དང་ཕྱད་པ་ལས་ལུང་པ་འདི་གི་མིང་ལུ་སྟག་མ་ཟེར་བཏགས་གནང་ཡོད་པ་དང་། ས་གནས་འདི་ལ་ལས་རྐང་ཐང་སྟེ་རྒྱ་ཚོད་གཅིག་དང་
 བྱེད་ཅམ་འགོར་བའི་སྐད་ཏོག་ལ་ལུ་ངལ་གསོ་བཞག་དགོཔ་སྟེ་པད་གླིང་ལོ་རའི་སྐྱུ་གདུང་གིས་གསུང་བྱོན་མ་ལས། ངལ་གསོ་བཞག་
 པའི་རྗེ་གི་བཞུགས་ཁྲི་ཅིག་མཇལ་ནི་ཡོད་པའི་ས་གནས་ཀྱི་མིང་ཡང་བཞུགས་ཁྲི་ཐམ་ཟེར་འབོ་ནི་ཡོད་པ་དང་། འདི་གི་སྟོ་ལོགས་ལར་
 པད་གླིང་གི་སྟོབ་མ་རྩུ་གིས་ས་མཚོམས་ཀྱི་ལ་གཞོན་སྟེ་མ་ཁི་གདངས་རིང་མ་གྱི་མཚོད་རྟེན་ཅིག་ཡང་བཞེངས་ཡོད་མི་སྟོར་ལས་རྒན་
 འོས་རྩུ་གིས་སྟབ་ནི་ཡོད་པ་མས། ས་གནས་དེ་ལ་ལས་སྐྱུ་གདུང་ལྷ་སྟེ་དུས་ཡུན་སྐར་མ་ ༢༠ དང་སུམ་ཅུ་ཅམ་གྱི་ས་གནས་ལུ་སྟོན་པ་
 དང་། ས་གནས་དེ་ལར་བཞུགས་སུ་གསོལ་དགོ་པའི་གསུང་བྱོན་མི་སྟེ་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ། ས་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་ཡང་ཐར་པ་ཚོས་
 གླིང་ཟེར་བཏགས་གནང་ལུག དེ་སྟེ་བཏགས་དགོ་མི་ཡང་རིག་འཛིན་པདྨ་གླིང་པའི་སྐྱུ་གདུང་འདི་དགའི་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་པར་ཐར་ནི་
 འདི་གིས་ཨིན་མས་ཟེར་བཏོད་ལུག²⁵

དེལས་ལེངས་སྟག་མ་ལུ་ལོ་གངས་ ༡༤༠ ཅམ་བཞག་པའི་སྟོར་ལས་པད་གླིང་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་མཇོད་རྣམ་ནང་ལུ་མཇལ་
 རུང་།²⁶ གནས་ཡིག་ཀུན་པན་ལམ་སྟོན་ནང་འབད་བ་ཅིན། མི་ལོ་ ༡༦༠ ཅམ་གསང་ཐབས་ཀྱིས་བཞག་ཡོད་པའི་སྟོར་ལས་
 གསལ་མ་མས། དེལས་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་ལུ་པད་གླིང་གསུང་སྟུལ་བདུན་པ་པདྨ་བསྟན་འཛིན་ནམ་ཀུན་བཟང་དག་དབང་
 ཚོས་ཀྱི་སྟོ་གོས་(༡༤༡༩- ༡༤༤༢) ཀྱིས་ཀྲོང་གསར་ཚོས་ཅེའི་སྤྱི་སྡེ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཛིན་ནམ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚོན་སྟུན་འཁོར་དང་།
 ཚོས་ཅེའི་མགོན་གཉེར་གཏམ་ཞིང་ཚོས་རྗེ་ཨོ་རྒྱན་ཕུན་ཚོགས་ལུ་པད་གླིང་སྐྱུ་གདུང་དེས་གནས་མཐའ་ཟུར་ལུ། བདག་མེད་འབད་
 མེད་པ་འོར་སོང་བ་ཅིན། ལྷོ་ལྷོངས་སྤྱིར་བཏང་ལུ་དར་རྒྱུད་དང་འཚུབས་ཆ་ཆེ་བའི་སྟོར་ལས་གསུངས་གནང་མ་མ་ཚད། སྐུ་ལྷ་མཁའ་
 རིའི་ལུས་ལན་ནང་ལུ་ཡང་།

ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་བཅུད་འཛིན་ལོར་བུ་དེ། །ལུ་ཕྱོགས་འགམ་པའི་ཐང་ལ་འོར་བ་ན། །

ལྷོ་འགོའི་གདེང་ཅན་གཟུག་ཕུད་དང་བལ་བཞིན། །མགོན་མེད་དྲི་ཟའི་ཡུལ་ཀུན་ཉམ་རེ་ཐག །

²⁵ གནས་ཡིག་ཀུན་པན་ལམ་སྟོན། རྒྱལ་མཚོ་བམ་ཡ། ཤོག ༡༧-༡༨༡ ཅ་རྟེང་འཛིན་རྒྱུང་ཟེ་ཚན་ལས་ ༢༠༡༤ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།
²⁶ རྒྱ་མ་ཚོ་བཞུན་དོ་རྗེ། པད་གླིང་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་མཇོད་རྣམ་པདྨ་ར་གའི་ཐང་བ། ཤོག ༡༡༣༧དག་མེད་རྩེ་ཨོ་རྒྱ་ཁི་མཚོད་རྟེན་བཟང་མོ་རྗེས་དྲན་ཚོགས་པ་གིས་ ༢༠༡༡ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

ཟེར་གསུངས་དོ་བཟུམ་སྒྲེ། སྐྱ་གདུང་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ཆེ་དེ་བཟུམ་གྱི་ས་གནས་མཐའ་ཟུར་ལུ་མ་བཞག་པར་མཚོད་པའི་རྟེན་འབད་གདན་
འབྲེན་ཞུ་ནི་འེ་ཐབས་ཤེས་འགོ་བརྩམས་ཨིན་མས།

༧། བད་སྲིད་གི་དམར་གདུང་འདི་གོང་གསུང་སྐྱོང་མཐིལ་གཡུང་རྒྱུང་ཚོས་སྲིད་ནང་ཞུ་བའི་སྐོར།

དང་པ་གཡུང་རྒྱུང་ཚོས་སྲིད་བཅགས་ཚུལ།

དེ་ཡང་སྐྱ་ལྷ་མའའ་རིའི་ཞུས་ལན་ལས།

ལྷོ་ཕྱོགས་ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་མདུན་ཞོལ་དུ། །སྟོབས་ལྡན་སྐྱང་པོ་ཉལ་འདྲའི་མགོ་བོའི་གཡམ། །

མཚན་ལྡན་ཐོད་པ་ཁ་སྐབ་འདྲ་བའི་སར། །འདོད་འབྱུང་ཡིད་བཞིན་ལོ་རྒྱུ་མིའི་མགོན། །

སྐྱ་གདུང་ས་ཡི་བཅུད་དུ་དེར་བཞག་ན། །སྲིར་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་དར་བ་དང། །

སྐོས་སུ་དཔལ་ལྡན་འབྲུག་པའི་ཚོས་སྲིད་བཅས། །གོང་འཕེལ་ཚོགས་ལྡན་གསུང་པ་མདུ་རྒྱུང། །

དེ་ཡང་ལུང་ཟིན་ཨོ་རྒྱན་མིང་སྐྱ་གསུམ། །སྲི་ཞུ་བྱི་དོར་དང་བཅས་ཡིད་བཞིན་ལོར། །

སྲི་བོའི་རྒྱན་དུ་གུས་པས་ལེན་ཤེས་ན། །དེ་ཡི་བརྒྱུད་འཛིན་བསྟན་པའི་པད་ཚལ་ལ། །

མན་བདེའི་ཉིན་མོ་བདེ་ལེགས་ཁྱབ་པར་འགྱུར། །

ཟེར་སྐྱ་གདུང་བཞུགས་སའི་གནས་གཙུག་ལག་ཁང་ཅིག་བཞེངས་དགོཔ་དང། །བཞེངས་སའི་ས་གནས་བཟང་པོ་ཡང་ག་ཅི་བཟུམ་

ཅིག་ཡོད་པ་ཨིན་ན་གི་ལུང་བསྟན་གསལ་ལ་རི་རི་སྐྱེ་གནང་དོ་བཟུམ། །ཚོས་ཕྱེ་མགོན་གཉེར་གཏམ་ཞིང་ཚོས་ཇེ་ཨོ་རྒྱན་ལུན་ཚོགས་ཁོ་

འཛིག་རྟེན་མི་ནགས་དཀྱུས་མིའི་ཆ་ལུགས་འབད་གསུང་བའི་ཐོག་ལས་བུམ་ཐང་སྡེ་བཞི་དང་མང་སྡེ་ཚོ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ས་གནས་

ག་ཏེ་ཡང་བརྟག་དཔྱད་མཛད་པའི་མཐའ་མ་ལ། །སྐྱང་མཐིལ་རྐྱེད་འོག་ནང་ས་མིང་སྲི་རི་སྲི་ཟེར་དུ་སྐྱོ་གཡུང་རྒྱུང་ཚོས་སྲིད་གི་རྫོང་

ཆགས་ས་ལུ་བཀའ་ལུང་དང་འཁྲིལ་འཁྲིལ་མ་གཟིགས་ལུག

བཀའ་ལུང་དང་འཁྲིལ་ཚུལ་ག་དེ་སྡེ་ཨིན་ན་ཞུ་བ་ཅིན། །ལྷོ་ཕྱོགས་ཇོ་བོ་ཆེན་པོའི་མདུན་ཞོལ་དུ། །ཟེར་གསུངས་མི་དང་འཁྲིལ་ཏེ། །ས་

གནས་འདི་གི་སྐོར་ཁ་སྐབ་ལུ་ཇོ་བོ་དུར་ཤིང་གི་རི་ཡོད་པ་ཨིན། །ས་གནས་ཆགས་ཚུལ་འདི་སྐྱང་མོ་ཆེ་ཉལ་ཉལ་བཟུམ་ཡོད་མིའི་མགུ་ཏོ་

གི་གཡམ་རྟོངས་ལུ་ཐོད་པ་ཁ་སྐབ་ཏེ་བཞག་བཞག་པ་བཟུམ་མའི་བཟོ་དབྱིབས་ཡོད་པ་ལས། །ས་གནས་འདི་ཨིན་མིའི་ཤེས་ཤེས་

འདྲོངས་ཚུགས་ལུག དེ་ལས་ཚོས་ཅེ་ལུ་ལོག་སྟེ་ས་གནས་དེ་ཁར་གཏུག་ལག་ཁང་ཅིག་བཞེངས་ནི་གི་འཆར་གཞི་བཙུམས་གནང་
བྱང་།

ཚོས་ཅེ་འི་སྤྱི་སྤྱོད་ཚུན་བསྟན་འཛིན་ནམ་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་མཚན་དེ་སྐྱེ་ཁམས་བདེ་ཏོག་ཏོ་ཅིག་མ་བྱུངས་ལས་བརྟེན་འབྲུག་སྟེ་སྤིད་
བསོད་ནམས་འབྲུག་རྒྱུ་ལུ་སྤྱོད་ལུ་སྤྱོད་ད། སྟེ་སྤིད་ཀྱིས་ཡང་ཚོས་མགོན་ཚུན་སྤྱོད་ཚོགས་ལོ་ཚོས་ཅེ་སྤྱི་སྤྱོད་སྟེ་བསྟོན་བཞག་
གནང་ནི་གི་དོན་ལས་སྤྱོད་དཔོན་འདུས་མང་ཞལ་འཛོལ་ས་ཐོག་ཞབས་རྒྱུ་དག་དབང་རྣམ་རྒྱུ་གི་སྤྱོད་གཏུང་གི་ཞབས་ས་ལས་བཀའ་
ལུང་ལྷན་དུ་ཡང་བཀའ་ལུང་བབས་པ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཚོས་ཅེ་འི་སྤྱི་སྤྱོད་སྟེ་བསྟོན་བཞག་གནང་མ་ཞིན་མས། དེ་སྟེ་བསྟོན་བཞག་གནང་
ཞིན་མ་ལས། ལུང་བསྟན་ལྟར་དུ་འབད་འཆར་གཞི་བཙུམས་ནི་ལུ་ཉེ་མ་བ་འཇམ་ཏོག་ཏོ་ཡར་སོང་ལུག དེ་ལས་གཞུང་ཞབས་ལུ་གཏུག་
ལག་ཁང་བཞེངས་ནི་ལུ་སྤྱོད་གསོལ་ལྷན་བཞིན་དུ་བཀའ་གོལ་སྟེ། གཏུག་ལག་ཁང་གི་དོན་ལུ་ས་ཚའི་བདེ་སྤྱོད་འཚོལ་མ་ད། ཐལ་
ལུང་པའི་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆད། སྤྱི་དེ་སྤྱི་བུམ་པའི་གོག་རྒྱུ་ཆད། ལུ་སྤྱོད་མོ་གི་སོ་བུང་གོ་ལི་ཟེ་མན་ཆད། མད་འགའ་ཚང་ཆབ་ཡན་ཆད་གཏུག་
ལག་ཁང་འདི་གི་སྤྱོད་དབང་ཞིན་མ་སྟེ་མ་ཚད། སྤྱོད་མཐོལ་ལས་བྱུ་ལས་ཅུ་སྟོང་བརྒྱད་ཀྱི་ས་ཆད། ཐལ་སྤྱོད་དང་དག་སྟོང་ཅུ་
སྟོང་། ལུ་ཐང་ཚོས་འཁོར་སྤྱོད་ལས་ནོར་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་བྱུ་འཕེལ་ལས་ཅུ་སྟོང་བཅུ་གསུམ་གྱི་ས་ཆད། ཚོས་འཁོར་སྤྱོད་གོ་ལི་ཁར་
སར་ལས་ཅུ་སྟོང་གི་ས་ཚུ་གཏུག་ལག་ཁང་གི་བྱུ་ལས་ནང་བཀོད་པ་དུ་ཡང་། མི་སེར་སྤྱི་མཐུན་ལུ་སྟོང་རྒྱུ་ཅུ་ལས་རང་མེད་པར་རང་
གཞན་གཉིས་མན་གྱི་ཐོག་ལས་མཛད་ཡོད་པ་ཞིན་མ་གསལ་ལམ་མས²⁷། དེ་ལས་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་ཐག་ལོ་ སྤྱི་ལོ་༡༨༣༩
ལུ། རྒྱུ་ལུ་འབངས་གོ་རྟོགས་མཐུན་གྱི་ཐོག་ལས་པད་སྤྱོད་བདུན་པ་དག་དབང་ཚོས་གྱི་སྤྱོད་གོས་ཀྱིས་གཏུག་ལག་ཁང་འདི་ལས་
འདུལ་ལས་འཕོ་བཟུང་སྟེ། མཐུག་རབ་གནས་མང་འགསོལ་རྒྱུ་སྤྱོད་ལས་འགན་གཅོང་བཞེས་གནང་བའི་བཀའ་འདྲིན་ལས་བརྟེན་ཏེ།
གཏུག་ལག་ཁང་འདི་གི་གསལ་བར་ཆད་ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ལེགས་ཤོམ་སྟེ་བསྐྱབས་ཚུགས་ལུག
གོང་ལུ་སྤྱོད་ལུ་མཁའ་འདུལ་ལུ་ལན་ནང་ལུ། དེ་ཡང་ལུང་ཟེན་ཚུན་མིང་སྤྱོད་གསུམ། །ཟེར་འཁོར་མི་ཚོ་རྒྱུ་ལུ་མཚན་ཅན་གསུམ་ནི།
ཚོས་ཅེ་འི་སྤྱི་སྤྱོད་འཕེལ་དཔོན་སྤྱོད་ཚུན་བསྟན་འཛིན་ནམ་བུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་མཚན། ལུ་ལས་ཚོས་ཅེ་འི་སྤྱི་སྤྱོད་འཕེལ་དཔོན་སྤྱོད་ཚུན་
སྤྱོད་ཚོགས། དེ་ལས་ཚོས་ཅེ་འི་དཔོན་སྤྱོད་གོང་ས་ཚོ་རྒྱུ་དབང་ལུ་ཞིན་མས།

²⁷ ཞིང་གཤེགས་དག་ཤོས་སྤྱོད་ཚོགས་དབང་འདུག། འབྲུག་ཚོས་སྤིད། ཤོག ༡༧༡། རྒྱུ་ལོངས་དཔེ་མཛོད་ནས་༢༠༠༧ ལོར་དབང་དུ་བསྐྱབ་པ།

༤། ཁེངས་སྟག་མ་ལས་པད་སྒྲིང་གི་དམར་གདུང་གདན་འབྲེན་ལྷ་ཚུལ།

གཙུག་ལག་ཁང་འདི་ལེགས་པར་བསྐྱབས་ཞེས་ལས། པད་སྒྲིང་སྐྱོད་གདུང་འདི་ཁེངས་སྟག་མ་ལས་སྐོར་ཕུག་བརྒྱུད་དེ་གདན་འབྲེན་ལྷ་ཚུལ་འདི་གིས་སྐོར་ཕུག་ལུ་ཁ་སྐད་ནང་སྐྱུར་སྐོམ་ས་ཟེར་སྐྱོད་གདུང་སྐྱོར་བཞག་སའི་ས་གནས་ཅིག་དོ་སྐྱོད་འབད་ནི་འདུག དེ་ལས་རིམ་པར་གཡུང་རྩུང་ཚོས་སྒྲིང་གཙུག་ལག་ཁང་ནང་ལྷ་ལུག དེ་གི་སྐྱབས་ལུ་དག་པའི་རིགས་ཅན་མཁའ་འགོ་མ་དང་དམ་ཅན་ཚོས་སྐྱོང་ལ་སོགས་པ་མེ་ཏོག་ལུ་བྱང་བ་འཁོར་འོང་དོ་བཟུམ་བྱོན་ཏེ་ཡ་མཚན་ཆེ་བའི་རྟགས་མཚན་ལེ་ཤ་ཅིག་རྒྱུད་བའི་ལ་རྒྱུན་ཡང་འདུག པད་སྒྲིང་བདུན་པ་མཚོག་གིས་ཚོས་སྲིད་ཀྱི་མངའ་ཐང་མི་ཉམས་གཡུང་རྩུང་བཟུམ་སྟེ་ཡུན་དུ་བརྟན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལུ་དམིགས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མཚན་ཡང་གཡུང་རྩུང་ཚོས་སྒྲིང་ཟེར་གསོལ་ལུག། འདི་གི་ལུལ་ལས་ཚོས་རྗེ་ཚོ་རྒྱན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱབས་མགོན་བྱང་རྒྱལ་བཙོན་འགྲུལ་གདན་དང་ས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་ལུ་སྟ་གོན་དང་དངོས་གཞི་བསྐྱེམས་པའི་ཉིན་ལ རིང་རབ་གནས་མངའ་གསོལ་རྒྱས་ཤིང་རྒྱས་པ་སྟེ་གནང་མ་ཨོན་མས།

སྐབ་སོལ་གཞན་ཅིག་འབད་བཅིན། སྐྱོད་གདུང་འདི་ཁེངས་སྟག་མ་ལས་ལོག་བུམ་ཐང་ལུ་གདན་འབྲེན་ལྷ་ཚུལ་གོང་གསར་ལ་ཐུག་ལུ་ལྷ་སྐྱབས། ས་གནས་གཟིགས་སྐབ་སར་སྐྱོ་ཞག་ཅིག་ཞལ་བུམ་ཐང་བཟུ་སྟེ་བསྐོར་བཞག་རུང། རྩོམ་འབད་ཚེ་ཞལ་གཡུང་རྩུང་ཚོས་སྒྲིང་བཟུ་སྟེ་བསྐོར་བཞག་ས་ཏུག་ཟེར་སྐྱབ་མ་ཚད། དེ་ལ་ལས་ཡར་ལྷ་སྟེ་ངང་དག་ལ་ལུ་སྐྱོད་པ་ད་ཡང་ཆར་པ་དང་སེར་མ་བརྒྱབ་སྟེ་རུང་ཆད་འོང་པ་ལས་བརྟེན། ལུང་བརྟན་འདི་གཡུང་རྩུང་ཚོས་སྒྲིང་ལུ་བབ་ཨོན་མས་ཟེར་ཐུགས་བཞེད་གནང་སྟེ་འདི་ནང་བཞག་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཅིག་ཡང་གོ་ནི་འདུག་ཟེར་གྲང་མཐིལ་སྟེ་ལེད་གི་སྐྱམ་མཚན་པ་བཀྲ་ཤིས་དབང་འདུས་ཀྱིས་གསུངས་མས།

སྟེ་ལོ་༡༩༩༧ ལུ་ས་ཡོམ་བྱུང་མི་འདི་གིས་གཙུག་ལག་ཁང་ལུ་གནོད་རྐྱེན་བྱུང་མ་ལས། གོང་ས་ཚོ་རྒྱན་དབང་ལུག་མཚོག་གིས་གཡུང་རྩུང་ཚོས་སྒྲིང་དེ་ལོག་སྐྱུར་བ་ཡང་ལྷག་པ་སྟེ་ཉམས་གསོ་མཚན་གནང་པ་ལས་ཚུར་གཏམ་ཞིང་དང་གཡུང་རྩུང་ཚོས་སྒྲིང་གཉིས་གདན་ས་གོང་ལོག་སྟེ་བཅི་སྟེ། ཚོས་རྗེ་མི་བརྒྱུད་རིམ་པ་གིས་པད་སྒྲིང་གི་སྐྱོད་གདུང་འདི་རིག་འཛིན་པ་སྐྱོད་པ་དངོས་སུ་སྟེ་བཞག་ས་ཡོད་མི་དང་དབྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ་བཅི་བཀྲ་ཤི་ཐོག་ལས་ཕུག་མཚོད་དང་གསོལ་ཚོགས་ཡང་ཉིན་མ་ལེ་རྟག་རྒྱལ་ཏེ་ཡོད་པ་ཨོན་མས། དེ་ལས་སྟེ་ལོ་༢༠༠༩ ས་སྐང་རྒྱ་ལ པའི་ཚོས་༡༩ ལས། མི་དབང་འབྲུག་རྒྱལ་འཛིགས་མེད་གོ་སར་རྣམ་རྒྱལ་དབང་ལུག་མཚོག་གིས་ཐུགས་བསྐྱེད་རྒྱ་ཆེས་ལས་བཞེས་ཏེ། སྐྱན་སྐྱོངས་འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ནང་རིག་འཛིན་པ་སྐྱོད་པའི་གདུང་རྒྱུད་ལས་མི་དབང་རྒྱལ་པོ་རིམ་བྱོན་དང། ཚོས་རྗེ་གདུང་རྒྱུད་སོགས་རིམ་པར་བྱོན་ཏེ་པན་སྐྱབས་རྒྱ་ཆེན་མཚན་གནང་མི་བཀྲ་ཤིན་ཆེ་

བར་གཟིགས་ཏེ། བད་གླིང་སྐྱེ་གདུང་མ་ཚེན་རིན་པོ་ཆེ་ལུ། ཉིན་བསྟར་སྲ་བྱི་ཉིན་གསུམ་གྱི་གསོལ་ཚོགས་དང་ཡར་ངོ་མར་ངོ་དུས་
མཚོན་འབྲུམ་སྡེ་སོགས་དང། མ་ཚེན་རིན་པོ་ཆེ་ལུ་ཕྱག་མཚོན་ལྷ་མི་མ་ཚེན་གཟིམ་དཔོན་དང། གསོལ་དཔོན། གསོལ་གཡོག
མཚོན་བཤམས་པ་མ་ཚོན། ལྷ་ཚོང་ཡང་གསར་དུ་བཙུགས་གནང་སྟེ་ཕྱག་མཚོན་བསྟེན་བཀུར་དང་ཞབས་ཏོག་ཚུ་ལྷ་དང་ལྷ་བཞིན་དུ་
ཡོད་པ་ཨིན་ཟེར་གཡུང་རྩུང་ཚོས་གླིང་གི་གྲུམ་པདྨ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གསུངས་མས།

མཐའ་དོན།

རིག་འཛིན་པདྨ་གླིང་པ་མཚོག་འཁྲུངས་ས་བུམ་ཐང་ལུ་ཨིན་ཅུང་། མཛོད་པ་ནམ་མཁའ་མཐའ་དང་མཉམ་ནི་འདི་གིས་ག་ར་བཤད་
དགོ་པ་ཅིན། ཚུ་ཚེན་འདོམས་ཀྱིས་འཇམ་བའི་དཔེ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པ་ལས། མང་སྡེ་ཕྱོགས་ལུ་ཕྱོན་སྡེ་བསྟན་པ་དང་འགོ་བའི་དོན་
མཛོད་པའི་ཚུལ་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་དམར་གདུང་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་སྐོར་གནས་ཚུལ་བཅུད་བསྟུས་ཏེ་བྲིས་ཡོད་པ་ཨིན། འདི་གི་ཉེ་
མ་དཔེ་དེབ་གཞན་ནང་ལུ་འབྲེལ་ཡོད་གནས་ཚུལ་དུམ་གྲ་རེ་དང་རྒན་ཤོས་ཚུ་གི་དག་རྒྱན་ཐར་ཐོར་ཅིག་གོ་ནི་ཡོད་ཅུང་། དེ་ལྟོ་ལྷ་
བཀོད་ཡོད་དོ་བཟུམ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཚེང་ཅིག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྡེ་ཞིབ་འཚོལ་གྱི་ཐོག་ལས་བྲིས་ཡོད་མིའི་དཔེ་དེབ་ཅིག་ད་ཚུན་མ་
མཇམ། ལྷ་མཚོན་དེལས་བརྟེན་ཏེ་བཛོད་གཞི་འདི་གི་ཐོག་ལུ་འབྲི་ནིའི་སྐོར་བ་སྐོར་སྐྱེས་ཏེ། གཙོ་བོ་བད་གླིང་གི་རྣམ་ཐར་དང་འབྲེལ་
ཡོད་ལོ་རྒྱུས་ཚུ་ལུ་གཞི་བཞག་པའི་ཐོག་ཤེས་མཐོང་ཆེ་མི་རྒན་ཤོས་ཚུ་ལུ་ཡང་དྲིས་ཏེ་བཀོད་ཡོད་པ་ལས། རོར་བ་དང་འཁྲུལ་པ་སྐོར་
བྱུང་བའི་གཞི་རྩ་ཅིག་མ་མཐོང་། ཨིན་ཅུང་ཞིབ་འཚོལ་པ་རང་ཚུར་མཐོང་གི་སྐྱེ་བོ་ཅིག་འབད་མ་ལས་ཞོར་བ་དང་འཁྲུལ་པ་བྱུང་སྲིད་ནི་
འདི་གིས་སྐོར་གཞུ་ཐོར་གནས་པའི་མཁས་པ་ཚུ་གིས་དག་བཙེས་དང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བ་དང་ཡིད་ཆེས་སྐོར་ཡོད་པ་ཨིན་
ལགས།

འབྲུག་གི་རྩ་བ་གསུམ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག ། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག །

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལྷ་ག་ཚེས་ ༡༥ ལུ་སྟག་རྩེ་རིག་གཞུང་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲུབ་ལེགས་བཤད་པ་བསྟན་འཛིན་དོན་རྗེ་གིས་རྫོགས་པར་སྐྱུར་ཏེ་
སྤེལ་བ་དགོའོ། །

ཡིག་ཆ་ཁུངས་གཏུགས་ཀྱི་ཐོ།

ཨོ་རྒྱན་གྱུ་རུ་རིན་པོ་ཆེ། བརྒྱ་བཀའ་ཐང་། ལྷོ་ལི་ཚོས་སྦྱོད་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་༢༠༡༠ ལོར་དཔར་རྩེ་བསྐྱུན་པ།

ཀུན་མཁྱེན་ལྷོང་ཆེན་རབ་འབྱམས། ལུས་ཐང་ལྷོ་ལི་སྐུས་ཡུལ་གྱི་བཀོད་པ། ཀེ་ཨོམ་གྱི་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གིས་༢༠༡༢ ལོར་དཔར་རྩེ་བསྐྱུན་པ།

རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་སློབ་ཐབས་རྒྱ་མཚོ། གསལ་ཡིག་གསུམ་ལྷན་འཛུགས་ བོད། ག་པ།

རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་སློབ་ཐབས་རྒྱ་མཚོ། གསལ་ཡིག་གསུམ་ལྷན་འཛུགས་ བོད། ང་པ།

ཀོང་སྐུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་སློབ་ཤོས་མཐའ་ཡས། རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད། གཏེར་བརྒྱུ་རྣམ་ཐར།

ངག་དབང་ལྷན་གྲུབ། རྒྱལ་སྐས་བསྟན་འཛིན་རབ་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་ཐར། ༢༠༠༥ ལོར་ཀེ་ཨེམ་གྱི་ལས་དཔར་སྐྱུན་ལུས་པ།

རྗེ་དགེ་འདུན་རིན་ཆེན། ལྷོ་འབྲུག་ཚོས་འབྲུང། ༢༠༠༥ ལོར་ཀེ་ཨེམ་གྱི་ལས་དཔར་སྐྱུན་ལུས་པ།

བདུད་འཛོམས་འཛིགས་བྲལ་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ། ཚོས་འབྲུང་ལྷ་དབང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བའི་རྩ་བོ་ཆེན་ལྷན་དབྱེས། ཀེ་ཨེམ་གྱི་དཔེ་སྐྱུན་ལང་ལས་༢༠༠༤ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

འག་ཤོས་སློབ་མ་གསལ་སྐྱེས། འབྲུག་གི་སྐྱོས་རབས་ཡང་གསལ་མེ་ལོང། ཀེ་ཨེམ་གྱི་ལས་༢༠༠༥ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

སློབ་དཔོན་གནག་མདོག་ འབྲུག་དཀར་པོ།

ཞིང་གཤེགས་འག་ཤོས་སྐུན་ཚོགས་དབང་འདུས། འབྲུག་ཚོས་སྲིད། རྒྱལ་ཡོངས་དཔེ་མཛོད་རྣམས་༢༠༠༧ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

ཕུན་ཚོ་དབང། བད་སྲིད་གི་ལོ་རྒྱུས་འབྲུག་ལྷན་འཛུགས།

སློབ་དཔོན་པདྨ་ཚེ་དབང་། འབྲུག་གསལ་བའི་སློབ་མེ། ༢༠༠༥ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

ཞིབ་འཚོལ་པ་ཀུན་བཟང་ཕྱིན་ལས། རྒྱལ་པོ་སིནྟ་རྩ་ཚིའི་རྣམ་ཐར་དང་ལུང་བསྟན་གསལ་བའི་མེ་ལོང་། ཀེ་ཨིམ་གྱི་ལས་༢༠༡༠
ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

སྐུ་རྒྱ་མཚོ། སུམ་མང་གདན་རབས་ལག་གྲིས་མ།

རྣམ་ཐར་གྲུ་གཟིངས་ཆེབ་དབྱ་ལྡན། རྒྱལ་ཡོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལས་༢༠༡༢ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

གནས་ཡིག་ཀུན་མན་ལམ་སྟོན། རྗེ་གསལ་བམ་༥ པ། ཅ་རྟིང་འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ཚན་ལས་༢༠༡༢ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

གནས་ཡིག་ཀུན་མན་ལམ་སྟོན། རྗེ་གསལ་བམ་༧ པ། ཅ་རྟིང་འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ཚན་ལས་༢༠༡༥ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

དགེ་སློང་བསྟན་འཛིན་ཚོས་རྒྱལ། རྒྱང་སྤྱིང་སྤྱལ་སྤྱུ་བསྟན་འཛིན་ལེགས་པའི་དོན་གྱུ་བ་གྱི་རྣམ་ཐར། ཀེ་ཨིམ་གྱི་པར་ཁང་ལས་
༢༠༠༩ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

སྐུ་མ་ཚེ་བརྟན་དོ་རྗེ། བད་སྤྱིང་ཡབ་སྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་ཐར་པདྨ་ར་གའི་སྤེང་བ། དབང་མེད་ཚེ་ལ་ཉི་མཚོ་ད་རྟེན་བཟང་མོའི་རྗེས་བྲན་
ཚོགས་པ་གིས་༢༠༡༡ ལོར་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

ཤར་རྫོང་གནས་གྱི་འཁོར་ལོ། གྲོང་གསལ་རྫོང་གི་ཆགས་རབས་བཀྲའགས་པའི་དོན་གྲུབ། འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་འགྲེམ་སྟོན་ཁང་ལས་
 ༢༠༠༩ ལོར་དཔར་ཐེགས་གཉིས་པ་སྟེ་དཔར་དུ་བསྐྱུན།

དོ་རྩེ་རྒྱལ་མཚན། ལྷོར་ཕུག་སྐྱབ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་གྱི་ཐིགས་པའི་ཡང་སྟོང་། དཔལ་འབྲུག་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་བ་གིས་༢༠༡༡ ལོར་
 དཔར་དུ་བསྐྱུན་པ།

www.bhutanculturalatlas.org

Karma Phuntsho. (2008) "Ogyen Pema Lingpa (1450-1521). His life and legacy" in Bartholomew, Terese Tse and John Johnston (eds)(2008), *The Dragon's Gift: The Sacred Arts of Bhutan*.Serindia, Chicago.

Karma Phuntsho, *The History of Bhutan*, Noida-London: Vintage books Random House India.

Lham Dorji, "Religious life and history of the ematated heart-son Thukse Dawa Gyeltshen", *Journal of Bhutan Studies*, vol.13, n°2, winter 2005, 74-104.

Tenzin Rigden & Ugyen Pelgen (1999), *Khenrig Namsum: a historical profile of Zhemgang Dzongkhag*, Integrated Sustainable Development Programme, SNV, Zhemgang

Dechen Chonyi, Krong gсар gyung drung chos gling gyi chags rabs in Research Journal.Special issue in commemoration of 50 years working to preserve Bhutanese culture, Centre for History & Culture, ILCS, RUB, 2013, pp. 74-78.

Nyenda S. (2013) Revaluating the History of Gyelwa Lhanangpa. The History and Culture, ILCS

ངག་ཐོག་འདྲི་གཏུགས་འབད་བའི་རྒན་ཤོས་ཚུ་གི་ཐོ།
 བད་ཚལ་གླིང་སྐུལ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ།
 ཚོས་བྲག་ལྷ་མ་སྐུ་བགེས་ངག་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ།
 ལྷགས་མཁར་ལྷ་མ་རྗོ་རྗེ།
 ལྷ་མ་པུ་ཤེས་རབ། གཡུང་རྩུང་ཚོས་གླིང་གི་ལྷ་མ།
 མཚམས་པ་བགྲིས་དབང་འདུས། ལྷ་ལེང་སྐོམ་སྤེའི་ལྷ་མ།
 ཨེཔ་དཀོན་མཚོག་བགྲིས། དགུང་ལོ་༧༨། གཡུས་སྐྱག་རྩེ་ལས།
 ཨེཔ་གཙང་རྒྱ། གཡུས་སྐྱག་རྩེ་ལས།
 རྫོར་ཕུག་ལྷ་ཁང་གི་དཀོན་གཉེར། པུ་བགྲིས།
 རྫོར་ཕུག་ལྷ་ཁང་གི་དབུ་མཛད་འཆིམ་དཔོན་རྗོ་རྗེ།
 ཨེཔ་ཉ་མགྲིན། རྫོར་ཕུག་ལས།
 ཨེཔ་ཉིམ་ཕུན་ཚོགས། རྫོར་ཕུག་ལས།

ཨེཔ་མཛེས་སྐྱོར། རྒྱལ་བགྲུག་པ། སྐྱོར་ཕྱག་ལས།

ཨེཔ་སྐྱོབས་པོ་ལ། དབྱུང་ལོ་ལ། འཆམ་དཔོན་བགྲུག་པ། མནའ་སྐྱི་ལས།

ཨེཔ་འཆིམ་དཔོན་ལཛེན། འཆམ་དཔོན་བགྲུག་པ། མནའ་སྐྱི་ལས།